

Thai 54
495.9115
ด. 247 ร
ร. 8

2

ระบบเสียงในภาษาของ หมู่บ้านตะเคียนทอง
ตำบลตะเคียนทอง อำเภอชะอำ
จังหวัดสมุทร

ปริญญาโท

ของ

สุเรชา สุพรรณไพฑูริย์

27 เม.ย. 2535

เล่มต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2525

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177823

105b

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหาฉันทน์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

วิฑูร โสมนัส ประธาน

วิฑูร โสมนัส ประธาน

ธีระพงษ์ เบล็้อโทลท์ กรรมการ

ธีระพงษ์ เบล็้อโทลท์ กรรมการ

 กรรมการ

ประกาศขอบคุณ

ปริญญาภิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือจากหลายฝ่าย และใคร่ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือแนะนำให้ความร่วมมือในการทำการวิจัย

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิพุธ โสภวงค์ ประธานกรรมการฯ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ กรรมการควบคุมปริญญาภิพนธ์ อาจารย์ ดร.ประพาศน์ พุทธิประภา ซึ่งท่านอาจารย์ทั้งสามได้ให้ข้อคิดข้อเสนอแนะ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างถี่ถ้วนมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สุโร พงษ์ทองเจริญ ที่กรุณาให้ขอพิมพ์พิมพ์ตัวสัทสัญลักษณ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ท่านพระครูธรรมสรคุณ เจ้าอาวาสวัดกะทิง อาจารย์ละออวรรณทอง อาจารย์ใหญ่โรงเรียนศึกษาลงเคราะห์ อำเภอมะขาม จังหวัดสันทบุรี คุณสมภารทองคำ ที่ได้ช่วยเหลือให้ข้อมูลในการทำการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณครูหนู คามาสิ ครูใหญ่โรงเรียนตะเคียนทอง ซึ่งให้ความช่วยเหลือเรื่องอาหารและที่พักอาศัยขณะออกเก็บข้อมูล คุณสมภารค์ ศรีสัมปที คุณยะลุด เร่งกิจ คุณพน คามาสิ ผู้บอกภาษาทั้ง 3 ท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ปรีชา กิจเกษมเจริญ .อาจารย์เบญจพร ตั้งสุขเกษมสันต์ อาจารย์สมชาย นัครวราฤทธิ์ แห่งวิทยาลัยครูสันทบุรี ที่ได้ให้ความช่วยเหลือความสะดวกต่าง ๆ ทั้งในการเก็บข้อมูลและการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ บาทหลวงยอแซฟอิกรารโรงเรียนลาซาล จังหวัดสันทบุรี ที่ให้ความช่วยเหลือการแปลเอกสารภาษาฝรั่งเศส

สุดท้ายผู้วิจัยขออุทิศพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ของผู้วิจัยด้วยปริญญาภิพนธ์ฉบับนี้

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	13
ความสำคัญของ การศึกษาค้นคว้า	13
ข้อตกลงเบื้องต้น	13
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	14
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	14
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	15
2 วิธีดำเนินการวิจัย	21
การดำเนินการศึกษาค้นคว้า	21
กลุ่มตัวอย่างผู้บอกภาษา	22
เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า	23
วิธีเก็บและรวบรวมข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูล	29
3 ผลการศึกษาค้นคว้า	30
ตอนที่ 1 ลักษณะโครงสร้างของพยางค์	31
ตอนที่ 2 ลักษณะน้ำเสียง	40
ตอนที่ 3 หน่วยเสียงสระ	59
ตอนที่ 4 หน่วยเสียงพยัญชนะ	78

บทที่	หน้า
4 สรุปล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม	111
ภาคผนวก	114

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงลักษณะน้ำเสียงในภาษาชอง	41
2	สรุปหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาชอง	61
3	สรุปหน่วยเสียงสระประสมในภาษาชอง	74
4	สรุปหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาชอง	79

บัญชีภาพแผนที่

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่จังหวัดสมุทรสาคร	6
2	แผนที่อำเภอเกาะช้าง	11

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งใช้ถ่ายทอดวัฒนธรรมสืบต่อกันมาเป็นลำดับ ฉะนั้น "ถ้าเราไม่มีภาษาใช้ สังคมมนุษย์คงไม่เป็นดังที่เราเห็นอยู่ที่นี่ เพราะเกือบทุกสิ่งทุกอย่างที่เราเรียนรู้จากสังคมตั้งแต่แรกเกิดจนแก่ตาย เราเรียนรู้ได้โดยอาศัยภาษาเป็นตัวกลางในการถ่ายทอด" (วิไลวรรณ ษนิษฐานันท์ 2521 : 1) ดังนั้น ภาษาจึงมีบทบาทสำคัญที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ และภาษาเป็นสิ่งสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเจริญในด้านต่าง ๆ ของชนแต่ละกลุ่ม และภาษาของชนทุกชาติย่อมมีบทบาทสำคัญเช่นนี้เหมือนกันทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม ภาษาแต่ละภาษาย่อมมีความแตกต่างกัน (กานดา ณ ถลาง 2515 : 29) รวมทั้งภาษาแต่ละภาษาย่อมมีโครงสร้างที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง กล่าวคือ มีโครงสร้างทางเสียง โครงสร้างทางไวยากรณ์ วงศัพท์ และความหมายที่ไม่เหมือนกันกับภาษาอื่น ๆ และภาษาของชาวช่องก็มีลักษณะที่สอดคล้องกับคำกล่าวนี้

ชาวช่องมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดจันทบุรีและภาคตะวันออกของประเทศไทย (ตรี อมาตยกุล 2500 : 9) นับตั้งแต่จังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด ในปัจจุบันนี้ ท้องที่จังหวัดจันทบุรี มีชาวช่องมากกว่าจังหวัดอื่น ชาวช่องอาศัยอยู่ในดินแดนแถบนี้ตั้งแต่เมื่อใดนั้นไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัด ได้มีผู้สันนิษฐานว่า ชาวช่องคงจะตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ตามท้องที่ในแถบนี้มาก่อน เพิ่งจะมาถอยร่นเข้าป่าเข้าดงไป เมื่อไทยมีอำนาจครอบครองเมืองจันทบุรี (ตรี อมาตยกุล 2500 : 12) หลักฐานที่เชื่อถือได้แสดงว่าชาวช่องอาศัยอยู่ในดินแดนภาคตะวันออกนี้ คือ นิราศเมืองแกลง ของสุนทรภู่ ซึ่งเป็นนิราศเรื่องแรก และเชื่อว่าสุนทรภู่แต่งเมื่อปี พ.ศ. 2350 ในนิราศได้กล่าวถึงชาวช่องไว้ว่า

กรีนแล้วลาฟา ทำทำงานโดยตรง	ไปบ้านพงค้อตั้งริมฝั่งคลอง
ดูหนุ่มสาวชาวบ้านราคาญาติ	ไม่น่าคิดเข้าในกลอนอักษรเล่นอง
ล้วนวงศ์วานว่านเครือเป็น <u>เชื้อชอง</u>	ไม่เหมือนน้องนี่ก็น้ำตากระเด็น
	(กรมศิลปากร 2520 : 107)

และหลังจากนี้ก็มิได้มีหลักฐานอื่น ๆ ที่แสดงลักษณะหรือบรรยายถึงความเป็นอยู่ทางสังคมหรือวัฒนธรรมของชาวชองอีกเลย เพิ่งจะมาปรากฏในหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน ฉบับประจำวันที่ 27 พฤศจิกายน 2513 ซึ่งมีผู้เขียนจดหมายถาม ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ว่า

เข้าป่าสันทบุรีได้ไปนอนบ้านชองที่สันเขมม กวบสุดแดนผู้ย้ายล่าสัตว์ บักปิ่น ผิวคล้า และค่อนข้าง เตี้ย ผิมกัญญา มีเขียง ตะเกียง กล้องแทบทุกบ้าน ผู้หญิงผิวขาวกว่าหน่อย อาชีพทำไร่ และล่าสัตว์ ที่ทำนาก็มีน้อย เวลาพูดกันเอง เป็นภาษาชอง ไม่เหมือนชอง ไม่เหมือนกะเหรี่ยง แต่เวลาพูดไทยชัดแจ้ว ฮยาฮยตี งานคัพ ต่าข้าว ก็ช่วยกันไม่ว่าจะผ่าป่าไปไกลไกล เรียนขอความรู้ว่า: ชอง เป็นไทยเผ่าไหน ล่ายไหน ถอยร่นมาพร้อมกันหรือแต่เมื่อใด ...

และ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ตอบว่า

คนเผ่าชองนั้นผมเข้าใจว่าจะเป็นคนอีกเผ่าหนึ่ง เป็นต่างหากจากเผ่าไทย แต่เดี๋ยวนี้ได้เข้าร่วมอยู่ในชนชาติไทย พูดภาษาไทย และมีขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนความเชื่อถือเป็นไทยทุกอย่าง ชนเผ่าชองนั้นเป็นชนพื้นเมืองที่อยู่ในประเทศไทยมาก่อนที่คนไทยจะได้อพยพมาถึง และคงได้อยู่ทางชายทะเลฝั่งตะวันออกของประเทศไทยปัจจุบันเป็นจำนวนมาก เพราะน่าสังเกตว่า ชื่อเมือง ตลอดจนชื่อหมู่บ้านแถวนั้น ไม่ใช่ภาษาไทย คงจะเป็นชื่อที่พวกชองได้ตั้งไว้ก่อน เช่น ตราต ระยอง (ซึ่งดูเหมือนจะแปลว่า กะปิ) แกลง กระ้า เพ ตลอดจน สัตตพิบ น่าสังเกตว่าชื่อเมืองสัตตพิบมีอยู่อีกแห่งหนึ่งในเกาะลุมพินาครา ...

และต่อมา คาร์ล อี. เวบเบอร์ (Karl E. Webber) ได้ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม ของจังหวัดสันทบุรี ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจของ

ชาวช่อง รวมทั้งรวบรวมภาษาของไวต์วัย (Webber. 1976 : 7 - 33)

ชาวช่องจะเป็นชนเผ่าไตเชื้อชาติไตนั้น ได้มีผู้ค้นคว้าและจัดเชื้อชาติไว้ เช่น ดร. อมาตยกุล (ดร. อมาตยกุล 2509 : 9) กล่าวว่า "นักปราชญ์ในทางมานุษยวิทยาได้จัดให้อยู่ในจำพวกตระกูลมอญ-เขมร เช่นเดียวกับพวกขอมโบราณเหมือนกัน"

อิริค ไฮเดน ฟาเดน (Seidenfaden. 1935 : 16) ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับชนชาติต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย และได้เสนอรายงานไว้ในวารสารสยามสมาคมว่า

ประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยสามารถแบ่งกลุ่มโดยอาศัยเผ่าพันธุ์ได้ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ (1) กลุ่มชนเผ่าผิวดำ (Negroids) ซึ่งได้แก่พวกเซมัง ปิกมี (Semang, Pigmies) ชนกลุ่มนี้อาศัยอยู่ทางตอนใต้ของประเทศไทย ซึ่งมีเขตแดนติดต่อกับแหลมมลายู (2) กลุ่มชนเผ่าออสโตร-เอเชียติก (Austro-Asiatic) ชนกลุ่มนี้จะอาศัยอยู่ในเชื้อชาติมอญเขมร ซึ่งมีชาวช่อง ละว้า และอื่น ๆ** (3) กลุ่มชนเผ่ามองโกลอยด์ (Mongoloids) ซึ่งได้แก่ชาวไทยชาวจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในไทย รวมทั้งชาวเขาบางกลุ่มที่อาศัยอยู่ทางภาคเหนือ และภาคตะวันตกของประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นชาวจีนหรือชาวธิเบต

นอกจากนี้ อิริค ไฮเดน ฟาเดน (Seidenfaden. 1967 : 105) ได้กล่าวไว้ในวารสารสยามสมาคมอีกว่า

ชาวช่องจะอาศัยอยู่ตามเชิงเขาในแถบจังหวัดสันทบุรี และแผ่ขยายเข้าไปในประเทศกัมพูชา ชาวไทยจะเรียกชนกลุ่มนี้ว่า 'ช่อง' ชาวเขมรจะเรียกว่า 'เปอร์' (Porr) แต่เขาจะเรียกตัวเขาเองว่า 'ทัมเรต หรือ ซัมแร' (Tamret or Samrae) สำหรับภาษาของพวกเขาใกล้เคียงกับเขมร แต่การแต่งกายก็ดี หรือขนบธรรมเนียมประเพณีบางอย่างใกล้เคียงมาจากไทย ชาวช่องจะมีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับชาวสุยหรือกวย (Sui or Kui) ซึ่งอาศัยอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งจัดได้ว่า

*คือ คำ มานุษยวิทยา

**ฮัดเล็นไต โดยผู้เขียนปริญญาโท

เป็นชนกลุ่มเดียวกับพวก เปอร์ ชัมแร หรือ คอนโช (KonCho) ในประเทศ
กัมพูชา ชาวช่องจะอยู่ทางแถบจังหวัดสุรินทร์มากที่สุด มีอาชีพปลูกข้าวอยู่บ้าง เหมือนกัน
แต่จะเป็นประเภทนาในป่า ...

นอกจากนี้ เกรแฮม (Webber. 1976 : 11 citing Greham) ได้กล่าวถึง
กลุ่มชนต่าง ๆ ที่อยู่ในประเทศไทย และกล่าวว่า กลุ่มชนที่ใหญ่ที่สุด คือ กลุ่ม "มอญ-ญวน"
(Mon-Anam) ซึ่งได้แก่ ชาวเขมร ชาวมอญ ชาวนวน ชาวละว้า ชาวคะฉิง (Kache) และ
ชาวช่อง ซึ่งสุดท้าย เกรแฮม ได้สรุปว่า "ชาวช่อง เป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ตามเชิงเขา
ทางทิศเหนือของสุรินทร์ ชาวช่องยังมีความเป็นอยู่แบบลัทธิโบราณ คือ การหาของป่าล่าสัตว์
แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเป็นอาหารอื่น ๆ กับชาวไทย ชาวช่องจะมีภาษาและวัฒนธรรมเป็นของเขาเอง
ซึ่งจะคล้ายกับพวกคะฉิง"

เคอร์เนอร์ (Webber. 1976 : 16 citing Credner) ได้กล่าวว่า "ชาว
ช่อง เป็นกลุ่มชนที่อยู่ตั้งเดิมในแถบสยามกลาง ดังนั้น ชาวช่องจึง เป็นกลุ่มชาวป่า เช่นเดียวกับ
พวกขมุ. (Kamuk) ทิน (Tin) และชาวนน (Chaobon) ภาษาของชาวช่องอาศัยอยู่ในตระกูล
ออสโตร-เอเชียติก เช่นเดียวกับภาษา ขมุ กูย มอญ เขมร และละว้า"

นอกจากนี้ เวบเบอร์ ได้สรุปไว้ว่า (Webber. 1976 : 24)

ชาวช่อง เป็นชนกลุ่มหนึ่งที่แยกตัวออกมาจากชาวป่า และมาตั้งถิ่นฐานเป็นแหล่งแห่งของตนเอง
ชาวช่องได้เคยอาศัยอยู่บริเวณเนินเขาและที่ลุ่ม ซึ่งมีเมืองหลวงอยู่ใกล้กับวัดทองหัว
ชาวช่องได้ย้ายถิ่นฐานเข้าไปอยู่ในป่าอีกในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย
ชาวช่องพูดภาษาของเขาเอง ไม่มีภาษาเขียน ไม่มีการจดบันทึกทางประวัติศาสตร์
และจังหวัดสุรินทร์ เป็นจังหวัดที่มีชาวช่องอาศัยอยู่มากกว่าจังหวัดอื่น ๆ เช่น ในอำเภอโป่งน้ำร้อน
อำเภอมะขาม เป็นต้น

ดังนั้น สิ่งพอสรุปได้ว่า ชาวช่อง เป็นคนอีกเผ่าหนึ่งต่างจากคนไทย แต่เผ่าพันธุ์ดั้งเดิมนั้น จะเป็นเผ่าไตยังสรุปแน่นอนไม่ได้ แต่นักมานุษยวิทยาหลายท่านมีความเห็นพ้องต้องกันว่า น่าจะเป็นชาวป่าที่อาศัยอยู่ในแถบภาคตะวันออกเฉียงของไทย และในประเทศกัมพูชาบางส่วนที่มีอาณาเขตติดต่อกับภาคตะวันออกเฉียงของไทย ซึ่งได้อาศัยอยู่ในดินแดนแถบนี้ก่อนที่ไทยจะอพยพลงมา และชาวช่องมีภาษาพูดอยู่ในตระกูลมอญ-เขมร กลุ่มย่อย เพียร์ค (Pearic) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาษาช่อง อันเป็นภาษาของชนกลุ่มน้อย และได้เลือกศึกษาภาษาช่องในพื้นที่หมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอมะขาม จังหวัดสมุทร ทั้งนี้เพราะภาษาช่องที่หมู่บ้าน ยังมีอิทธิพลของภาษาไทยเข้าไปปะปนน้อย ดังนั้น จึงน่าสนใจ และค้นคว้าศึกษาทางด้านเสียง และระบบเสียงตามแนววิชาภาษาคำศัพท์

จังหวัดสมุทร เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

คือ

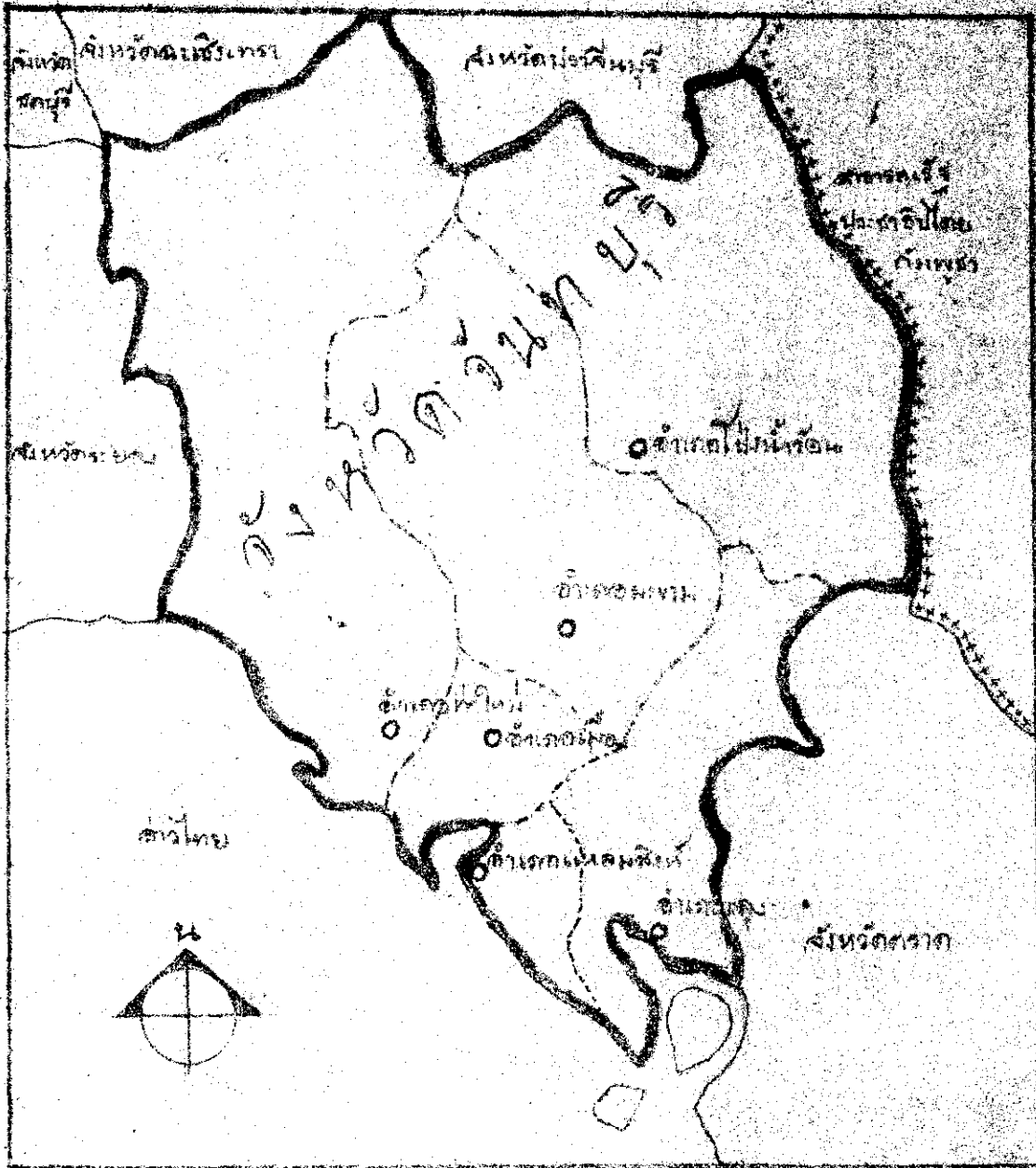
ทิศเหนือ	จด จังหวัดปราจีนบุรี
ทิศตะวันออก	จด ประเทศสาธารณรัฐกัมพูชา
ทิศใต้	จด อ่าวไทยและจังหวัดตราด
ทิศตะวันตก	จด อ่าวไทยและจังหวัดระยอง

แบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ คือ

1. อำเภอเมือง
2. อำเภอขลุง
3. อำเภอแหลมสิงห์
4. อำเภอท่าใหม่
5. อำเภอมะขาม
6. อำเภอโป่งน้ำร้อน

ดูรายละเอียดในแผนที่แสดงอาณาเขตของจังหวัดสมุทร

แผนที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

- +++++ เขตประแสร์
- เขตบางปะอิน
- เขตบางปะหัน
- อำเภอ

ตำนานเมืองสุทนต์

สุทนต์ เป็นเมืองโบราณเมืองหนึ่งของประเทศไทย จะสร้างเมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่นอน แต่จากหลักฐานในหนังสือ ชื่อ "แคมโบช" ซึ่งชาวฝรั่งเศส ชื่อ ม. ธิตเมอร์ เขียนเมื่อ พ.ศ. 2444 ว่า (ตรี อมาตยกุล 2500 : 8) "มีบาดหลวงองค์หนึ่ง พบศิลาจารึกภาษาสันสกฤต ที่ตำบล เขาสระบาป ในศิลาจารึกนั้นมีข้อความว่า เมื่อพันปีล่วงมาแล้ว มีเมืองหนึ่งชื่อ คานคราบุรี เป็นเมืองที่มีอาณาเขตกว้างขวางมาก ตั้งอยู่ที่เชิงเขาสระบาป ชาวเมืองเป็นเชื้อชาติของ"

เมื่อขอมมีอำนาจขึ้นในปี พ.ศ. 1400 ได้แผ่อำนาจเข้าครอบครอง เมืองสุทนต์ ซึ่งมีหลักฐาน คือ ซากเมืองเก่าและศิลาจารึกภาษาขอมที่ขุดพบในบริเวณวัดเพนียดที่อ้างถึงได้ เมืองเก่านี้ยังมีร่องรอยปรากฏอยู่ คือ ถนนโบราณ 2 สาย กับกำแพงเมืองก่อด้วยศิลาแลง เมืองนี้ชาวสุทนต์เรียกว่า เมืองเพนียด หรือ เมืองกาไว

ขอมปกครองเมืองสุทนต์ ประมาณ 400 ปี จนกระทั่งเสื่อมอำนาจในปี พ.ศ. 1800 ไทยอาณาจักรฝ่ายใต้ ซึ่งมีราชธานีอยู่ที่สุพรรณภูมิเข้ายึดเมืองสุทนต์ได้ ดังนั้น เมืองสุทนต์จึงตกอยู่ในอาณาจักรไทยเรื่อยมา กล่าวคือ เมื่อพระเจ้าอู่ทองสร้างกรุงศรีอยุธยา เป็นราชธานี ได้ประกาศว่า กรุงศรีอยุธยา มีเมืองประเทศราช 16 หัวเมือง และเมืองสุทนต์ ก็รวมอยู่ในจำนวนนี้ด้วย

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา รัชสมัยพระราเมศวร เมื่อตีเมืองเชียงใหม่ได้ในปี พ.ศ. 1927 (ศักราชนี้ปรากฏในพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา เมื่อสลับส่วนใหม่ปรากฏว่าอยู่ในแผ่นดินพระบรมราชาธิราชที่ 1) ได้กวาดต้อนเขลยชาวลานนาลงมาไว้ตามหัวเมืองทางใต้ และย้ายทะเลฝั่งตะวันออกหลายเมือง เช่น นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา สุทนต์

ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้ย้ายเมืองสุทนต์จากที่เดิมเขาสระบาป มาที่บ้านลุ่ม ซึ่งอยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำสุทนต์ ทั้งนี้เพราะเมืองเดิมที่เขาสระบาปนั้น มีภูเขากระหนาบ ไม่มีทางขยายเมืองได้ การสร้างเมืองใหม่ที่บ้านลุ่มนี้ คงทำเหมือนอย่างเมืองโบราณ คือ มี คู และเชิงเนินดินรอบเมือง ตัวเมืองรูปสี่เหลี่ยม กว้างยาวประมาณ 600 เมตร เมืองสุทนต์ ได้ตั้งอยู่ที่บ้านลุ่มนี้ตลอดมา และเมื่อครั้งพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงยกพลมาตีเมืองสุทนต์ เพื่อรวบรวมกำลังต่อสู้ศึกพม่าก็มาตีเมืองซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านลุ่มนี้เอง

เนื่องจากเมืองฉันทบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเขมร เป็นธรรมชาติย่อมต้องมีเรื่อง
กระทบกระทั่งกันบ้าง แต่ก็ไม่มากนัก ต่อมาในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระเจ้ากรุงกัมพูชา ยก
กองทัพมากวาดต้อนชาวไทยที่อยู่บริเวณเมืองชลบุรี ฉันทบุรี ไปประมาณ 6 - 7 พันคน สมเด็จพระ
นเรศวรมหาราชได้ยกกองทัพไปตีกรุงกัมพูชาจนได้ชัยชนะ และโปรดให้ครอบครัวชาวไทยที่ถูกเขมรกวาดต้อน
ไปนั้นกลับคืนภูมิลำเนาเดิม ต่อมาในรัชสมัยของพระมหาธรรมราชา พระยาละแวกเจ้านครเขมร
ยกกองทัพมาเข้าเมืองไทย และกวาดต้อนชาวไทยในภาคตะวันออกไปกรุงกัมพูชาหลายครั้ง จน
กระทั่งถึงแผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้ยกกองทัพไปตีกรุงกัมพูชาจนได้ชัยชนะ และจับเจ้าพระยา
ละแวกสำเร็จโทษ

เมืองฉันทบุรีได้ตั้งอยู่ที่บ้านลุ่มทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำฉันทบุรี เรื่อยมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 3
แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งไทยมีเรื่องบาดหมางกับญวนถึงห้าสงครามกัน ไทยได้ยกกองทัพไปตีถึงเมือง
ไซ่ง่อนจนได้ชัยชนะ แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงไม่ไว้วางพระราชหฤทัยกลัวว่าพวกญวน
จะยกทัพมาตีเมืองไทยเพื่อแก้แค้น ฉะนั้น เมืองที่มีอาณาเขตใกล้เคียงกับญวนควรจะได้จัดกระทำให้
มั่นคง ดังนั้นจึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพระคลัง (สมเด็จพระยามหาประยูรวงศ์) ไปเมือง
ฉันทบุรี และหาที่สร้างเมืองใหม่ให้แข็งแรง เจ้าพระยาพระคลังได้ตั้งเมืองใหม่ที่ค่ายเนินวง (ชื่อ
เรียกในปัจจุบัน) ตำบลบางกะละ ห่างจากตัวเมืองเดิมไปทางตะวันตกประมาณ 8 กิโลเมตร ซึ่ง
เป็นที่ชัยภูมิดีมาก สามารถมองเห็นข้าศึกได้รอบ กว้าง เมืองใหม่นี้ก่อด้วยศิลาแข็งแรง และได้จัด
วางปืนใหญ่ไว้บนกำแพงเมืองด้วย

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เล็งดีลประพาสเมืองฉันทบุรี
ได้ทรงทราบว่าเมืองใหม่ที่สร้างที่ค่ายเนินวงนั้น ประชาชนไม่นิยมไปอยู่ เนื่องจากไกลแม่น้ำ
การคมนาคมไม่สะดวก อีกทั้งในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มิได้ทรงบังคับให้
ไปอยู่เมืองใหม่ ทรงปล่อยให้ไปตามความสมัครใจ ประกอบกับประเทศญวนได้ตกเป็นเมืองขึ้น
ของฝรั่งเศสแล้ว ไม่มีภัยจากญวนอีกต่อไป รัชกาลที่ 5 จึงโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองมาตั้งที่บ้านลุ่ม
ตามเดิม เพราะทรงเห็นว่ามิที่ราบพอที่จะทำการเพาะปลูก และสามารถขยายเมืองได้

ในสมัยรัชกาลที่ 5 นี้เอง เมืองจันทบุรีได้ถูกกองทัพฝรั่งเศส เค้าล้เข้ายึดครองอยู่เป็นเวลานาน คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2436 ถึงปี พ.ศ. 2447 รวมเวลาได้ 12 ปี ฝรั่งเศส เค้าล้สร้างตึกแดงเป็นสถานที่ กองบัญชาการ และสร้างคุกขี้ไก่ไว้สำหรับกักขังคนไทยที่ขัดขืนไม่ยอมทำตามคำสั่ง (ปัจจุบันทั้งตึกแดง และคุกขี้ไก่ยังมีอยู่ที่อำเภอแหลมสิงห์) จนเมื่อรัฐบาลไทยทำสัญญายินยอมยกเมืองตราดและเกาะต่าง ๆ นับตั้งแต่ใต้แหลมสิงห์ลงไปจนถึง เกาะกูด กับยอมยกดินแดนฝั่งขวาของแม่น้ำโขงที่ตั้งอยู่ตรงข้ามเมือง หลวงพระบางและนครจำปาศักดิ์ให้แก่ฝรั่งเศส ฝรั่งเศส เค้าล้ส่งยอมถอนกองทหารออกไปจากจันทบุรี และไปครอบครองเมืองตราดอีก 3 ปี (ตรี อมาตยกุล 2503 : 13) จึงได้ยอมถอนทหาร ออกจากเมืองตราดไปในปี พ.ศ. 2450

อำเภอมะขาม

อำเภอมะขาม ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี มีอาณาเขตติดต่อดังนี้ คือ

ทิศเหนือ	จด อำเภอโป่งน้ำร้อน
ทิศใต้	จด อำเภอเมืองและอำเภอขลุง
ทิศตะวันออก	จด อำเภอโป่งน้ำร้อนและอำเภอขลุง
ทิศตะวันตก	จด อำเภอท่าใหม่

การคมนาคมทั้งภายในอำเภอ และการติดต่อกับอำเภออื่น ๆ ทำได้สะดวกยิ่ง เพราะมี ถนนสายจันทบุรี-ปราจีนบุรี ซึ่งเป็นถนนสายยุทธศาสตร์ที่สำคัญผ่าน สำหรับอาชีพของประชาชนใน ท้องที่อำเภอมะขาม ส่วนมากมีอาชีพเกษตรกรรม

อำเภอมะขามแบ่ง เขตการปกครองออกเป็น 7 ตำบล คือ

1. ตำบลมะขาม
2. ตำบลท่าหลวง
3. ตำบลปัทรี
4. ตำบลวัง เข้ม
5. ตำบลพลวง

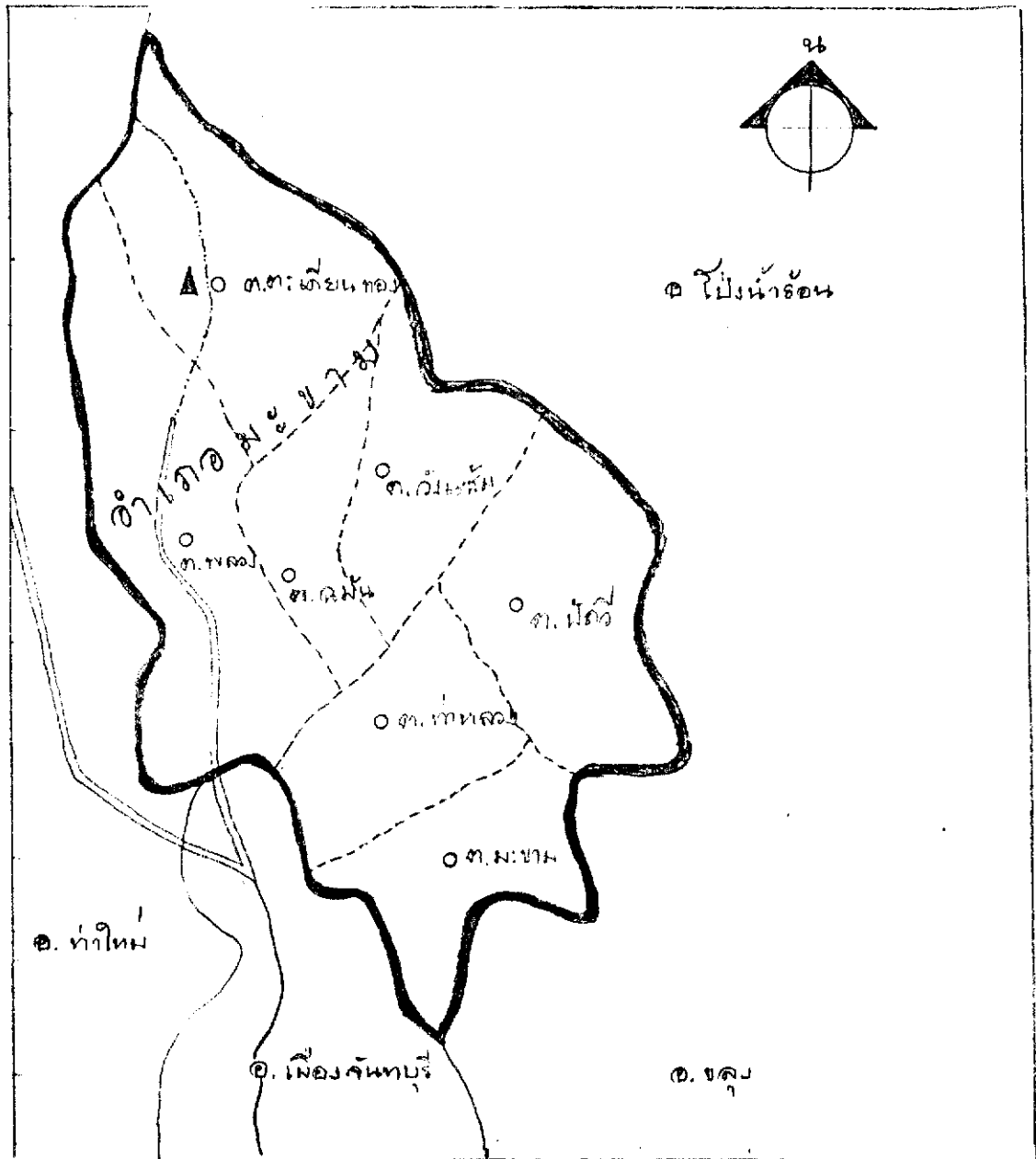
6. ตำบลตะเคียนทอง

7. ตำบลฉนวน

ประชากรในอำเภอมะขามส่วนมากจะเป็นชาวช่อง ทั้งนี้เพราะด้านทิศเหนือ จดเทือกเขา
สอยดาว มีลำน้ำโขงไหลผ่าน บริเวณเชิงเขา ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มทั้งสองฟากของเทือกเขา จะเป็น
บริเวณที่มีชาวอาศัยอยู่ ส่วนที่ราบบริเวณอื่น ๆ ก็มีชาวอาศัยอยู่บ้างแต่ไม่หนาแน่นเท่าตาม
บริเวณแถบเชิงเขาหรือหุบเขา

ดูแผนที่แสดงอาณาเขตของอำเภอมะขาม

แผนที่อำเภอเสนา

- ตำบล
- ▲ หมู่บ้านทะเลน้อย
- == ถนนที่ทำการเสร็จ
- ถนนที่ยังไม่เรียบร้อย

ตำบลตะเคียนทอง

ตำบลตะเคียนทองแบ่งเขตการปกครองเป็นห้าหมู่บ้าน คือ

1. หมู่บ้านสันตเขม
2. หมู่บ้านคลองพลู
3. หมู่บ้านตะเคียนทอง
4. หมู่บ้านหนองน้ำขุ่น
5. หมู่บ้านท่าจตุรม

หมู่บ้านตะเคียนทองเป็นหมู่บ้านที่อยู่ทางทิศเหนือของตำบล มีจำนวน 43 หลังคาเรือน จำนวนประชากรประมาณ 350 คน ประชากรมีอาชีพทำไร่ทำนา มีโรงเรียนประจำบาล 1 โรงเรียน สภานิติบัญญัติ 1 แห่ง

ประชากรในหมู่บ้านตะเคียนทอง เป็นชาวช่องเกือบทั้งหมด มีที่เป็นคนไทยเฉพาะที่อพยพเข้าไปอยู่เพียงเล็กน้อย คือ ห้าครอบครัว ภาษาที่ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน คือ ภาษาของชาวช่องมีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง เช่น ประเพณีการแต่งงาน เป็นต้น ความเชื่อถือและคำสอน แต่เดิมชาวช่องนับถือผีประเภทต่าง ๆ เช่น ผีป่า ผีเขา ผีหิ้ง หรือผีเรือน ต่อมาได้หันมานับถือพุทธศาสนา แต่ก็ยังนับถือผีอยู่เช่นเดิม โดยเฉพาะผีป่าและผีหิ้ง

เมื่อชุมชนมีความเจริญทางด้านวัตถุและอื่น ๆ โดยการพึ่งพาของรัฐบาล ทำให้มีการสื่อสารติดต่อถึงกัน เป็นมูลเหตุทำให้ชาวช่องบางหมู่บ้านหันมาพูดภาษาไทย เช่น หมู่บ้านหลายหมู่บ้านในตำบลหลวง เช่น หมู่บ้านปากไทย หมู่บ้านคลองน้ำเย็น เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหมู่บ้านตะเคียนทองเป็นหมู่บ้านที่เหมาะสมในการศึกษาภาษาช่อง เพราะอิทธิพลภาษาไทยยังมีน้อย ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในด้านวัฒนธรรม และช่วยส่งเสริมการแก้ปัญหาของชนกลุ่มน้อยได้อีกด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ศึกษาระบบเสียงของภาษาชอง เพื่อให้ทราบถึง

1. โครงสร้างของพยางค์
2. ลักษณะน้ำเสียง (registers)
3. ระบบสระ
4. ระบบพยัญชนะ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้เกิดความรู้ในเรื่องระบบเสียงในภาษาชอง
2. เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าภาษาในตระกูลมอญ-เขมร ภาษาอื่น ๆ ต่อไป
3. เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนของครูและนักเรียนในโรงเรียนหมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอชะอำ จังหวัดสมุทร ในด้านการสอนภาษาไทยมาตรฐาน ให้แก่เด็กที่พูดภาษาชอง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาภาษาชอง หมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอชะอำ จังหวัดสมุทร ครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะระบบเสียงและลักษณะโครงสร้างของพยางค์ในภาษาพูด
2. ผู้บอกภาษาที่ผู้วิจัยใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดข้อมูลทางภาษา ถือว่าเป็นตัวแทนของชาวชองหมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอชะอำ จังหวัดสมุทร
3. ข้อมูลทางภาษาและข้อเท็จจริงทางภาษาอ้างอิงได้เฉพาะภาษาชองของหมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอชะอำ จังหวัดสมุทร เท่านั้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาภาษาชาวช่องนี้ จะเน้นหนักทางด้านระบบเสียง (phonological system) และลักษณะโครงสร้างของพยางค์ของภาษาที่ใช้พูดกันอยู่ในปัจจุบันของชาวช่องในหมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอมะขาม จังหวัดสุรินทร์

การศึกษาครั้งนี้ข้อมูลได้จากผู้บอกภาษา (informant) ที่เป็นชาวช่อง จำนวน 3 คน เป็นหญิง 2 คน ชาย 1 คน อายุระหว่าง 45 - 55 ปี ทั้งสามคนนี้เป็นชาวช่องโดยกำเนิด อาศัยอยู่ในหมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอมะขาม ตั้งแต่เกิดใช้ภาษาช่องในชีวิตประจำวัน สำหรับคำที่ใช้ทดสอบมีจำนวน 1,500 คำ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาษาช่อง หมายถึง ภาษาที่คนในหมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอมะขาม จังหวัดสุรินทร์ ใช้พูดเป็นปกติในชีวิตประจำวัน

2. หน่วยเสียง (Phonemes) หมายถึง เสียงสำคัญที่ทำให้ความหมายของคำต่างกัน การพิจารณาว่าเสียงแต่ละเสียงเป็นหน่วยเสียงเดียวกัน หรือคนละหน่วยเสียง ใช้หลักเกณฑ์การวิเคราะห์ดังนี้ (แอร์ดี และ ฮีรพันธ์ วงศ์ไทย 2516 : 1 - 3)

2.1 เสียงสองเสียงจะเป็นคนละหน่วยเสียง เมื่อเสียงต่างกันในช่วงแวดล้อมเหมือนกัน (identical environment) หรือสิ่งแวดล้อมคล้ายกัน (analogous environment)

2.2 เสียงสองเสียงอาจเป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกัน เมื่อมีความคล้ายกันทางสัทศาสตร์ (phonetic similarity) และเกิดในระบบสับหลัก (complementary distribution) หรือแปรอิสระ (free variation)

3. เสียงย่อย (allophone) หมายถึง เสียงที่เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยเสียง ซึ่งเกิดในลักษณะตามข้อ 2.2

4. คู่เทียบเสียง (minimal pair) หมายถึง คู่เทียบที่มีเสียงต่างกันเพียงเสียงเดียว เช่น ในภาษาไทย ปาน [paan] และ ฟาน [phaan] มีความหมายต่างกันเพราะเสียงพยัญชนะต้น คือ /p-/ และ /ph-/

5. ฐานกรณ (point of articulation) หมายถึง อวัยวะต่าง ๆ ในช่องปาก จมูก และคอ ซึ่งใช้ในการออกเสียง แบ่งเป็นชนิดเคลื่อนที่ได้ (active articulator) และเคลื่อนที่ไม่ได้ (passive articulator)

6. ตำแหน่งที่เกิดของเสียง หมายถึง ตำแหน่งที่ลมจากปอดผ่านฐานกรณหนึ่งแล้วเกิดเป็นเสียงขึ้น

7. คุณสมบัติของเสียง คือ ลักษณะเฉพาะของเสียง เช่น เสียงก้อง (voiced) เสียงไม่ก้อง (voiceless) มีลม (aspirated) ไม่มีลม (unaspirated)

8. พยางค์ หมายถึง เสียงพูดที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่งประกอบด้วยเสียงพยัญชนะ สระ เป็นอย่างน้อย จะมีความหมายหรือไม่ก็ได้

9. คำ หมายถึง เสียงพูดที่เปล่งออกมาแล้วมีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจเป็นพยางค์เดียว หรือหลายพยางค์ก็ได้

10. ผู้บอกภาษา (informant) หมายถึง ชาวช่อง หมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอชะอำ จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ออกเสียงคำต่าง ๆ ในภาษาช่อง ให้ผู้วิจัย ฟัง เพื่อบันทึกข้อมูล

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

จากการค้นคว้าของ เครตเนอร์ (Webber. 1976 : 24 citing Credner) กล่าวว่า "ภาษาของชาวช่องจัดอยู่ในกลุ่มตระกูลออสโตร-เอเชียติก (Austro-Asiatic) ซึ่งมีขมุก กูย มอญ เขมร และละว้า รวมอยู่ด้วย" คำกล่าวของ เครตเนอร์ ตรงกับการค้นคว้าของ ไฮเตนฟาเดน (Seidenfaden. 1935 : 16) ซึ่งได้กล่าวสรุปไว้ว่า "กลุ่มชนเผ่าออสโตร-เอเชียติก นี้ กลุ่มชนสาขาใหญ่ คือ กลุ่ม มอญ-เขมร ซึ่งหมายรวมถึงช่องและละว้าด้วย" นอกจากนี้ ยังพ้องกับความคิดเห็นของ ชมิทท์ (P.W. Schmidt) ซึ่งได้จัดแบ่งกลุ่มชนโดยอาศัยความเหมือนหรือความแตกต่างของภาษา (Webber. 1976 : 38 citing Schmidt) ว่า "ภาษาช่องจัดอยู่ในกลุ่มภาษาตระกูลออสโตร-เอเชียติก ซึ่งกลุ่มชนที่ไปภาษานี้เป็นกลุ่มชนมอญ-เขมร"

จากการศึกษาแยกภาษาออกเป็นตระกูลใหญ่ ๆ โดยนักภาษาศาสตร์ ได้กล่าวถึงภาษาตระกูล
ออสโตร-เอเชียติก ไว้ว่า (Classification and Index of World's Language.
1977 : 33)

ภาษาตระกูลออสโตร-เอเชียติก เป็นภาษาที่ใช้พูดกันอยู่ในแถบเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาษาตระกูลออสโตร-เอเชียติกนี้ ได้แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยได้ 4 กลุ่ม คือ กลุ่ม
มะลัคกา (MALACCA) กลุ่มมอญ-เขมร (MON-KHMER) กลุ่มมุนดา (MUNDA) และ
กลุ่มนิโคบาร์ (NICOBARESE) และในกลุ่มภาษาตระกูลมอญ-เขมร ได้แบ่งเป็นกลุ่มย่อย
ลงไปอีก คือ

- (1) กลุ่มภาษาบาฮนาริก (BAHNARIC)
- (2) กลุ่มภาษากะตูลิก (KATUIC)
- (3) กลุ่มภาษาโมนิก (MONIC)
- (4) กลุ่มภาษาเพียรริก (PEARIC)

ภาษาของสัตอยู่ในกลุ่มภาษาเพียรริก ซึ่งภาษาที่สัตอยู่ในกลุ่มภาษานี้คือ (Classification
and Index of World's Language. 1977 : 239) ภาษาอังกฤษ (Angrak) ชอง
(Chong) เพียร์หรือเปอร์ (Pear or Por) ซัมแร (Samre) ชะโศก (Saoch)

นอกจากนี้ เฮดเลย์ (Headley. 1977 : 59 - 149) ได้แบ่งกลุ่มภาษาเพียรริก
ออกเป็นกลุ่มย่อย คือ เพียร์ตะวันออก (Eastern-Pear) เพียร์ตะวันตก (Western-Pear)
เพียร์ที่ใช้พูดกันในกำปงทม (Pear of Kampong Thom Province) ภาษาของที่ใช้ใน
ประเทศไทย (Chong of Thailand) ภาษาชะโศกที่ใช้พูดกันในเมืองกำปอต (Saoch of
Kampot Province) และภาษาซัมแรที่ใช้พูดกันในเมืองเสียมเรียบ (Samre of Siam Reap
Province) และ เฮดเลย์ ได้กล่าวอีกว่า ภาษากลุ่มเพียรริก ซึ่งเป็นกลุ่มภาษาย่อยในตระกูล
มอญ-เขมรนี้ เป็นภาษาที่ใช้พูดกันในประเทศไทยและเขมรเท่านั้น

ความเห็นของ เฮดเลย์ ตรงกับความเห็นของ โทมัส (Thomas. 1973 : 139) ซึ่งได้แบ่งกลุ่มภาษาตระกูลมอญ-เขมรออกเป็นกลุ่มย่อยได้ 9 กลุ่ม คือ เพียรริก เขมร บาฮนาริก กะตูกิก ขมุ โมนิก ปะลอง (Palaung) คาสี (Khasi) และเวียดเมือง (Viet-Muong) และภาษาในกลุ่มเพียรริกได้จัดภาษาที่อยู่ในกลุ่ม คือ เพีย ชอง ชัมแระ ฮังกอร์ และ ชะโอด

ในหนังสือ Encyclopedia Britinica เล่ม 3 ดิฟฟลือท (Diffloth. 1973 : 480 - 484) ได้อธิบายถึงภาษาในตระกูลออสโตร-เอเชียติก และจำแนกกลุ่มย่อยของภาษาตระกูลนี้ออกไปหลายกลุ่ม ซึ่งคล้ายคลึงกับที่กล่าวมาแล้ว และได้จัดภาษาชองอยู่ในตระกูลมอญ-เขมร กลุ่มย่อย เพียรริก ซึ่งในกลุ่มย่อยของเพียรริกนี้ได้จำแนกภาษาออกเป็น เพีย ชอง ชัมแระ ฮังกอร์ และ ชะโอด นอกจากนี้ได้กล่าวว่า กลุ่มภาษาในตระกูลออสโตร-เอเชียติกนี้มีระบบเสียงด้านพยัญชนะ คล้ายคลึงกันมาก คือ เสียง

p	t	c	k	?	
b	d	j	g		
b	b				
m	n	ɲ	ŋ		
w	r	l	s	y	fi

ส่วนภาษาในกลุ่มเพียรริกจะมีเสียง ph, th, ch และ kh เพิ่มอีกด้วย ทางด้านเสียงสระ นั้น จะมีเสียงสระตั้งแต่ 30 - 35 เสียง ความแตกต่างของเสียงสระนอกจากเกิดจากความสั้นยาวของเสียงแล้ว คุณสมบัติอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างกัน คือ เสียง Breathy และเสียง Creaky

เฮดเลย์ (Headley. 1977 : 49 - 149) ได้จำแนกเสียงพยัญชนะ สระ ของภาษากลุ่มเพียรริก ซึ่งใช้พูดกันในเขมรและไทย (ดูหน้า 18) นอกจากนี้ เฮดเลย์ ได้รวบรวมคำศัพท์ในกลุ่มภาษาเพียรริกไว้ประมาณ 900 คำ

เสียงพยัญชนะ สระ ของภาษากลุ่มเฟียริก

	พยัญชนะ				
	ริมฝีปาก	ฟัน	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
พยัญชนะกัก	p	t	c	k	ʔ
	b	d		g	
พยัญชนะเสียดแทรก		s			
พยัญชนะนาสิก	m	n	ŋ		
พยัญชนะลิ้นส่วต		r			
พยัญชนะข้างลิ้น		l			
พยัญชนะกึ่งสระ	w		y		

	สระ		
	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i i:	ɪ ɪ:	u u:
กลาง	e e:	ə ə:	
	ɛ:		
ต่ำ	a a:		ɔ ɔ:

สระประสม

ie, ie, ea, ew, ae(aɛ), aɔ, aw, ao

ɪə, əw

və, oa

นอกจากนี้ ฮัฟมันน์ (Huffman. 1976 : 9 - 10) ได้สำรวจปัญหาเกี่ยวกับลักษณะน้ำเสียง (register Problem) ในภาษาตระกูลมอญ-เขมร จำนวน 15 ภาษา และได้สรุปภาษาของของหมู่บ้านทองสะพาน อำเภอชะมด จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็น 1 ในจำนวน 15 ภาษาที่สำรวจไว้ว่า "ภาษาของมีจำนวนเสียงสระ 46 เสียง ส่วนเสียงพยัญชนะ /p t c k s/ จะเป็นเสียงที่กล้ำมเนื้อในการออกเสียง เคียด และจะอยู่ในกลุ่มลักษณะน้ำเสียงแรก ถ้าเป็นกลุ่มเสียงพยัญชนะที่ควบคู่มากับลม (aspirated) จะจัดอยู่ในกลุ่มลักษณะน้ำเสียงในอันดับที่สอง นอกจากนี้ลักษณะสำคัญที่ปรากฏในภาษาของถิ่นนี้ คือ การเกิดเสียง /ʔ/ ก่อนที่จะจบพยางค์ (prefinal glottal) เช่น คำว่า [lɔʔŋ] ในความหมายว่าสะพานกับคำว่า [lɔʔŋ] ที่แปลว่า กล้วย และเสียง /ʔ/ ที่เกิดกลางพยางค์เช่นนี้ ทำให้เกิดระดับเสียงสูง-ตกในภาษา (high-falling Tone)

มาแตง (Martin. 1974 : 25 - 34) ได้ค้นคว้าและสรุปข้อสังเกตทั่ว ๆ ไปในภาษากลุ่มเพียวริก โดยให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเสียงพยัญชนะและเสียงสระไว้หลายประการ เช่น การเปลี่ยนแปลงพยัญชนะท้ายในกลุ่มเพียวริก มีเสียง /-s/ กลายเป็นเสียง /-h/ ได้ ในภาษาพูดและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาษาของ เสียง /-h/ อาจกลายเป็นเสียง /-t/ ได้ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงพยัญชนะในกลุ่มระเบิด /-p, -t, -k/ อาจเปลี่ยนเสียงกันได้ เช่น เสียง /-k/ เปลี่ยนเป็นเสียง /-t/ เช่น คำว่า ยม /ŋok → ŋot/ พัด /pək → pət/ และในขณะเดียวกัน เสียง /-t/ กลายเป็นเสียง /-k/ ได้เช่นกัน ซึ่งในภาษาของที่พูดกันในจังหวัดตราด (Kratt) ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ด้วย นอกจากนี้ เสียงพยัญชนะ /-k/ เปลี่ยนเป็นเสียง /-p/ ได้เช่นเดียวกัน

ส่วนทางด้านเสียงสระก็มีการเปลี่ยนแปลงเสียงในระหว่างเสียงสระเช่นกัน เช่น เสียงสระ /u/, /o/, /ɔ/ มีการเปลี่ยนแปลงเสียง เช่น คำว่า ฟัน (teeth) ในภาษาซิมแรว่า [khuuy] ในภาษาของว่า [khuoy] นอกจากนี้ เสียง /i/ เปลี่ยนเป็นเสียง /e/ และ /i/ เปลี่ยนเป็นเสียง /ɛ/ ได้

เมี้ยว อิศรางกูร ณ อยุธยา (เมี้ยว อิศรางกูร ณ อยุธยา 1935 : 86 - 173)
ได้รวบรวมคำภาษาของที่ใช้พูดกันในจังหวัดตราดไว้ในวารสารสยามสมาคมประมาณ 400 คำ ซึ่ง
สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการค้นคว้าได้

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยและที่อื่น ซึ่งเป็นภาษาที่อยู่ในตระกูล มอญ-เขมร และได้มีผู้วิจัยไว้แล้วเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย

2. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาการตั้งถิ่นฐานของชาวช่องในหมู่บ้านตะเคียนทอง จากทั้ง เอกสารและคำบอกเล่าของชาวบ้านที่เป็นคนชองผู้สูงอายุและความคำติ

3. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยดังนี้ คือ

3.1 การสำรวจหมู่บ้านและการคัดเลือกผู้บอกภาษา

ผู้วิจัยได้ออกสำรวจหมู่บ้านโดยการสอบถามจากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และท่านผู้รู้หลายคน ถึงสภาพหมู่บ้านและอื่น ๆ ในการสำรวจคัดเลือกหมู่บ้าน และผู้บอกภาษาที่เหมาะสมที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์ที่ได้ศึกษาจากวิชาวิธีปฏิบัติการภาคสนามด้านภาษาคำศัพท์ ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2522 ซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังนี้

3.1.1 หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกหมู่บ้าน

3.1.1.1 เป็นหมู่บ้านที่ห่างจากชุมชนใหญ่พอสมควร การไปมาติดต่อกับท้องถิ่นอื่นไม่ค่อยสะดวกมากนัก ทั้งนี้เพื่อว่าผู้ใช้ภาษาชองยังคงสามารถรักษาภาษาเดิมของตนไว้ได้มากที่สุด

3.1.1.2 ประชากรในหมู่บ้านส่วนใหญ่ยังคงใช้ภาษาชองในการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งในครัวเรือนและในหมู่บ้าน

3.1.2 หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้บอกภาษา

3.1.2.1 อายุ ผู้บอกภาษาควรมีอายุไม่ต่ำกว่า 40 ปี และไม่ควรมากกว่า 70 ปี เพราะถือว่า ผู้บอกภาษาที่มีอายุมาก สามารถรักษารากษาเดิมไว้ได้มากกว่าผู้บอกภาษาที่มีอายุน้อย

3.1.2.2 เพศ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ผู้บอกภาษาที่เป็นหญิงเป็นหลัก เพราะผู้บอกภาษาที่เป็นหญิงอยู่บ้านมากกว่าผู้บอกภาษาที่เป็นชาย ทำให้โอกาสในการเปลี่ยนแปลงภาษาน้อย

3.1.2.3 การตั้งถิ่นฐาน ผู้บอกภาษาทุกคนเป็นผู้ที่เกิดและตั้งถิ่นฐานอยู่ในหมู่บ้านตะเคียนทอง

3.1.2.4 อาชีพ ผู้บอกภาษาทุกคนมีอาชีพทำนา เพราะเป็นอาชีพที่ไม่ต้องเดินทางติดต่อกับผู้อื่นมากนัก ทำให้ภาษามีการเปลี่ยนแปลงน้อย

3.1.2.5 ผู้บอกภาษาใช้ภาษาช่อง เป็นปกติในชีวิตประจำวัน

3.1.2.6 คุณสมบัติด้านอื่น ๆ ผู้บอกภาษาที่ใช้ในการวิจัยเป็นคนคล่องแคล่ว กล้า มีไหวพริบดี มีอวัยวะในการออกเสียงอยู่ในสภาพครบบริบูรณ์ สนใจและเต็มใจให้ความร่วมมือด้วยดี

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ผู้บอกภาษา 3 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 2 คน ผู้บอกภาษา คือ

ก. นายสมพงษ์ ศรีสมบัติ อายุ 50 ปี อยู่บ้านเลขที่ 11 หมู่ 3 บ้าน

ตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอชะอำ จังหวัดสมุทร มีความรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกิด

และมีภริยานៅอยู่ในหมู่บ้านตะเคียนทองนี้เล่นหมา มีภรรยาเป็นชาวช่องเช่นเดียวกัน มีอาชีพทำนา

ข. นางชะลูด เร่งกิจ อายุ 44 ปี อยู่บ้านเลขที่ 10 หมู่ 3 บ้านตะเคียนทอง

ตำบลตะเคียนทอง อำเภอชะอำ จังหวัดสมุทร มีความรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกิดและมีภริยานៅ

อยู่ในหมู่บ้านตะเคียนทองนี้ตลอดมา ไม่เคยย้ายภริยานៅ มีอาชีพทำนา

ค. นางพัน คามาสิ อายุ 49 ปี อยู่บ้านเลขที่ 9 หมู่ 3 บ้านตะเคียนทอง

ตำบลตะเคียนทอง อำเภอชะอำ จังหวัดสมุทร มีความรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกิดและมีภริยานៅ

อยู่ในหมู่บ้านตะเคียนทองนี้ตลอดมา ไม่เคยย้ายถิ่น ลำมีเป็นชาวช่อง มีอาชีพทำนา

4. การเก็บข้อมูลภาคสนาม

เมื่อคัดเลือกหมู่บ้านและผู้บอกภาษาที่เหมาะสมแล้วจึง เริ่มเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยแบ่ง เป็นระยะเวลาในการเก็บดังนี้

4.1 ระยะเวลาหนึ่ง คือ ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคม 2523 เป็นระยะที่ไปติดต่อทำความคุ้นเคยกับผู้บอกภาษา สัมภาษณ์ประวัติความเป็นมา พร้อมทั้งบันทึกเสียง

4.2 ระยะเวลาที่สอง ระหว่างเดือนธันวาคม นำข้อมูลที่บันทึกได้และสื่อบันทึกเรียงร้อยแล้วไปตรวจสอบเพื่อความถูกต้อง

นอกจากระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ถ้าหากมีปัญหาขัดข้องหรือส่ง สักก็ไปสอบถามเพิ่มเติมจากผู้บอกภาษา เป็นครั้งคราว

เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า

1. คำสำหรับเก็บข้อมูลประมาณ 1,500 คำ ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกมาจากรายการคำของ เอ็ดเลีย์ ในเรื่อง Pearic Vocabulary (Headley. 1977 : 68 - 149) คำสำหรับเก็บข้อมูลในภาษาถิ่นต่าง ๆ ของ ฮีรพันธ์ ล. ทองคำ (เป็นเอกสารที่ใช้ในการเรียน) ภาษาแม่ของ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ 2521 : ภาคผนวก) พจนานุกรมภาษากูย หรือ ลัวย (ประเสริฐ วิเศษศรี 2521 : 1 - 434) และจากคำที่ได้จากการสังเกตของผู้บอกภาษาเอง

2. อุปกรณ์ในการสอบถาม เช่น รูปภาพ ซึ่งเป็นภาพสัตว์ ต้นไม้ สิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องประดับต่าง ๆ

3. สัญลักษณ์ (phonetic symbols) ในการจดบันทึกเสียงที่ได้ยินจากผู้บอกภาษานั้น ผู้วิจัยใช้แบบ I.P.A. (International Phonetic Association) ประกอบกับที่ปรับปรุงขึ้นมาใหม่ บางตัว เพื่อสะดวกต่อการพิมพ์รายงานในปรินทูปฉบับ สัญลักษณ์ที่ใช้มีดังนี้

3.1 สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงพยัญชนะ

/p/	แทน	เสียงพยัญชนะหยุด ¹ เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง ไม่ก้อง ไม่มีลม (ป-) ²
/ph/	แทน	เสียงพยัญชนะหยุดที่ริมฝีปากทั้งสอง ไม่ก้อง มีลม (พ-, ผ-, ภ-)
/b/	แทน	เสียงพยัญชนะหยุด เกิดที่ริมฝีปาก เสียงก้อง (บ-)
/t/	แทน	เสียงพยัญชนะหยุดเกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก ไม่ก้อง ไม่มีลม (ต-)
/th/	แทน	เสียงพยัญชนะหยุด เกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก ไม่ก้อง มีลม (ท-, ถ-)
/d/	แทน	เสียงพยัญชนะหยุดเกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก เสียงก้อง ไม่มีลม (ด-)
/k/	แทน	เสียงพยัญชนะหยุดเกิดที่ลิ้นส่วนหลังหรือเพดานอ่อน ไม่ก้อง ไม่มีลม (ก-)
/kh/	แทน	เสียงพยัญชนะหยุดเกิดที่ลิ้นส่วนหลังกับเพดานอ่อน ไม่ก้อง มีลม (ข-, ค-, ฉ-)
/c/	แทน	เสียงพยัญชนะหยุดเกิดจากการใช้ลิ้นส่วนกลางกับเพดานแข็งส่วนหน้า ไม่ก้อง ไม่มีลม (จ-)
/ʔ/	แทน	เสียงพยัญชนะหยุดเกิดที่ช่องเส้นเสียง (อ-)
/ch/	แทน	เสียงพยัญชนะกึ่งเสียดแทรก เกิดจากการใช้ลิ้นส่วนกลางกับเพดานแข็ง ส่วนหน้า ไม่ก้อง มีลม (ช-, ฅ-)

¹ เสียงพยัญชนะ p, t, c, k และ ʔ เมื่อเป็นพยัญชนะต้น เป็น พยัญชนะระเบิด แต่ถ้าเป็นพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก

² ตัวอักษรในวงเล็บ ( ) เป็นเสียงที่เทียบได้กับภาษาไทยมาตรฐาน

/s/	แทน	เสียงพยัญชนะเสียดแทรก เกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก ไม่ก้อง (ซ-, ส-)
/h/	แทน	เสียงพยัญชนะเสียดแทรก เกิดที่เส้นเสียงเป็นเสียงไม่ก้อง (ห-, อ-)
/m/	แทน	เสียงพยัญชนะนาสิก เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง เสียงก้อง (ม-)
/n/	แทน	เสียงพยัญชนะนาสิก เกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก เสียงก้อง (น-)
/ɲ/	แทน	เสียงพยัญชนะนาสิก เกิดที่ลิ้นส่วนกลางกับเพดานแข็ง เสียงก้อง
/ŋ/	แทน	เสียงพยัญชนะนาสิก เกิดที่ลิ้นส่วนหลังกับเพดานอ่อน เสียงก้อง (ง-)
/l/	แทน	เสียงพยัญชนะข้างลิ้น เกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก เสียงก้อง (ล-)
/r/	แทน	เสียงพยัญชนะลิ้นส่วต เกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก เสียงก้อง (ร-)
/w/	แทน	เสียงพยัญชนะกึ่งสระ เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง เสียงก้อง (ว-)
/y/	แทน	เสียงพยัญชนะกึ่งสระ เกิดที่ลิ้นส่วนกลางและเพดานแข็ง เสียงก้อง (ย-)

3.2 สัญลักษณ์แทนเสียงสระ

3.2.1 เสียงสระเดี่ยว

/i/	แทน	เสียงสระสั้น สูง หน้า ไม่ห่อริมฝีปาก (อิ)
/ii/	แทน	เสียงสระยาว สูง หน้า ไม่ห่อริมฝีปาก (อี)
/e/	แทน	เสียงสระสั้น กึ่งสูง หน้า ไม่ห่อริมฝีปาก (เอะ)
/ee/	แทน	เสียงสระยาว กึ่งสูง หน้า ไม่ห่อริมฝีปาก (เอ)
/ɛ/	แทน	เสียงสระสั้น กึ่งต่ำ หน้า ไม่ห่อริมฝีปาก (แอะ)
/ee/	แทน	เสียงสระยาว กึ่งต่ำ หน้า ไม่ห่อริมฝีปาก (แเอ)
/ɨ/	แทน	เสียงสระสั้น สูง กลาง ไม่ห่อริมฝีปาก (อึ)
/iɨ/	แทน	เสียงสระยาว สูง กลาง ไม่ห่อริมฝีปาก (อือ)
/ə/	แทน	เสียงสระสั้น กึ่งสูง กลาง ไม่ห่อริมฝีปาก (เออะ)
/əə/	แทน	เสียงสระยาว กึ่งสูง กลาง ไม่ห่อริมฝีปาก (เออ)
/a/	แทน	เสียงสระสั้น ต่ำ กลาง ไม่ห่อริมฝีปาก (อะ)

- /aa/ แทน เสียงสระยาว ต่ำ กลาง ไม้ห่อริมฝีปาก (อา)
- /u/ แทน เสียงสระสั้น สูง หลัง ห่อริมฝีปาก (อุ)
- /uu/ แทน เสียงสระยาว สูง หลัง ห่อริมฝีปาก (อู)
- /o/ แทน เสียงสระสั้น กึ่งสูง หลัง ห่อริมฝีปาก (โอะ)
- /oo/ แทน เสียงสระยาว กึ่งสูง หลัง ห่อริมฝีปาก (โอ)
- /ɔ/ แทน เสียงสระสั้น กึ่งต่ำ หลัง ห่อริมฝีปาก (เออะ)
- /oo/ แทน เสียงสระยาว กึ่งต่ำ หลัง ห่อริมฝีปาก (ออ)

3.2.2 สระประสม

- /ia, ia/ แทน เสียงสระประสมที่เกิดจากการออกเสียงโดยการเลื่อนของลิ้น จากตำแหน่งเสียง /i/ หรือ /ii/ ลงมาในตำแหน่งเสียง /a/ ซึ่งทำให้เสียงสระทั้งสองกลมกลืนเป็นเสียงเดียวกัน (เอียะ, เอีย)
- /ia, iia/ แทน เสียงสระประสมที่เกิดจากการออกเสียงโดยการเลื่อนของลิ้น จากตำแหน่งเสียง /i/ หรือ /ii/ ลงมาตำแหน่งเสียง /a/ ซึ่งทำให้เสียงทั้งสองกลมกลืนเป็นเสียงเดียวกัน (เอือะ, เอือ)
- /ua, uua/ แทน เสียงสระประสมที่เกิดจากการออกเสียงโดยการเลื่อนของลิ้น จากตำแหน่งเสียง /u/ หรือ /uu/ ลงมาตำแหน่งเสียง /a/ ซึ่งทำให้เสียงทั้งสองกลมกลืนเป็นเสียงเดียวกัน (อัวะ, อัว)

3.3 ลักษณะของระดับเสียงและสัญลักษณ์ที่ใช้แทนระดับเสียง

ใช้ตัวเลขแทนระดับขึ้นลงของเสียงอาจประกอบด้วยเลข 2 ตัว หรือ 3 ตัว โดยเลขตัวแรกแสดงถึงจุดเริ่มต้นของระดับเสียงและเลขตัวสุดท้ายแสดงถึงจุดสุดท้ายของระดับเสียง ส่วนเลขตัวกลางแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงระหว่างจุดเริ่มต้นกับจุดสุดท้าย

3.3.1 ลักษณะของระดับเสียง แบ่งออกได้ดังนี้

3.3.1.1 ระดับเสียงคงที่ (level tone) หมายถึง ระดับเสียงที่มีความถี่ของเสียงค่อนข้างคงที่อยู่ในระดับเดียวกัน ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดจบของการออกเสียง ซึ่งแบ่งเป็น

- ระดับเสียงสูง (high level)
- ระดับเสียงกลาง (mid level)
- ระดับเสียงต่ำ (low level)

3.3.1.2 ระดับเสียงเปลี่ยนระดับ (contour tone) หมายถึง ระดับเสียงที่มีความถี่ของการออกเสียงในช่วงระยะตั้งแต่จุดเริ่มต้นถึงจุดจบของการออกเสียงมีการเปลี่ยนแปลง โดยอาจจะขึ้นสูงหรือลดลงต่ำ หรือจากต่ำแล้วขึ้นสูง นั่นคือ ระดับเสียงไม่อยู่ระดับเดียวกันตลอด

3.3.2 สัญลักษณ์ที่ใช้แทนระดับเสียง คือ

ระดับเสียงคงที่

ระดับเสียงสูง	┌	ใช้ตัวเลขแทน คือ	55
ระดับเสียงกลาง	┌	ใช้ตัวเลขแทน คือ	33
ระดับเสียงต่ำ	└	ใช้ตัวเลขแทน คือ	11

ระดับเสียงไม่คงที่

ระดับเสียงสูง-ขึ้น	┌	ใช้ตัวเลขแทน คือ	45
ระดับเสียงต่ำ-ตก	└	ใช้ตัวเลขแทน คือ	21
ระดับเสียงสูง-ขึ้น-ตก	┌	ใช้ตัวเลขแทน คือ	454

3.4 สัญลักษณ์ที่ใช้แสดงคุณสมบัติของเสียงสระ

.. จุดสองจุดที่อยู่ข้างล่างเสียงสระ แสดงว่า เสียงสระนั้น ขณะที่ออกเสียงจะมีลมควบคู่ออกมาด้วย (breathy voice)

3.5 สัญลักษณ์ แทน ลักษณะน้ำเสียง (registers)

R₁ แทน ลักษณะน้ำเสียงชัดเจนที่มีระดับเสียงกลางระดับ [┌] และระดับสูง-ขึ้น [┌]

R₂ แทน ลักษณะน้ำเสียงชัดเจนที่มีระดับเสียงสูง-ขึ้น-ตก [┌] อันเนื่องมาจากมีเสียง /ʔ/ แทรกกลางคำ

R₃ แทน ลักษณะน้ำเสียงที่มีลักษณะน้ำเสียงมีลมควบคู่ และมีระดับเสียงต่ำ-ตก

(l)

R₄ แทน ลักษณะน้ำเสียงที่มีลมควบคู่และมีเสียง /ʔ/ แทรกอยู่กลางคำ

3.6 สัญลักษณ์อื่น ๆ

/ / ใช้กำกับลักษณะการใช้แทนหน่วยเสียง เช่น /k/, /a/, /kha:ŋ³³/

เป็นต้น

→ ใช้กำกับหลังหรือหน้าลักษณะ : เพื่อ

3.6.1 แสดงว่าเป็นพยัญชนะต้นเท่านั้น เช่น

p -

t -

k -

3.6.2 แสดงว่าเป็นพยัญชนะท้ายเท่านั้น เช่น

- p

- t

- k

↑ ใช้กำกับหน้าพยางค์แสดงการลงเสียงหนักที่พยางค์นั้น

4. อุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง ใช้เครื่องบันทึกเสียงที่เข้ากับแถบบันทึกเสียงชนิดตลับ (cassette) เพื่อสะดวกในการเคลื่อนย้ายและสามารถถ่ายภาพไฟฉายแทนการใช้ไฟฟ้าในการบันทึกเสียง ทั้งนี้เพราะหมู่บ้านที่ผู้วิจัยใช้เป็นสถานที่เก็บข้อมูลไม่มีไฟฟ้าใช้

วิธีเก็บและรวบรวมข้อมูล

1. นำคำที่เตรียมไว้พร้อมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บอกภาษาเข้าใจความหมายของคำ ไปถามผู้บอกภาษา ให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำละประมาณ 2 - 3 ครั้ง คำใดที่ความหมายไม่ชัดเจน หรืออาจจะเป็นคำที่มีความหมายได้หลายประการให้ยกตัวอย่างประโยค ประกอบด้วย

บทที่ 3

ผลการศึกษาต้นคว่ำ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาของ หมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอมะขาม จังหวัดสมุทรสาคร ได้ผลการศึกษาต้นคว่ำและนำมาเสนอเป็นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะโครงสร้างของพยางค์

ตอนที่ 2 ลักษณะน้ำเสียง (register)

ตอนที่ 3 หน่วยเสียงสระ แบ่งเป็นเสียงสระเดี่ยว สระประสม ทั้งสระเสียงสั้น และสระเสียงยาว

ตอนที่ 4 หน่วยเสียงพยัญชนะ แบ่งเป็นพยัญชนะเดี่ยว พยัญชนะควบกล้ำ ทั้งพยัญชนะต้น และพยัญชนะท้าย

ตอนที่ 1 ลักษณะโครงสร้างของพยางค์

จากการค้นคว้าของ เฮนเดอร์สัน (Henderson. 1952 : 149 - 150) ได้กล่าวถึงลักษณะของคำในภาษาเขมรว่า คำในภาษาเขมร จะมีทั้งคำพยางค์เดี่ยวและคำสองพยางค์ และลักษณะโครงสร้างของพยางค์จะประกอบด้วย (1) พยางค์ต้นซึ่งมีทั้งพยางค์เดี่ยวและพยางค์ประสม (2) สระ (3) พยางค์ท้าย ซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ (4) ลักษณะใดลักษณะหนึ่งในสองลักษณะน้ำเสียง (register) ซึ่ง ภาษาของที่ได้ทำการค้นคว้าก็มีลักษณะดังกล่าวข้างต้นนี้ คือ คำในภาษาของจะมีทั้งที่เป็นคำพยางค์เดี่ยว (monosyllables) และคำสองพยางค์ (disyllables) และในแต่ละพยางค์จะประกอบด้วย พยางค์ต้น สระ พยางค์ท้าย และลักษณะน้ำเสียงลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

สำหรับลักษณะโครงสร้างของพยางค์ ได้แบ่งพยางค์ออกเป็นสองประเภท คือ

1. พยางค์รอง (minor syllables) คือ พยางค์ที่ปรากฏเป็นพยางค์แรกของคำ และจะไม่ออกเสียงเน้นหนัก
2. พยางค์หลัก (major syllables) คือ พยางค์ที่ออกเสียงเน้นหนักเป็นพยางค์ที่แสดงความหมายของคำ ซึ่งสามารถเขียนโดยใช้สัญลักษณ์แทนได้ดังนี้

$$(c_1 v_1 (c_2)) \cdot c_3 (c_4) v_2 (c_5)^R$$

ซึ่ง $(C_1V_1(C_2))$ เป็น พยางค์รอง และ ${}^1C_3(C_4)V_2(C_5)^R$ เป็นพยางค์หลัก สำหรับคำที่เป็น คำพยางค์เดี่ยว จะมีโครงสร้างของพยางค์ที่เป็นพยางค์หลัก และคำที่มีล้องพยางค์จะมีทั้งพยางค์รอง และพยางค์หลัก สัญลักษณ์ที่ใช้ในลักษณะโครงสร้างของพยางค์

C_1 = พยัญชนะต้นที่ปรากฏในพยางค์รอง

V_1 = สระที่ปรากฏในพยางค์รอง

C_2 = พยัญชนะท้ายที่ปรากฏในพยางค์รอง ซึ่งอาจจะไม่มีหรือไม่ก็ได้

C_3 = พยัญชนะต้นที่ปรากฏในพยางค์หลัก

C_4 = พยัญชนะที่ควบกล้ำกับพยัญชนะต้นในพยางค์หลัก

V_2 = สระที่ปรากฏในพยางค์หลัก

C_5 = พยัญชนะท้ายที่ปรากฏในพยางค์หลัก ซึ่งอาจจะไม่มีหรือไม่ก็ได้

สำหรับพยางค์รอง ซึ่งมีลักษณะโครงสร้างเป็น $(C_1V_1(C_2))$ นี้จะปรากฏเป็น พยางค์ต้นของคำที่เป็นคำล้องพยางค์ ซึ่ง C_1 หมายถึง พยัญชนะต้นเดี่ยว ซึ่ง C_1 ในพยางค์รองนี้ ส่วนมากจะเป็นพยัญชนะเสียงกัก และจะมีพยัญชนะเสียงนาสิก คือ /m/ อยู่บ้าง สำหรับ V_1 ซึ่ง หมายถึงสระที่ปรากฏในพยางค์รองนี้ ส่วนมากจะเป็นเสียง /a/, จะเป็นเสียง /o/ อยู่บ้างแต่ ไม่มากนัก (C_2) ซึ่งหมายถึง พยัญชนะท้ายของพยางค์รองนี้จะมีหรือไม่ก็ได้ แต่ส่วนมากจะไม่มี เช่น /ka-/ , /ta-/ และถ้าหากว่ามีจะเป็นเสียงพยัญชนะนาสิก /m/ เช่น /kam-/ เป็นต้น

สำหรับพยางค์หลัก ซึ่งมีลักษณะโครงสร้างของพยางค์เป็น

$${}^1C_3(C_4)V_2(C_5)^R$$

จะปรากฏเป็นพยางค์ที่ล้องของคำที่เป็นคำล้องพยางค์ ซึ่ง C_3 หมายถึง พยัญชนะต้นพยางค์ (C_4) หมายถึง พยัญชนะที่มาควบกล้ำ ซึ่งจะปรากฏมีหรือไม่ก็ได้ V_2 คือ เสียงสระ และ (C_5) คือ

พยัญชนะท้ายพยางค์ ซึ่งจะมีหรือไม่มีก็ได้ ส่วน R หมายถึง ลักษณะน้ำเสียงลักษณะใดลักษณะหนึ่ง
ที่ปรากฏ

ฉะนั้น ลักษณะโครงสร้างของพยางค์ในภาษาของ ซึ่งเป็นสูตรว่า

$$(C_1 V_1 (C_2)) \cdot (C_3 (C_4) V_2 (C_5))^R$$

สามารถแจกแจงรายละเอียดได้ดังนี้

1. $'CV^R$ หมายถึง พยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้น ซึ่งเป็นพยัญชนะเดี่ยว
สระเสียงยาว และพร้อมด้วยลักษณะน้ำเสียงลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ตัวอย่างคำ เช่น

/sii ^R ₁ /	ง
/see ^R ₁ /	เชือก หวาย
/neε ^R ₁ /	งั
/mee ^R ₃ /	แม่
/chii ^R ₃ /	ต้นไทร
/phuu ^R ₃ /	ท่าน เธอ

2. $'CCV^R$ หมายถึง พยางค์ที่ประกอบด้วย พยัญชนะต้นที่เป็นพยัญชนะควบกล้ำ
สระ ซึ่งเป็นสระเสียงยาว และลักษณะใดลักษณะหนึ่งของลักษณะน้ำเสียง ตัวอย่างคำเช่น

/prii ^R ₁ /	ตะกวด (สัตว์)
/phrii ^R ₁ /	ลูก ผล
/ph <i>ii</i> ^R ₁ /	คันทา

/khlaa ^{R₁} /	ทาง
/phrii ^{R₃} /	ป่า
/phluu ^{R₃} /	ยา
/khlaa ^{R₃} /	ร้องกรีดกราด

3. 'CVC^R หมายถึง พยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะเดี่ยว
สระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาว หรือสระประสมก็ได้ พยัญชนะท้าย และสัทชนะน้ำเสียงสัทชนะใด
สัทชนะหนึ่ง ตัวอย่างคำเช่น

/pit ^{R₁} /	คลุม อด ปิด
/ciʔ ^{R₁} /	ล้ม
/theh ^{R₁} /	ดิน
/kheen ^{R₁} /	ถูก
/sɛɛm ^{R₂} /	คนไทย
/caŋ ^{R₂} /	สีดำ
/khəəy ^{R₂} /	คม
/phic ^{R₃} /	นอน
/weet ^{R₃} /	ดิบ (ผลไม้)
/mɛɛm ^{R₃} /	แก้ม

/lik ^{R₄} /	ขุ่น
/ŋaam ^{R₄} /	หวาน
/rooy ^{R₄} /	ไผ่

4. 'CCVC^R หมายถึง สัทกะพยางค์ที่ประกอบด้วย พยัญชนะต้นที่เป็นพยัญชนะควบกล้ำ สระซึ่งมีได้ทั้งสระเดี่ยว เสียงสั้น เสียงยาว และสระประสม พยัญชนะท้าย และสัทกะหน้าเสียง สัทกะโศไดสัทกะหนึ่ง ตัวอย่างคำ เช่น

/priiŋ ^{R₁} /	น้ำมัน
/krat ^{R₁} /	หนา
/khloʔ ^{R₁} /	หอย
/kliiaw ^{R₁} /	ตอมน (ตอมนสัตว์)
/kroop ^{R₂} /	กรอบ
/khræp ^{R₂} /	เรือ
/phleem ^{R₂} /	ทาก (สัตว์)
/khlət ^{R₃} /	ปลวก
/phlik ^{R₃} /	พลิกกลับไปกลับมา
/khlaʔ ^{R₃} /	คาย

5. CV.^RCV เป็นลักษณะโครงสร้างของคำสองพยางค์ ซึ่งมีพยางค์รองประกอบด้วย พยัญชนะต้น เป็นพยัญชนะเดี่ยว สระเสียงสั้น ส่วนพยางค์หลักซึ่งเป็นพยางค์ที่ออกเสียงเน้นหนัก ประกอบด้วยพยัญชนะต้น ซึ่งเป็นพยัญชนะเดี่ยวประสมกับสระเสียงยาวและลักษณะน้ำเสียง ลักษณะไตลักษณะหนึ่ง ตัวอย่างคำเช่น

/kaphə ^R ₁ /	คล่า
/kamaa ^R ₁ /	เข็ม
/kataa ^R ₁ /	เปิด
/kakhe ^R ₃ /	ตัวไร
/kakhoo ^R ₃ /	จรเข้

6. ลักษณะโครงสร้างพยางค์แบบ CV.^RCCV ซึ่งหมายถึง ลักษณะโครงสร้างพยางค์ ที่มีพยางค์รอง ประกอบด้วย พยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะเดี่ยว ประสมกับสระเสียงสั้น ส่วนพยางค์หลักประกอบด้วยพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะควบกล้ำ ประสมด้วยสระเสียงสั้นหรือเสียงยาว หรือสระประสมก็ได้ พร้อมทั้งลักษณะน้ำเสียงลักษณะไตลักษณะหนึ่ง ตัวอย่างคำเช่น

/kaphluu ^R ₃ /	ตันยา
--------------------------------------	-------

7. ลักษณะโครงสร้างพยางค์แบบ CV.^RCVC^R หมายถึง ลักษณะโครงสร้างพยางค์ที่มี พยางค์รอง ประกอบด้วย พยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะเดี่ยวประสมกับสระเสียงสั้น ส่วนพยางค์หลักที่เป็นพยางค์ที่ออกเสียงเน้นหนัก ประกอบด้วยพยัญชนะต้นที่เป็นพยัญชนะเดี่ยวประสมกับสระเสียงสั้นหรือเสียงยาว หรือสระประสมก็ได้ และมีพยัญชนะท้าย พร้อมกับลักษณะน้ำเสียงลักษณะไตลักษณะหนึ่ง ตัวอย่างคำเช่น

/kaniit ^{R₁} /	ยี่
/ka [?] eek ^{R₁} /	อิง อัง
/pare [?] ^{R₁} /	อ้างใน
/khawit ^{R₂} /	เหี้ยว เจา
/khanew ^{R₂} /	เด็ก
/katheet ^{R₃} /	พริก
/kameet ^{R₃} /	ยลัน
/kalaak ^{R₄} /	กลัน
/kanaaŋ ^{R₄} /	ลูกปัด

8. ลักษณะโครงสร้างพยางค์แบบ CV.^RCCVC^R หมายถึง ลักษณะโครงสร้างของพยางค์ที่มีพยางค์รองประกอบด้วย พยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะเดี่ยว ประสมด้วยสระเสียงสั้น ส่วนพยางค์หลักซึ่งเป็นพยางค์ที่ออกเสียงเน้นหนักประกอบด้วยพยัญชนะต้นที่เป็นพยัญชนะควบกล้ำ สระเดี่ยวเสียงสั้นหรือเสียงยาวหรือสระประสม และมีพยัญชนะท้าย พร้อมกับลักษณะน้ำเสียงลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ตัวอย่างคำเช่น

/takruuk ^{R₁} /	ตะกร้า
/kaphlœŋ ^{R₁} /	ปืน
/kakhleec ^{R₂} /	สิ้นไกล
/takhraŋ ^{R₃} /	ตัวเหี้ย

/takhrup^{R₃}/   ตะครูป

9. สัทชนะโครงสร้างพยางค์แบบ CVC.^RCV หมายถึง สัทชนะโครงสร้างของพยางค์ที่มีพยางค์รองประกอบด้วยพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะเดี่ยว ประสมด้วยสระเสียงสั้นและมีพยัญชนะท้าย ซึ่งส่วนมากจะเป็นเสียงพยัญชนะนาสิก /m/ ส่วนพยางค์หลักซึ่งเป็นพยางค์ที่ออกเสียงเน้นหนัก ประกอบด้วยพยัญชนะต้นที่เป็นพยัญชนะเดี่ยวประสมกับสระเดี่ยวเสียงยาว และสัทชนะนำเสียงสัทชนะใดสัทชนะหนึ่ง ตัวอย่างคำเช่น

/kamluu^{R₃}/   พลู ใบพลู

/kamlaa^{R₁}/   น้ำ-อา

10. สัทชนะโครงสร้างพยางค์แบบ CVC.^RCVC^R หมายถึง สัทชนะโครงสร้างพยางค์ที่มีพยางค์รองประกอบด้วย พยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะเดี่ยวประสมด้วยสระเสียงสั้นและมีพยัญชนะท้าย ซึ่งส่วนมากจะเป็นพยัญชนะนาสิก /m/ ส่วนพยางค์หลักประกอบด้วยพยัญชนะต้นที่เป็นพยัญชนะเดี่ยวประสมด้วยสระเดี่ยวเสียงสั้นหรือเสียงยาวก็ได้ และมีพยัญชนะท้าย พร้อมทั้งสัทชนะนำเสียงสัทชนะใดสัทชนะหนึ่ง ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า พยัญชนะท้ายของพยางค์รองที่เป็นพยัญชนะ /m/ จะตามด้วยพยัญชนะต้นของพยางค์หลักที่เป็น /l/ เสมอ ตัวอย่างคำเช่น

/kamlaaŋ^{R₁}/   ใส

/kamlah^{R₁}/   มะระ

/kamlaʔ^{R₁}/   ตัน

/kamlook^{R₃}/   เค็ม

/kamlet^{R₃}/   พรกไทย

/kamlaak^{R₃}/   ส่ว

สรุปได้ว่า ลักษณะโครงสร้างพยางค์ในภาษาไทยอง มีทั้งหมด 10 ลักษณะ คือ

1. 'CV^R
2. 'CCV^R
3. 'CVC^R
4. 'CCVC^R
5. CV.'CV^R
6. CV.'CCV^R
7. CV.'CVC^R
8. CV.'CCVC^R
9. CVC.'CV^R
10. CVC.'CVC^R

ตอนที่ 2 ลักษณะน้ำเสียง (register) ในภาษาช่อง

จากการค้นคว้าของนักภาษาศาสตร์ เฮนเดอร์สัน (Henderson. 1952 : 149 - 153) ได้สรุปลักษณะโดยทั่วไปของภาษา เขมรที่เกี่ยวกับโครงสร้างของพยางค์ คือ (1) พยางค์หนึ่งตัว ซึ่งมีทั้งพยางค์เดี่ยวและพยางค์ควบกล้ำ (2) สระ (3) พยางค์ท้าย ซึ่งจะมีหรือไม่มีก็ได้ (4) ลักษณะน้ำเสียง ลักษณะโอดลักษณะหนึ่ง ในล่องลักษณะน้ำเสียง

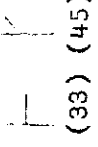
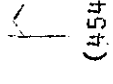

ภาษาช่องซึ่งจัดเป็นภาษาหนึ่งในตระกูลมอญ-เขมรก็มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น สำหรับเรื่องลักษณะน้ำเสียงนั้นเป็นคุณสมบัติของเสียงสระ ซึ่ง เฮนเดอร์สัน ได้แบ่งออกเป็นล่องระบบ คือ

1. สระชุดแรกเกิดในระบบที่มีการออกเสียงสระได้ชัดเจน (clear voice) การออกเสียงง่าย และมีระดับเสียงค่อนข้างสูง ซึ่งนักภาษาศาสตร์จัดสระชุดนี้ให้อยู่ในระบบแรก (First register หรือ Head register)
2. สระชุดที่สองเกิดในระบบที่มีการออกเสียงสระต้องมิลมควบคู่ออกมาด้วย (breathy voice) ระดับเสียงต่ำ นักภาษาศาสตร์ จัดสระชุดนี้ให้อยู่ในระบบที่สอง (Second register หรือ Chest register)

การที่น้ำเสียงในทั้งล่องระบบต่างกันในเรื่องของระดับเสียง กล่าวคือ ในระบบแรก ระดับเสียงค่อนข้างสูง ลักษณะน้ำเสียงปกติ ส่วนในระบบที่สองระดับเสียงต่ำ ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับการสูญเสียความก้องของพยางค์ กัก-ก้องที่เป็นพยางค์ต้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ โอ ครีดูร์ (Ferlus แปลโดย ภาวดี ศีฬงตม 1980 อ้างอิงมาจาก Haudricourt) ได้เรียกว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบเยอรมันนิค (Germanique) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงแบบนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เก๋ากว่าการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ

ลักษณะน้ำเสียงของภาษาช่องจัดได้ล่องลักษณะใหญ่ ๆ เช่นเดียวกัน คือ คุณสมบัติของเสียงปกติ (clear voice) และคุณสมบัติของเสียงแบบต่ำทุ้ม (breathy voice) ซึ่งสามารถแจกแจงออกเป็นลักษณะน้ำเสียงได้ 4 ลักษณะ ดังปรากฏในตาราง 1 ดังนี้ คือ

ตาราง 1 แสดงลักษณะน้ำเสียงในภาษาช่อง

คุณภาพของเสียง (voice quality)	ลักษณะน้ำเสียง (registers)	ลักษณะของการสั่นของเส้นเสียง (Phonation type)	ระดับเสียง (pitch)	ตัวอย่าง
เสียงปกติ clear voice	R ₁	เสียงก้อง voice	 (33) (45)	[chii] เพา → /chii ^{R₁} / [the?] ดิน → /the? ^{R₁} / [tɨp] ผง → /tɨp ^{R₁} /
	R ₂	เสียงก้องตามด้วยการกักของ เส้นเสียง voice + glottal	 (454)	[chii?p] ชุ่มก → /chiip ^{R₂} / [khiin?n] น้ำเต้า → /khiin ^{R₂} / [khawi?t] เพี้ยว → /khawit ^{R₂} /
เสียงต่ำทุ้ม breathy voice	R ₃	เสียงก้องประสมลม breathy voice "murmur"	 (21)	[chii] ต้นโพธิ์ → /chii ^{R₃} / [nɨm] ช → /nɨm ^{R₃} /
	R ₄	เสียงก้องประสมลมตามด้วยการ กักของเส้นเสียง breathy voice + glottal	 (21)	[kalaak?k] กลิ่น → /kalaak ^{R₄} / [lɨk] ชุ่ม → /lɨk ^{R₄} /

ดังนั้น สัทลักษณะน้ำเสียงในภาษาของ มี 4 สัทลักษณะ ซึ่งใช้สัญลักษณ์ R_1, R_2, R_3, R_4 แทน มีรายละเอียดการเกิดของสัทลักษณะน้ำเสียงดังนี้

1. R_1 เป็นสัทลักษณะที่ใช้แทนสัทลักษณะน้ำเสียงปกติ เกิดในพยางค์ที่มีระดับเสียงกลาง [┌] (mid level) และในพยางค์ที่มีระดับเสียงสูง-ขึ้น [┘] (high-rising)

1.1 สำหรับพยางค์ที่มีระดับเสียงกลาง [┌] เกิดในสัทลักษณะดังนี้

1.1.1 คำเป็นพยางค์เปิด ซึ่งหมายถึง คำหรือพยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้น

สระเสียงยาว ไม่มีพยัญชนะท้าย ตัวอย่างเช่น

$/si^{R_1}/$	สี
$/see^{R_1}/$	เชือก หวาย
$/see^{R_1}/$	นา
$/kee^{R_1}/$	กิ่ง แก่ กำน (สรรพนามบุรุษที่ 2)
$/tii^{R_1}/$	มีอ
$/phlɛɛ^{R_1}/$	คันทนา
$/khlaa^{R_1}/$	ทาง
$/chaa^{R_1}/$	กิน
$/katuu^{R_1}/$	หญ้า
$/coo^{R_1}/$	หลาน (ทางตา-ยาย)
$/chuu^{R_1}/$	หลาน (ทางปู่-ย่า)
$/noo^{R_1}/$	พูด โน

1.1.2 พยางค์ปิด ใต้แก่

1.1.2.1 คำหรือพยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้น สระเสียงสั้น และพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะนาสิก /-m/, /-n/, /-ɲ/, /-ŋ/ และพยัญชนะกึ่งสระ /-w/, /-y/ ตัวอย่างคำเช่น

/-m/	/tem ^{R₁} /	เต็ม
	/kram ^{R₁} /	แย้กั้งไว้ เช่น แย้ข้าว
	/thom ^{R₁} /	ลุง-ป่า
	/kasum ^{R₁} /	ดวงดาว
	/phram ^{R₁} /	ห้า (จำนวนนับ)
/-n/	/klin ^{R₁} /	กลิ่น
	/pan ^{R₁} /	ปั้น
	/chan ^{R₁} /	ชัน (สรรพนามบุรุษที่ 1)
	/plon ^{R₁} /	ปล้น
	/pen ^{R₁} /	เป็น
/-ɲ/	/paɲ ^{R₁} /	ควั่น (คำกริยา เช่น ควั่นเชือก)
	/kraɲ ^{R₁} /	ปลาหมอ

	/kanan ^{R1} /	แห่ไข่สำหรับทอดหาปลา
	/ʔan ^{R1} /	ผี ผี
/-ŋ/	/klin ^{R1} /	กลิ้ง
	/khlɪŋ ^{R1} /	ขัง
	/liŋ ^{R1} /	พี่
	/tuŋ ^{R1} /	ไข่
	/phliŋ ^{R1} /	ท้องฟ้า
/-w/	/wiw ^{R1} /	เวียน หมุน
	/hiw ^{R1} /	หิว
	/tiw ^{R1} /	เย็บ
/-y/	/hiy ^{R1} /	อิน
	/katay ^{R1} /	ต้นทุก
	/katiy ^{R1} /	อิน (นาม)

1.1.2.2 ศัพท์หรือพยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้น สระเสียงยาว หรือ สระประสม และพยัญชนะท้าย เป็นพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ได้แก่ /-p/, /-t/, /-c/, /-k/ พยัญชนะนาสิก /-m/, /-n/, /-ŋ/, /-ŋ/ และพยัญชนะกึ่งสระ /-w/, /-y/ ได้แก่คำ

/-p/	/laap ^{R₁} /	ทา
	/caap ^{R₁} /	ล้าง (ใช้เฉพาะล้างหน้า)
	/kwaap ^{R₁} /	รอคอย
	/mwaap ^{R₁} /	พับ หมอบลง
	/hwaap ^{R₁} /	เหนียว
/-t/	/siit ^{R₁} /	เห็น
	/hiit ^{R₁} /	หายไป
	/ceet ^{R₁} /	เหลา (คำกริยา เช่น เหลาไม้)
	/cuut ^{R₁} /	เกี่ยว (คำกริยา เช่น เกี่ยวข้าว)
	/ŋoot ^{R₁} /	แมงกวาง (ตัวชนิดหนึ่งมีเขายาว เด็กชอบนำเขายาว)
/-c/	/saac ^R 1/	ล่าด ราว
	/luuc ^{R₁} /	อ่อน นุ่ม
	/puuc ^{R₁} /	ล้าง (ใช้มือล้าง)
	/huac ^{R₁} /	ฉิวปาก
/-k/	/paak ^{R₁} /	ไต่ ปั่น ยื่น

	/kəkruuk ^{R₁} /	ตะกร้า
	/leek ^{R₁} /	ไก่
	/pəək ^{R₁} /	เปิด ไช
	/cook ^{R₁} /	รัง
/-n/	/cheem ^{R₁} /	ป้อน
	/kacəəm ^{R₁} /	คั่ว
	/mahaam ^{R₁} /	เสียด
	/thaam ^{R₁} /	ชัก ถาม
/-n/	/ŋoon ^{R₁} /	ก้ม ก้มโค้ง
	/toon ^{R₁} /	อวัยวะเพศหญิง
	/ŋoon ^{R₁} /	หย้าคา
	/suan ^{R₁} /	ส่วน (ศัพทนาม)
/-ŋ/	/thaan ^{R₁} /	ถัก ทอ
	/khlaan ^{R₁} /	เหล้า
	/ʔuun ^{R₁} /	พ่อ
	/buun ^{R₁} /	ข้าวเม่า

/-ŋ/	/piin ^{R₁} /	ลูก (ผลไม้ลูก)
	/thiin ^{R₁} /	เข้า
	/ceen ^{R₁} /	แหวน
	/kraan ^{R₁} /	กิ่ง ก้าน
/-w/	/kapeaw ^{R₁} /	ควาย
	/thaaw ^{R₁} /	ยื่น
	/deew ^{R₁} /	ฉริง
	/niaw ^{R₁} /	เหนียว
/-y/	/phuuy ^{R₁} /	เผา
	/thuuy ^{R₁} /	ต้ม
	/kakraay ^{R₁} /	ที่หนีบหมาก
	/duay ^{R₁} /	คันไถ

1.2 สำหรับพยางค์ที่มีระดับเสียงสูง / / เกิดในพยางค์ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1.2.1 พยางค์ตายเสียงสั้น ซึ่งหมายถึงคำหรือพยางค์ที่ประกอบด้วย พยัญชนะต้น

สระเสียงสั้น พยัญชนะท้าย ที่เป็นพยัญชนะ กัก /-p/, /-t/, /-c/, /-k/ ตัวอย่างเช่น

/-p/	/tɨp ^{R₁} /	ฝั่ง
------	---------------------------------	------

	$/\text{tap}^{\text{R}_1}/$	จับ คาบ
	$/\text{krap}^{\text{R}_1}/$	พัก (คำกริยา เช่น พักใจ)
	$/\text{kop}^{\text{R}_1}/$	กบไล่ไม้
$/-t/$	$/\text{wit}^{\text{R}_1}/$	อีก
	$/\text{chit}^{\text{R}_1}/$	แก่ (ใช้กับคน)
	$/\text{hat}^{\text{R}_1}/$	คอก (ความยาว)
	$/\text{dut}^{\text{R}_1}/$	ฝน (คำกริยา เช่น ฝนยา)
$/-c/$	$/\text{?ic}^{\text{R}_1}/$	อุจจาระ
	$/\text{sac}^{\text{R}_1}/$	หนาวสั้น
	$/\text{suc}^{\text{R}_1}/$	ตัวสั้น
	$/\text{pac}^{\text{R}_1}/$	แตก
	$/\text{kic}^{\text{R}_1}/$	เส็กเส็ก
$/-k/$	$/\text{puk}^{\text{R}_1}/$	เหม็น
	$/\text{chik}^{\text{R}_1}/$	หอก
	$/\text{prak}^{\text{R}_1}/$	เงิน

/thak ^{R₁} /	ขาด
/luk ^{R₁} /	น้ำพริก

1.2.2 คำหรือพยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้น สระเสียงสั้น และพยัญชนะท้าย เป็นเสียง glottal sounds คือ /-ʔ¹/ และ /-h/ ตัวอย่างคำเช่น

/-ʔ/	/ci ^{R₁} ʔ/	ฉิม (กริยาใช้ฉิม)
	/khle ^{R₁} ʔ/	อาย (กริยา)
	/ti ^{R₁} ʔ ² /	ตี (ลักษณะนามนี้เฉพาะที่แสดงระยะทาง)
	/ke ^{R₁} ʔ/	เกล็ดปลา
	/ca ^{R₁} ʔ/	ตากไม้

¹ การเกิดลักษณะน้ำเสียงกักที่เส้นเสียง /-ʔ/ ท้ายพยางค์นี้เป็นคนละอย่างกับการกักของเสียงที่มาจากหน้าพยัญชนะท้าย ซึ่งความเห็นของมาแตง (Martin. 1974 : 31) ตรงกับความเห็นของ แฟร์ลุส (Ferlus. 1978) ที่ว่า การเกิดเสียง /-ʔ/ ท้ายพยางค์หรือคำนี้เกิดจากขบวนการการเปลี่ยนแปลงพยัญชนะกัก-ก้องที่มาจากหน้า กลายเป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง และการเกิดเช่นนี้เกิดพร้อมกับความตึงในกล่องเสียง ทำให้เกิดความกดอากาศเหนืออู่อ่องเสียง (supra glottal cavity) ซึ่งทำให้เกิดความเฉื่อยโดยการหดเข้าของสระ

² จะมีคำยกเว้นสองคำ ซึ่งเป็นคำที่ประสมด้วยสระเสียงยาว แต่จะมีระดับเสียงสูง-ขึ้น [ʔ] เช่นเดียวกับสระเสียงสั้น ทั้งนี้เนื่องจากต้องการเน้นเสียง เน้นความหมาย ซึ่งเป็นเรื่องของทำนองเสียง (intonation) คำทั้งสองคือ

ก. /tii^{R₁}/ โน้น ตรงโน้น เป็นการบอกระยะทางที่ไกลกว่า /ti^{R₁}ʔ/

ข. /radoo^{R₁}/ หรือยัง เป็นคำที่ใช้เป็นคำถามอยู่ท้ายประโยค เช่นถามว่ากินข้าวหรือยัง

เป็นต้น

/-h/	/chih ^{R₁} /	ตาก (กริยา เช่น ตากผ้า)
	/theh ^{R₁} /	ดิน
	/rih ^{R₁} /	ร้องเพลง
	/phah ^{R₁} /	แห้ง
	/kha ^{R₁} /	รู้ ทราบ

2. R₂ เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แทนลักษณะน้ำเสียงปกติที่เกิดในพยางค์ที่มีระดับเสียงสูง-ขึ้น-ตก / - 454/ (high-rising falling) ระดับเสียงสูง-ขึ้น-ตก หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ลักษณะน้ำเสียงแบบช่องเส้นเสียงปิด (glottal constriction)¹ ซึ่งเกิดในกรณีคำหรือพยางค์ประกอบด้วยพยัญชนะต้น สระเสียงสั้นหรือเสียงยาวก็ได้ และพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกักไม่ก้อง /-p/, /-t/, /-c/, /-k/ พยัญชนะนาสิก /-m/, /-n/, /-ŋ/

¹ การเกิดลักษณะน้ำเสียงแบบช่องเส้นเสียงปิด (glottal constriction) นี้ มาร์ติน (Martin. 1974 : 31) และ แฟร์ลุส (ทาวตี ตีฟิงตัน อ้างอิงมาจาก Ferlus. 1978) มีความเห็นตรงกันว่าเกิดจากอิทธิพลของเสียง /ʔ/ ที่เข้าไปแทรกอยู่กลางคำ ซึ่งเกิดจากขบวนการเปลี่ยนแปลงด้านพยัญชนะที่เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงแบบเยอรมันนิก และในกรณีเรื่องความเครียดที่เกิดที่ช่องเส้นเสียงเป็นการปิดระหว่างช่องเส้นเสียงกับผนังคอ (glotto-pharyngeal constriction) จะปรากฏโดยการหดแคบเข้าทำให้เสียง /ʔ/ แยกออกจากเสียงสระและเสียงข้างเคียง ดังนั้น ทำให้เกิดการปิดของพยางค์และเกิดความเสียของเสียงโดยการลดระดับเสียงท้ายให้ต่ำลง นั่นคือ ในคำหนึ่งเมื่อมีเสียง /ʔ/ ไปแทรกกลางคำนอกจากจะมีผลทำให้แยกคำกลายเป็นสองเสียงแล้วยังก่อให้เกิดผลด้านระดับเสียง คือ เสียงแรกจะมีระดับสูง และจะตกลงในเสียงที่สองโดยมีเสียง /ʔ/ เป็นเสียงต้นของพยางค์หลัง ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะเกิดได้ในทั้งสองระบบ

และพยัญชนะกึ่งสระ /-w/, /-y/ สรุปลก็คือ R₂ จะเกิดในลักษณะพยางค์ที่เป็นทั้งคำเป็นพยางค์ปิด และคำตายพยางค์ปิดที่มีระดับเสียงสูง สูง-ขึ้น-ตก / / ตัวอย่างคำเช่น

/-p/	/chiip ^{R₂} /	ชึมก
	/khreep ^{R₂} /	เรอ
	/khaap ^{R₂} /	คัน (คำกริยา)
	/saap ^{R₂} /	สว่าง แจ้ง
/-t/	/khawit ^{R₂} /	เหี่ยว เจา
	/ʔuut ^{R₂} /	น้อย
	/ceet ^{R₂} /	กวาง
	/kət ^{R₂} /	ต่ำ เตี้ย
	/kaat ^{R₂} /	ไกล
/-c/	/paac ^{R₂} /	นกปรอด
	/khamuuc ^{R₂} /	ผี
	/kwoc ^{R₂} /	ข้าวต้มและ ๆ
	/suuc ^{R₂} /	มด
/-k/	/kanaak ^{R₂} /	นกกา

	/kataak ^{R₂} /	สั้น
	/choʔ ^{R₃} sook ^{R₂} /	มะม่วง
	/plook ^{R₂} /	โคลน
/-m/	/chiim ^{R₂} /	นก
	/pheem ^{R₂} /	โกรธ
	/seem ^{R₂} /	คนไทย
	/thaam ^{R₂} /	ปู (สัตว์)
	/khluum ^{R₂} /	ปล้ำสาวะ
/-n/	/ceen ^{R₂} /	มา
	/khiin ^{R₂} /	น้ำเต้า (พืช)
	/phoon ^{R₂} /	สี่ (จำนวนนับ)
	/khoon ^{R₂} /	หนู (สัตว์)
/-ŋ/	/thɛŋ ^{R₂} /	หน่อไม้
	/khleɛŋ ^{R₂} /	กลางคืน
	/kaməŋ ^{R₂} /	คาง
	/khlaaŋ ^{R₂} /	นกเหยี่ยว

	/khon ^{R₂} /	ยาว
/-w/	/khaneew ^{R₂} /	เด็ก
	/mew ^{R₂} /	ปลา
	/pheew ^{R₂} /	สาม (จำนวนนับ)
	/keew ^{R₂} /	โค้ง งอ
	/kraaw ^{R₂} /	วิ่ง เหลน
/-y/	/kheoy ^{R₂} /	คม
	/khaay ^{R₂} /	ชักลาก
	/khuy ^{R₂} /	ฟังพอน
	/khoy ^{R₂} /	กึ่งกำ
	/coy ^{R₂} /	แผลเปื่อย พุพอง

3. R₃ เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แทน ลักษณะน้ำเสียงต่ำทึบ (breathy voice) ซึ่งการออกเสียงจะต้องมีลมควบคู่ การเกิดลักษณะน้ำเสียงต่ำทึบนี้เกิดในพยางค์ที่มีระดับเสียง ต่ำ-ตก

(หรือใช้หมายเลข 21) ซึ่งพยางค์ที่มีระดับเสียงต่ำ-ตกนี้ จะมีการประกอบลักษณะพยางค์ดังนี้

3.1 คำเป็นพยางค์เปิด หมายถึง คำหรือพยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้น

สระเสียงยาว ซึ่งมีลมควบคู่ ตัวอย่างคำเช่น

/chii ^{R₃} /	ต้นไทร
----------------------------------	--------

/phrii ^{R₃} /	ป่า
/mee ^{R₃} /	แม่
/kaphii ^{R₃} /	มะเฟือง
/phuu ^{R₃} /	เรือ ท่าน (สรรพนามบุรุษที่ 2)
/maa ^{R₃} /	ม้า
/kapa ^{R₃} /	หัวกลอย
/kamluu ^{R₃} /	ต้นพลู ใบพลู

3.2 คำเป็นพยางค์ปิด หรือพยางค์ที่ประกอบด้วย พยัญชนะต้น สระเสียงสั้นหรือเสียงยาว ก็ได้ พยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก /-m/, /-n/, /-ŋ/ พยัญชนะกึ่งสระ /-w/, /-y/ ตัวอย่างคำ เช่น

/-m/	/nɨm ^{R₃} /	มี
	/khom ^{R₃} /	กอ พุ่ม
	/nom ^{R₃} /	นม
	/mɛɛm ^{R₃} /	แก้ม
/-n/	/kakhɨn ^{R₃} /	เมี่ยง
	/kathœn ^{R₃} /	ซ้อน วางซ้อนกัน
	/wœn ^{R₃} /	วัน

	/chən ^{R₃} /	เหยียบย่ำ
/-ŋ/	/khɿŋ ^{R₃} /	ถือ
	/noŋ ^{R₃} /	ภูเขา
	/yœŋ ^{R₃} /	สูง
	/yaŋ ^{R₃} /	ยี่หนี่
/-w/	/chiw ^{R₃} /	แกง
	/kaphaw ^{R₃} /	ฟักทอง
	/kaphraw ^{R₃} /	ใบกะเพรา
/-y/	/phay ^{R₃} /	พิน
	/kalaay ^{R₃} /	ละลาย
	/phuy ^{R₃} /	เมฆ
	/kalooy ^{R₃} /	ร่วง หล่น

3.3 คำตายพยางค์ปิด หรือพยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้น สระเสียงสั้นหรือเสียงยาว พยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก /-p/, /-t/, /-c/, /-k/ พยัญชนะเสียดแทรก /-h/ ตัวอย่างคำเช่น

/-p/	/khɿp ^{R₃} /	ตัว ร่างกาย
------	----------------------------------	-------------

	/thip ^{R₃} /	ถัก ถุน
	/thup ^{R₃} /	ทุย
	/haay ^{R₁} khamiip ^{R₃} /	ข้าวเหนียว
	/kheep ^{R₃} /	ปัง ย่าง
/-t/	/khat ^{R₃} /	เส็บ
	/mat ^{R₃} /	หมั่นตา
	/not ^{R₃} /	งัด เสือน
	/chiit ^{R₃} /	เข็ด
	/katheet ^{R₃} /	พริก
/-c/	/phic ^{R₃} /	พอน
	/nec ^{R₃} /	หกถ่ม
	/lic ^{R₃} /	อรัยวะเพดซ้าย
	/laac ^{R₃} /	ฟ้าแลบ
	/muuc ^{R₃} /	ดำน้ำ
/-k/	/khlak ^{R₃} /	ลดลง
	/thok ^{R₃} /	เรือ

	/wok ^{R₃} /	ผ้า
	/pheek ^{R₃} /	หัวเราะ
	/thaak ^{R₃} /	น้ำ
/-h/	/phih ^{R₃} /	อรร้อย
	/kakhih ^{R₃} /	ผอม
	/phih ^{R₃} /	เกลียด

4. R₄ หมายถึง สัญลักษณ์ที่ใช้แทนลักษณะน้ำเสียงต่ำทุ้มและตามด้วยเสียง glottal (breathy voice กับ glottal constriction) ลักษณะน้ำเสียงแบบนี้ เกิดในพยางค์ที่มีระดับเสียงต่ำตก [๓ หรือไ้เลข ²¹] ลักษณะการเกิดระดับเสียงระดับนี้เกิดในกรณีต่อไปนี้

4.1 คำเป็นพยางค์ปิด หรือพยางค์ที่ประกอบด้วย พยัญชนะต้น สระเสียงสั้นหรือเสียงยาว พยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก /-m/, /-ŋ/ และพยัญชนะกึ่งสระ // -y/ ตัวอย่างคำเช่น

/ŋaam ^{R₄} /	หวาน
/kalaan ^{R₄} /	ทราย
/kanaan ^{R₄} /	ลูกปิด
/kalaay ^{R₄} /	หลวม
/ŋaay ^{R₄} /	ไกล
/khaay ^{R₄} /	มะกอก
/rooy ^{R₄} /	ไผ่

4.2 คำตายพยางค์ปิด หรือพยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้น สระเสียงสั้นหรือเสียงยาว และพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก /-p/, /-c/, /-k/ ตัวอย่างคำเช่น

/kaneep ^{R₄} /	ไม่ผ่าใช้สำหรับเสียงยาวปลา
/khaac ^{R₄} /	หก ล้น
/kalaak ^{R₄} /	กลืน
/lik ^{R₄} /	ขุ่น

เป็นที่น่าสังเกตว่า คำที่ออกเสียงในระดับ ต่ำ-ตก มี glottal constriction ด้วย เช่นนี้มักจะเป็นคำที่ประกอบด้วยเสียงสระ /a/ เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นลักษณะโดยทั่วไปของภาษาทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ว่า พยางค์ที่ประกอบด้วยสระ /a/, /aa/ จะมีความถี่ของการเกิดมากกว่าสระอื่น ๆ (Thongkum, 1978 : 221 - 235)

สรุป ลักษณะน้ำเสียงในภาษาชอง

ลักษณะน้ำเสียงในภาษาชอง แบ่งออกได้สี่ลักษณะ คือ

1. R₁ ลักษณะน้ำเสียงปกติ ซึ่งเป็นลักษณะน้ำเสียงที่มีการออกเสียงสระได้ชัดเจน การออกเสียงง่าย ลักษณะน้ำเสียงแบบ R₁ นี้เกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงกลาง [| -] และระดับเสียงสูง-ขุ่น / ʔ /
2. R₂ ลักษณะน้ำเสียงปกติ ตามด้วยเสียง glottal constriction ลักษณะน้ำเสียงแบบ R₂ หรือเรียกว่า การเกิดลักษณะน้ำเสียงแบบของเส้นเสียงปิด (glottal constriction) เกิดในพยางค์ที่มีระดับเสียงสูง-ขุ่น-ตก [| ʔ]
3. R₃ ลักษณะน้ำเสียงต่ำทึบ ซึ่งเป็นลักษณะน้ำเสียงที่การออกเสียงจะต้องมีลมควบคู่ออกมาด้วย ลักษณะน้ำเสียงแบบนี้ เกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงต่ำ-ตก [| ʔ]
4. R₄ ลักษณะน้ำเสียงต่ำทึบ ตามด้วยเสียง glottal constriction ลักษณะน้ำเสียงแบบนี้ เกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงต่ำ-ตก [| ʔ]

ตอนที่ 3 หน่วยเสียงสระ

เสียงสระในภาษาช่อง ผู้ศึกษาได้ศึกษาใน 2 ประการ คือ

1. ลักษณะเสียงสระในภาษาช่อง
2. จำนวนเสียงสระ

1. ลักษณะของ เสียงสระ

จากการค้นคว้าของ เฮนเดอร์สัน (Henderson, 1952 : 149 - 153) ได้สรุป
ลักษณะเสียงสระในภาษาตระกูลมอญ-เขมร ว่า สระในภาษาตระกูลนี้แบ่งออกเป็นสองระบบ คือ

1.1 สระชุดแรก เกิดในระบบที่มีการออกเสียงสระได้ชัดเจน การออกเสียงง่าย
เฮนเดอร์สัน จัดเป็นลักษณะน้ำเสียงปกติ (Head register)

1.2 สระชุดที่สอง เกิดในระบบที่การออกเสียงสระจะต้องมีลมควบคู่ออกมา
(breathy voice) ซึ่งการออกเสียงต้องใช้พลังลมออกมาจากทรวงอกมาก ซึ่ง เฮนเดอร์สัน
จัดเป็นลักษณะน้ำเสียงต่ำหุ้ม (Chest register)

ตัวอย่างคำที่แสดงลักษณะสระในทั้งสองระบบ

สระชัดแจน		สระมีลมควบคู่	
ลักษณะน้ำเสียงปกติ		ลักษณะน้ำเสียงต่ำ	
/phrii ^{R₁} /	ลูก ผล	/phrii ^{R₃} /	ป่า
/chii ^{R₁} /	เหา	/chii ^{R₃} /	ต้นไทร
/kathœn ^{R₁} /	น้อง	/kathœn ^{R₃} /	ซัอน ๆ กั้น
/khliŋ ^{R₁} /	ยัง	/khliŋ ^{R₃} /	เล่า คอก
/kaphaŋ ^{R₁} /	สะเกิดแผล	/kaphaŋ ^{R₃} /	หนอง ยิง

$/kamaat^{R_1}/$	นกแรง	$/kamaat^{R_3}/$	แรด (สัตว์)
$/chak^{R_1}/$	เม็ด เมล็ด	$/kachak^{R_3}/$	เป็น
$/yaan^{R_1}/$	ยางพารา	$/yaan^{R_3}/$	ชะงิ
$/phuut^{R_1}/$	อ่อน (ผลไม้อ่อน)	$/phuut^{R_3}/$	ตัก (ตักน้ำ)
$/looy^{R_1}/$	ว่ายน้ำ	$/looy^{R_3}/$	ร่วง ไรย
$/khooŋ^{R_1}/$	สิ่งของ	$/khooŋ^{R_3}/$	ข้องใส่ปลา
$/thuu^{R_1}/$	เข็ด ฤ	$/thuu^{R_3}/$	หนี

ฉะนั้น สรุปได้ว่าสระเดี่ยวในภาษาช่องทั้ง เสียงสั้นและเสียงยาว มีทั้งที่ออกเสียงชัดเจน และที่ต้องออกเสียงมีลมควบคู่ สระประสมก็เช่นเดียวกัน แต่สระที่ออกเสียงมีลมควบคู่จะน้อยกว่าสระประสมที่ออกเสียงชัดเจน (ดูรายละเอียดในสระประสม)

2. จำนวนเสียงสระ แบ่งออกได้ดังนี้

2.1 สระเดี่ยว ทั้งเสียงสั้นและเสียงยาว

2.2 สระประสม

สระเดี่ยว

สระเดี่ยวมีอยู่ด้วยกันทั้งหมด 18 หน่วยเสียง แบ่งได้ดังนี้

1. สระเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง ซึ่งสามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ คือ ทั้งระบบน้ำเสียงปกติ และสระที่ต้องมีลมควบคู่ออกมา กล่าวคือ สระที่เกิดในระบบน้ำเสียงปกติจะมีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงใน R_1 และ R_2 ส่วนสระที่เกิดในระบบน้ำเสียงต่ำ จะมีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงใน R_3 และ R_4

2. สระเสียงยาว มี 9 หน่วยเสียง สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ คือ ระบบน้ำเสียงปกติ และระบบน้ำเสียงมีลมควบคู่ กล่าวคือ สระที่เกิดในระบบเสียงปกติ จะมีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงใน R_1 และ R_2 ส่วนสระที่เกิดในระบบน้ำเสียงต่ำจะมีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงใน R_3 และ R_4

ตาราง 2 สระเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทย

ระดับลิ้นและลักษณะของสระ	ตำแหน่งลิ้น		
	ลิ้นส่วนหน้า	ลิ้นส่วนกลาง	ลิ้นส่วนหลัง
สูง	i [i, i̥] ii [i, ii]	ɨ [ɨ, ɨ̥] ɨɨ [ɨɨ, ɨ̥ɨ]	u [u, u̥] uu [uu, uu̥]
กลาง	e [e, e̥] ee [ee, ee̥]	ɔ [ɔ, ɔ̥] oo [oo, oo̥]	o [o, o̥] oo [oo, oo̥]
ต่ำ	ɛ [ɛ, ɛ̥] ɛɛ [ɛɛ, ɛ̥ɛ]	a [a, ḁ] aa [aa, aḁ]	ɔ [ɔ, ɔ̥] ɔɔ [ɔɔ, ɔ̥ɔ]

สระเดี่ยวทั้งเสียงสั้นและเสียงยาวมีลักษณะทางสัทศาสตร์และการปรากฏของเสียงดังนี้

1. สระหน้า หมายถึง สระที่ใช้ลิ้นส่วนหน้าช่วยในการออกเสียง มีอยู่ทั้งหมด

6 เสียง แบ่งเป็นเสียงสั้น 3 เสียง เสียงยาว 3 เสียง และเกิดในลักษณะน้ำเสียงได้ทั้งสองระบบ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 /i/ [i, i̥] เป็นหน่วยเสียงสระหน้าเกิดจากลิ้นส่วนหน้ายกขึ้นในระดับสูง ริมฝีปากไม่ห่อ เป็นเสียงสั้น เสียงสระ /i/ เกิดได้ในทั้งลักษณะน้ำเสียงปกติ และน้ำเสียงต่ำมีลมควบคู่ ซึ่ง [i] จะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียง R_1

และ R_2 ส่วน [i:] จะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียง R_3 และ R_4 ตัวอย่างคำ เช่น

สระชัดเจน		สระมีลมควบคู่	
$/kaki^R_1/$	เอา	$/kaki^R_3/$	ผอม
$/kai^R_1/$	กลางวัน	$/kai^R_3/$	อร้อย
$/?ai^R_1/$	อุจจาระ	$/?ai^R_3/$	นอน
$/?ai^R_1/$	กู เรา	$/?ai^R_3/$	อวัยวะเพศชาย
$/wi^R_1/$	อีก	$/wi^R_3/$	พลิก
$/piw^R_2/$	ปลิง		

1.2 /ii/ [ii, i:] เป็นเสียงสระหน้าเกิดจากการใช้ลิ้นส่วนหน้า ยกขึ้นในระดับสูง ริมฝีปากไม่ห่อ เป็นเสียงสระยาว เสียงสระ /ii/ เกิดได้ในทั้งสองระบบ น้ำเสียง คือ เสียงสระ [ii] จะเกิดในระบบแรก การออกเสียงชัดเจน และในลักษณะพยางค์ ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_1 และ R_2 ส่วนเสียงสระ [i:] จะเกิดในระบบที่สอง ซึ่งการออกเสียงต้องมีลมควบคู่ และเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียง R_3 และ R_4 ตัวอย่างคำ เช่น

สระชัดเจน		สระมีลมควบคู่	
$/phrii^R_1/$	ลูก ผล	$/phrii^R_3/$	ป่า
$/chi^R_1/$	เหา	$/chi^R_3/$	ต้นไทร

/priiŋ ^{R₁} /	น้ำฝน	/phriiŋ ^{R₃} /	ลูกหว่า
/siit ^{R₁} /	เห็ด	/chiit ^{R₃} /	เข็ดถู
/khiin ^{R₂} /	น้ำเต้า	/thiip ^{R₃} /	ทับ
/chiim ^{R₂} /	นก	/kathim ^{R₃} /	กระเทียม

1.3 /e/ [e, e̥] เป็นเสียงสระหน้า เกิดจากการใช้ลิ้นส่วนหน้ายกขึ้นอยู่ในระดับกลาง ไม่ห่อริมฝีปากเป็นเสียงสั้น เสียงสระ /e/ เกิดได้ในทั้งสองระบบน้ำเสียง กล่าวคือ เสียงสระ [e] จะเกิดในระบบแรก ซึ่งการออกเสียงชัดเจน และจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R₁ และ R₂ ส่วนเสียงสระ [e̥] จะเกิดในระบบที่สอง ซึ่งการออกเสียงต้องมิลมควบคู่ และเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียง เช่น R₃ และ R₄ ตัวอย่างคำ เช่น

	สระชัดเจน		สระมิลมควบคู่
/pare ^{R₁} /	ข้างใน	/kane ^{R₃} /	ตอก (ค่านาม)
/khle ^{R₁} /	อาย	/ŋec ^{R₃} /	หกล้ม
/set ^{R₁} /	กระโดงหลังของปลา	/kamlet ^{R₃} /	พริกไทย
/mew ^{R₂} /	ปลา		

1.4 /ee/ [ee, e̥e] เป็นเสียงสระหน้า เกิดจากการใช้ลิ้นส่วนหน้ายกขึ้นอยู่ในระดับกลาง ไม่ห่อริมฝีปาก เป็นเสียงยาว เสียงสระ /ee/ เกิดได้ในทั้งสองระบบน้ำเสียง กล่าวคือ เสียงสระ [ee] จะเกิดในระบบแรก ซึ่งการออกเสียงชัดเจน และจะเกิดในพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R₁ และ R₂ ส่วนเสียงสระ [e̥e] จะเกิดในระบบที่สอง ซึ่งการออกเสียงต้องมิลมควบคู่ และเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R₃ และ R₄ ตัวอย่างคำ เช่น

สระชัดเจน		สระมีลมควบคู่	
/see ^{R₁} /	หวย	/mee ^{R₃} /	นม
/ceew ^{R₁} /	ไพบ	/reet ^{R₃} /	รากไม้
/cheem ^{R₁} /	ป้อน	/weet ^{R₃} /	ดิบ (ผลไม้ดิบ)
/khaleet ^{R₁} /	เล่นหะ	/leet ^{R₃} /	เล่น
/pheem ^{R₂} /	โกรร	/katheet ^{R₃} /	พริก
/kakhleec ^{R₂} /	สิ้นไกล		

1.5 /e/ (e, ๕) เป็นหน่วยเสียงสระหน้า เกิดจากการใช้ลิ้นส่วนหน้า อยู่ในระดับต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ เป็นสระสั้น เสียงสระ /e/ สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ กล่าวคือ เสียงสระ (e) จะเกิดในระบบแรกซึ่งการออกเสียงชัดเจนและจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียง เป็น R₁ และ R₂ ส่วนเสียงสระ (๕) จะเกิดในระบบที่สองซึ่งการออกเสียงต้องมิลมควบคู่ และเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R₃ และ R₄ ตัวอย่างคำ เช่น

สระชัดเจน		สระมีลมควบคู่	
/keh ^{R₁} /	หม้อ	/khep ^{R₃} /	คับแคบ
/katheh ^{R₁} /	เกวียน	/kaket ^{R₃} /	แมลงสาบ

$/kle^? R_1 /$	เกล็ดปลา
$/pen R_1 /$	เป็น
$/tem R_1 /$	เต็ม
$/sew R_2 /$	ตั้ง

1.6 /eɛ/ (eɛ, eʉ) เป็นหน่วยเสียงสระหน้าเกิดจากการใช้สันส่วนหน้าอยู่ในระดับต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ เป็นสระเสียงยาว เสียงสระ /eɛ/ สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ กล่าวคือ เสียงสระ (eɛ) จะเกิดในระบบแรก ซึ่งการออกเสียงชัดเจน และจะเกิดในสัทขณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและสัทขณะน้ำเสียงเป็น R_1 และ R_2 ส่วนเสียงสระ (eʉ) จะเกิดในระบบที่สอง ซึ่งการออกเสียงต้องมีลมควบคู่และเกิดในสัทขณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและสัทขณะน้ำเสียงเป็น R_3 และ R_4 ตัวอย่างคำ เช่น

	สระชัดเจน	สระมีลมควบคู่	
$/keɛ R_1 /$	เรือ ทาน แก	$/kakeɛ R_3 /$	ตัวไร
$/see R_1 /$	นา	$/weeʉ R_3 /$	ดิบ ยังไม่ลู้ก (ใช้กับอาหาร)
$/ceeʉ R_1 /$	แหวน	$/kameɛt R_3 /$	ขมื่น
$/teeʉ R_1 /$	อ้าย	$/kaweɛk R_3 /$	แกว่งไกว
$/seem R_2 /$	คนไทย	$/pheɛk R_3 /$	หัวเราะ
$/keew R_2 /$	โค้งงอ	$/meɛm R_3 /$	แก้ม

2. สระกลาง หมายถึง สระที่ใช้สั้นส่วนกลางช่วยในการออกเสียง มีอยู่ทั้งหมด 6 เสียง แบ่งเป็นเสียงสั้น 3 เสียง เสียงยาว 3 เสียง มีรายละเอียดดังนี้

2.1 /ɨ́/ [ɨ́, ɨ́:] เป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับสั้นอยู่ระดับสูง ริมฝีปากไม่ห่อ เสียงสั้น เสียงสระ /ɨ́/ สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ กล่าวคือ เสียงสระ [ɨ́] เกิดในระบบแรก ซึ่งการออกเสียงชัดเจนและจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_1 และ R_2 ส่วนเสียงสระ [ɨ́:] เกิดในระบบที่สอง ซึ่งการออกเสียงต้องมีลมควบคู่ออกมา และจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_3 และ R_4 ตัวอย่างคำเช่น

สระชัดเจม		สระมีลมควบคู่	
$/rɨ́h^{R_1}/$	ร้องเพลง	$/phɨ́h^{R_3}/$	เกลียด
$/khɨ́h^{R_1}/$	รานกิ่งไม้	$/kaphɨ́t^{R_3}/$	กึ่งตัวเล็ก ๆ
$/phrɨ́ʔ^{R_1}/$	หว่าน (หว่านข้าว)	$/kachɨ́m^{R_3}/$	คน (นาม)
$/pɨ́t^{R_1}/$	พัด โบก	$/khɨ́ŋ^{R_3}/$	สือ
$/lɨ́k^{R_1}/$	รำข้าว	$/thɨ́ŋ^{R_3}/$	น้ำหนองจากแผล
$/thɨ́ŋ^{R_2}/$	หน่อไม้	$/lɨ́k^{R_4}/$	ขุ่น

2.2 /ɨ́:] [ɨ́:, ɨ́:] เป็นหน่วยเสียงสระกลางระดับสั้นอยู่ในระดับสูง ริมฝีปากไม่ห่อ เป็นเสียงสระยาว เสียงสระ /ɨ́:] สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ กล่าวคือ เสียงสระ [ɨ́:] เกิดในระบบแรก ซึ่งการออกเสียงชัดเจนและจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_1 และ R_2 ส่วนเสียงสระ [ɨ́:] เกิดในระบบที่สอง ซึ่งการออกเสียงต้องมีลมควบคู่ และจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียง เป็น R_3 และ R_4 ตัวอย่างคำเช่น

สระฮัตเจม		สระมีลมควบคู่	
$/phl\dot{i}\dot{i}^{R_1}/$	คันทา	$/kaph\dot{i}\dot{i}^{R_3}/$	มะเฟือง
$/s\dot{i}\dot{i}^{R_1}/$	ชื่อสัตย์	$/kath\dot{i}\dot{i}p^{R_3}/$	กระต๊อบ
$/d\dot{i}\dot{i}^{R_1}/$	ดี้อ	$/ch\dot{i}\dot{i}y^{R_3}/$	จูบ
$/k\dot{i}\dot{i}y^{R_1}/$	นึ่ง		

2.3 /ə/ [ə, ʊ] เป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับสั้นอยู่ระดับกลาง ริมฝีปากไม่ห่อ เสียงสั้น เสียงสระ /ə/ สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ กล่าวคือ เสียงสระ [ə] เกิดในระบบแรก ซึ่งมีการออกเสียงฮัตเจม และจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_1 และ R_2 ส่วนเสียงสระ [ʊ] จะเกิดในระบบที่สอง ซึ่งมีการออกเสียงต้องมีลมควบคู่ และเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_3 และ R_4 ตัวอย่างคำเช่น

สระฮัตเจม		สระมีลมควบคู่	
$/cəʔ^{R_1}/$	พบ ปะ	$/chət^{R_3}/$	จั่ว
$/khəy^{R_2}/$	คม	$/mət^{R_3}/$	นัยน์ตา
$/kət^{R_2}/$	ต่า เตี้ย ตัน	$/chən^{R_3}/$	เหยียบย่ำ
$/kawət^{R_2}/$	กรัก (กรักมือ)	$/lət^{R_3}/$	จอก
		$/kanət^{R_3}/$	สับปะรด

2.4 /əə/ [əə, ʊə] เป็นหน่วยเสียงสระกลาง ระดับสั้นอยู่ระดับกลาง ริมฝีปากไม่ห่อ เสียงยาว เสียงสระ /əə/ สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ กล่าวคือ เสียง [əə]

เกิดในระบบแรก ซึ่งมีการออกเสียงชัดเจนและจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_1 และ R_2 ส่วนเสียงสระ [อู] เกิดในระบบที่สอง ซึ่งการออกเสียงต้องมีลมควบคู่ออกมา และจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_3 และ R_4 ตัวอย่างคำเช่น

สระชัดเจน		สระมีลมควบคู่	
/kaphəə ^{R₁} /	คล่า	/yəəŋ ^{R₃} /	งัง
/ŋiʔ ^{R₁} yəəŋ ^{R₁} /	ตอนล่าย	/thəət ^{R₃} /	ยี่
/kaphləəŋ ^{R₁} /	ปิ่น	/phləəət ^{R₃} /	รูด ลอกทำให้ง้าง
/kacəəm ^{R₁} /	คิ้ว	/kathəən ^{R₃} /	วางซ้อนกัน
/khuy ^{R₂} khəəm ^{R₂} /	ยะมต	/kayəən ^{R₃} /	ขย่ม

2.5 /a/ [a, ʌ] เป็นหน่วยเสียงสระกลาง สันอยู่ในระดับต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ เสียงสั้น เสียงสระ /a/ สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ กล่าวคือ เสียงสระ [a] จะเกิดในระบบแรก ซึ่งมีการออกเสียงชัดเจนและจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_1 และ R_2 ส่วนสระ (ʌ) จะเกิดในระบบที่สอง ซึ่งการออกเสียงจะต้องมีลมควบคู่ออกมาและจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_3 และ R_4 ตัวอย่างคำเช่น

สระชัดเจน		สระมีลมควบคู่	
/caʔ ^{R₁} /	ตากไม้	/khlaʔ ^{R₃} /	คาย
/kamah ^{R₁} /	ควนไฟ	/kamah ^{R₃} /	ฝน (นาม)
/kalaʔ ^{R₁} /	ใบไม้	/kalah ^{R₃} /	หนาม

$/krat^{R_1}/$	หนา	$/phap^{R_3}/$	พับ (กริยา)
$/phram^{R_1}/$	ห้า (จำนวนนับ)	$/kalak^{R_3}/$	ตก หล่น
$/kraw^{R_2}/$	กึ่งหลวง		

2.6 /aa/ [aa, aa] เป็นหน่วยเสียงสระกลาง ล้วนอยู่ระดับต่ำ ริมฝีปากไม่ห่อ เสียงยาว เสียงสระ /aa/ สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ กล่าวคือ เสียงสระ [aa] เกิดในระบบแรก ซึ่งการออกเสียงง่ายและจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียง เป็น R_1 และ R_2 ส่วนเสียงสระ [aa] เกิดในระบบที่สอง ซึ่งการออกเสียงต้องมีลมควบคู่ออกมาและเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียง เป็น R_3 และ R_4 ตัวอย่างคำเช่น

	สระขัดเจน		สระมีลมควบคู่
$/waa^{R_1}/$	สิง	$/kapa^{R_3}/$	กลอย
$/kamlaa^{R_1}/$	น้ำ-อา	$/thaak^{R_3}/$	น้ำ
$/kakaang^{R_1}/$	ดวงจันทร์	$/kalaang^{R_3}/$	ชู
$/haan^{R_1}/$	หนอนมีขนยาว ๆ	$/kalaay^{R_4}/$	หลวม
$/thaam^{R_2}/$	ปู (สัตว์)	$/kalaak^{R_4}/$	กลิ้ง

3. สระหลัง คือ สระที่ใช้สิ้นส่วนหลังช่วยในการออกเสียงมีทั้งหมด 6 เสียง แบ่งเป็น เสียงสั้น 3 เสียง เสียงยาว 3 เสียง มีรายละเอียดดังนี้

3.1 /u/ [u, u] เป็นหน่วยเสียงสระหลัง ระดับสั้นอยู่ระดับสูง ริมฝีปากห่อกลม เสียงสั้น เสียงสระ /u/ สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ กล่าวคือ เสียง [u] เกิดในระบบแรก ซึ่งการออกเสียงง่าย และจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียง R_1 และ R_2

ส่วนเสียงสระ [u:] เกิดในระบบที่สอง ซึ่งการออกเสียงต้องมิลมควบคู่ และจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_3 และ R_4 ตัวอย่างคำเช่น

สระชัดเจน		สระมิลมควบคู่	
/thu ^{R₁} /	ร่อน	/thup ^{R₃} /	ทูป
/luh ^{R₁} /	เปื่อย ยุ่ย	/takhrup ^{R₃} /	ตะครุบ
/kacut ^{R₁} /	ปลาแขยง	/kalut ^{R₃} /	ลุ่ม
/kasum ^{R₁} /	ดวงดาว	/khuṅ ^{R₃} /	ท้วง
/kaṭuṅ ^{R₂} /	ผักเขียว	/kachuy ^{R₄} /	กั้น ๓๓

3.2 /uu/ [uu, uuu] เป็นหน่วยเสียงสระหลัง สันอยู่ระดับสูง ริมฝีปากห่อกลม เสียงยาว เสียงสระ /uu/ สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ กล่าวคือ เสียง [uu] เกิดในระบบแรก การออกเสียงชัดเจนและจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_1 และ R_2 ส่วน [uuu] เกิดในระบบที่สอง การออกเสียงต้องมิลมควบคู่ออกมาและจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_3 และ R_4 ตัวอย่างคำเช่น

สระชัดเจน		สระมิลมควบคู่	
/katuu ^{R₁} /	ต้นหญ้า	/phuu ^{R₃} /	เธอ ท่าน
/thuu ^{R₁} /	ภูเข็ด	/thuu ^{R₃} /	หนี
/luuc ^{R₁} /	อ่อน นุ่ม	/luuc ^{R₃} /	สกยโมย
/ʔuuṅ ^{R₁} /	พ้อ	/phuut ^{R₃} /	ตักน้ำ

$/suuc^{R_2}/$	มต	$/luum^{R_3}/$	ขอ
$/kuup^{R_2}/$	กบ (สัตว์)	$/mauc^{R_3}/$	ตำน้ำ

3.3 /o/ [o, ɔ] เป็นหน่วยเสียงสระหลัง ลึนอยู่ระดับกลาง ริมฝีปากห่อกลม เสียงสั้น เสียงสระ /o/ สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ กล่าวคือ เสียงสระ [o] เกิดในระบบแรก ซึ่งการออกเสียงชัดเจน และจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_1 และ R_2 ส่วนเสียงสระ [ɔ] เกิดในระบบที่สอง ซึ่งการออกเสียงต้องมีลมควบคู่ และจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียง และลักษณะน้ำเสียงเป็น R_3 และ R_4 ตัวอย่างเช่น

สระชัดเจน		สระมีลมควบคู่	
$/phoh^{R_1}/$	ผัน	$/chon^{R_3}/$	เชียง
$/khayo^{R_1}/$	อ้าว จุก	$/yo^{R_3}/$	หยอกเข้า
$/khamo^{R_1}/$	ก้อนหิน	$/thok^{R_3}/$	เรือ
$/khalo^{R_1}/$	ผิวหนัง	$/khom^{R_3}/$	กอ พุ่ม
$/chok^{R_1}/$	หุ้	$/chok^{R_3}/$	ต๋อย (ใช้กับคน)
$/kanon^{R_2}/$	ไม้กระบอง	$/kathon^{R_3}/$	กระต่าย

3.4 /oo/ [oo, ɔo] เป็นเสียงสระหลัง ลึนอยู่ระดับกลาง ริมฝีปากห่อกลม เสียงยาว เสียงสระ /oo/ สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ กล่าวคือ เสียงสระ [oo] เกิดในระบบแรก ซึ่งการออกเสียงชัดเจน และจะเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_1 และ R_2 ส่วนเสียงสระ [ɔo] เกิดในระบบที่สอง ซึ่งการออกเสียงจะต้องมีลมควบคู่ออกมา และเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_3 และ R_4 ตัวอย่างคำเช่น

สระชัดเจน		สระมีลมควบคู่	
$(\text{coo}^{\text{R}_1}/$	หลาน (ทางตา-ยาย)	$/\text{moo}^{\text{R}_3}/$	โม้ (นาม)
$/\text{katoo}^{\text{R}_1}/$	ส่ง ล่อน	$/\text{kathoo}^{\text{R}_3}/$	ยะนาง
$/\text{toot}^{\text{R}_1}/$	หัว ศีรษะ	$/\text{kaphook}^{\text{R}_3}/$	สะโพก
$/\text{cook}^{\text{R}_1}/$	รัง	$/\text{phroon}^{\text{R}_3}/$	สีขาว
$/\text{phoon}^{\text{R}_2}/$	สี่ (จำนวนนับ)	$/\text{kaphoon}^{\text{R}_3}/$	กลอง

3.5 /ɔ/ (อ, ๘) เป็นเสียงสระหลัง ล้วนอยู่ระดับต่ำ ริมฝีปากห่อกลม เสียงสั้น เสียง /ɔ/ สามารถเกิดได้ทั้งสองระบบ กล่าวคือ เสียง (อ) เกิดในระบบแรก ซึ่งการออกเสียงชัดเจนและเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_1 และ R_2 ส่วนเสียง (๘) เกิดในระบบที่สอง ซึ่งการออกเสียงต้องมีลมควบคู่ออกมา และเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียง R_3 และ R_4 ตัวอย่างคำเช่น

สระชัดเจน		สระมีลมควบคู่	
$/\text{mo}^{\text{R}_1}/$	ล้วยงาม	$/\text{thon}^{\text{R}_3}/$	ถูก (ไม้ผิด)
$/\text{khlo}^{\text{R}_1}/$	หอย	$/\text{cho}^{\text{R}_3}/$	ล้ม (และไข่น้ำหน้าชื่อ ผลไม้ประเภทล้ม)
$/\text{hoh}^{\text{R}_1}/$	ปลิว	$/\text{phon}^{\text{R}_3}/$	ฟอนฟอน
$/\text{pot}^{\text{R}_1}/$	โกหก		
$/\text{xanok}^{\text{R}_2}/$	ไม้คาน		

3.6 /วว/ (วว, วุว) เป็นเสียงสระหลัง ล้วนอยู่ระดับต่ำ ริมฝีปากห่อกลม เสียงยาว สระ /วว/ สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ กล่าวคือ สระ (วว) เกิดในระบบแรก การออกเสียงชัดเจนและเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียงและลักษณะน้ำเสียงเป็น R_1 และ R_2 ส่วนเสียงสระ (วุว) เกิดในระบบที่สอง ซึ่งการออกเสียงต้องมีลมควบคู่ออกมา และเกิดในลักษณะพยางค์ที่มีระดับเสียง และลักษณะน้ำเสียงเป็น R_3 และ R_4 ตัวอย่างคำเช่น

สระชัดเจน		สระมีลมควบคู่	
$/choo^{R_1}/$	หมา	$/kakhoo^{R_3}/$	จระเข้
$/kwoong^{R_1}/$	กำไลเท้า	$/nwoong^{R_3}/$	ภูเขา
$/plook^{R_1}/$	โคลน	$/rook^{R_3}/$	จุกช้อน
$/woon^{R_1}/$	หย้าคา	$/loom^{R_3}/$	ตပ် (เอวียะ)
$>kroop^{R_2}/$	กรอบ เพราะหักง่าย	$/kaphoot^{R_3}/$	ปักเป้า

สรุป จำนวนหน่วยเสียง สระเดี่ยว มี 18 หน่วยเสียง แบ่งเป็น

1. สระเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง คือ /i/, /e/, /ɛ/, /ɨ/, /o/, /a/, /u/, /o/, /ɔ/ และสระกึ่ง 9 หน่วยเสียงนี้สามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ คือ ระบบเสียงชัดเจน และระบบเสียงต้องมีลมควบคู่ออกมา

2. สระเสียงยาว 9 หน่วยเสียง คือ /ii/, /ee/, /ɛɛ/, /ɨɨ/, /oo/, /aa/, /uu/, /oo/, /วว/ และสระเสียงยาวกึ่ง 9 หน่วยเสียง สามารถเกิดในระบบเสียงทั้งสองระบบได้เช่นกัน

สระประสม

เป็นสระที่เกิดจากการออกเสียงในตำแหน่ง เสียงสระเดี่ยว โดยลดระดับลิ้นจากระดับหนึ่ง ไปอีกระดับหนึ่ง ทำให้เสียงสระเดี่ยวทั้งสองกลมกลืนกันเป็นเสียงเดียวกัน สระประสมในภาษาช่อง ผี 6 หน่วยเสียง ดูรายละเอียดจากตาราง 3 หน่วยเสียงสระประสม

ตาราง 3 หน่วยเสียงสระประสมในภาษาช่อง

ระดับของลิ้น	ตำแหน่งของลิ้น		
	ลิ้นส่วนหน้า	ลิ้นส่วนกลาง	ลิ้นส่วนหลัง
สูง	i ii	ɨ ɨi	u uu
กลาง			
ต่ำ		a	

จากตาราง 3 สรุปลงเป็นหน่วยเสียงสระประสมได้ดังนี้ /ia/, /iia/, /ɨa/, /ɨɨa/, /ua/, /uua/

สระประสมเกิดในลักษณะน้ำเสียงชัดเจน เฉพาะสำหรับเสียง /uua/ นั้น สามารถเกิดในลักษณะพยางค์ควบคู่ได้ คือ /uua/ และ /uua/

ฉะนั้น สระประสมทั้ง 6 หน่วยเสียง แบ่งเป็นเสียงลิ้น 3 เสียง /ia/, /ɨa/, /ua/ และเสียงยาว 3 เสียง คือ /iia/, /ɨɨa/, /uua, uua/

สระประสมทั้ง 6 หน่วยเสียงมีการแจกแจงดังนี้

1. /ia/ เป็นหน่วยเสียงสระประสมที่เกิดจากการใช้ลิ้นในตำแหน่ง เสียงสระ /i/ และลดระดับลิ้นสู่ตำแหน่งเสียง /a/ เกิดเป็นหน่วยเสียงสระประสมขึ้น ตัวอย่างเช่น

/siam^{R₁}/   เสียม

/ɲiap^{R₁}/   เจียบ

2. /iia/ เป็นหน่วยเสียงสระประสมเสียงยาวที่เกิดจากการใช้ลิ้นในตำแหน่งเสียง /ii/ ลดระดับลงสู่ตำแหน่งเสียง /a/ เกิดเป็นเสียงสระประสมขึ้น ตัวอย่างเช่น

/kabiiaŋ^{R₁}/   พาไลบ้าน

/kliiaw^{R₁}/   ตอนลัดจ์

/khiiaw^{R₁}/   สีเขียว

/siiiaŋ^{R₁}/   เสียง

/niiaw^{R₁}/   เหนียว

3. /iia/ หน่วยเสียงสระประสมเสียงสั้น เกิดจากการใช้ลิ้นในตำแหน่งเสียง /i:/ ลดระดับลงสู่ตำแหน่งเสียง /a/ เกิดเป็นเสียงสระประสม ตัวอย่างเช่น

/mieik^{R₁}/   เมื่อกลิ้นที่อยู่ที่ผกหรือผลไม้

/ɲieik^{R₁}/   เหงือก

4. /iia/ เป็นสระประสมเสียงยาว เกิดจากการใช้ลิ้นในตำแหน่งเสียง /i:/ ลดระดับลงสู่ตำแหน่งเสียง /a/ ทำให้เกิดเป็นเสียงสระประสม ตัวอย่างเช่น

/liiiaŋ^{R₁}/   สีเหลือง

5. /ua/ เป็นเสียงสระประสมเสียงสั้น เกิดจากการใช้ลิ้นในตำแหน่งเสียง /u/ ลดระดับลงในตำแหน่งเสียง /a/ เกิดเป็นเสียงสระประสม ตัวอย่างเช่น

/chamuak ^{R₁} /	ควากไย่แทงปลา
/huac ^{R₁} /	ผวปาก
/kanuac ^{R₁} /	ตอกเส้นสั้น ๆ เล็ก ๆ

6. /uua/ [uua, ʌua] เป็นหน่วยเสียงสระประสมเสียงยาวที่เกิดได้ในทั้งสองระบบ กล่าวคือ [uua] เกิดในระบบชัดเจน และ [ʌua] เกิดในระบบที่มีลมควบคู่ ซึ่งทั้งสองเสียงมีการแจกแจงดังนี้

6.1 [uua] เป็นหน่วยเสียงสระประสมเสียงยาว ที่เกิดในระบบแรก ซึ่งมีการออกเสียงชัดเจน ลักษณะน้ำเสียงเป็น R₁ [uua] เกิดจากการออกเสียงโดยใช้ลิ้นในตำแหน่งเสียง /uu/ ลดระดับลงสู่ตำแหน่งเสียง /a/ เกิดเป็นสระประสม ตัวอย่างคำเช่น

/suuan ^{R₁} /	ล่วน
/duuay ^{R₁} /	ด้ามคันไถ
/krabuay ^{R₁} /	กะลามีด้ามถือใช้ตักน้ำ
/buuaŋ ^{R₁} /	บ่วงที่ใช้ตักสัตว์
/chuaa ^{R₁} /	ดูร้าย ชั่ว

6.2 [ʌua] เป็นเสียงสระประสมเสียงยาวที่มีลักษณะน้ำเสียงอยู่ในระบบที่สอง ลักษณะน้ำเสียงเป็น R₃ [ʌua] เป็นเสียงสระที่เกิดจากการออกเสียงโดยใช้ลิ้นในตำแหน่งเสียง /ʌu/ ลดระดับลงสู่เสียง /a/ ซึ่งเกิดเป็นสระประสม ตัวอย่างคำเช่น

/phuay ^{R₃} /	เชือกล้ามควาย
/ruuay ^{R₃} /	มั่งมี ร่ำรวย

$$/ʔuuu^{R_3}/$$

วัว

$$/pʰuuuŋ^{R_3}/$$

พวง (ลักษณะนาม)

จากจำนวนเสียงสระประสมในภาษาชองทั้ง 6 หน่วยเสียงนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นคำที่มีใช้
อยู่ในภาษาไทย ส่วนคำที่เป็นภาษาชองและเป็นสระประสมนั้นมีน้อย คำในภาษาชองส่วนใหญ่เป็น
เสียงสระเดี่ยว

ตอนที่ 4 หน่วยเสียงพยัญชนะ

เสียงพยัญชนะในภาษาไทย แบ่งออกเป็น

1. พยัญชนะเดี่ยว
2. พยัญชนะควบกล้ำ

การแจกแจงของเสียงพยัญชนะ

1. พยัญชนะต้นพยางค์
2. พยัญชนะท้ายพยางค์

1. พยัญชนะเดี่ยว

พยัญชนะเดี่ยวในภาษาไทย มีจำนวน 21 เสียง สามารถทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้นพยางค์ได้ ทั้ง 21 เสียง พยัญชนะต้นพยางค์ทั้ง 21 เสียง คือ /p-/ , /t-/ , /c-/ , /k-/ , /ʔ-/ , /ph-/ , /th-/ , /kh-/ , /b-/ , /d-/ , /ch-/ , /s-/ , /h-/ , /m-/ , /n-/ , /ɲ-/ , /l-/ , /r-/ , /w-/ , /y-/ และสามารถทำหน้าที่เป็นพยัญชนะท้ายพยางค์ได้ 12 เสียง คือ /-p/ , /-t/ , /-c/ , /-k/ , /-ʔ/ , /-h/ , /-m/ , /-n/ , /-ɲ/ , /-ŋ/ , /-w/ , /-y/ พยัญชนะทั้ง 21 เสียง ปรากฏลักษณะตามตารางได้ดังนี้

ตาราง 4 หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทย

ลักษณะของ เสียง	ฐานกรณ์	ริมฝีปาก ทั้งสอง	ปุ่มเหงือก	เพดาน	เพดาน	เส้นเสียง
	คุณสมบัติน ของ เสียง			แข็ง	อ่อน	
พยัญชนะหยุด	ไม่ก้อง เบา	p	t	c	k	?
	ไม่ก้อง หนัก	ph-	th-	ch-	kh-	
	ก้อง	b-	d-			
พยัญชนะเสียดแทรก	ไม่ก้อง		s-			h
พยัญชนะนาสิก	ก้อง	m	n	ญ	ณ	
พยัญชนะข้างลิ้น	ก้อง		l-			
พยัญชนะร้าว	ก้อง		r-			
พยัญชนะกึ่งสระ	ก้อง	w		y		

หมายเหตุ เครื่องหมาย - กำกับหน้าและหลังตัวอักษร หมายความว่า

c- เป็นพยัญชนะตันอย่าง เดียว

c เป็นได้ทั้งพยัญชนะตันและพยัญชนะท้าย

พยัญชนะเดี่ยวแบ่งตามลักษณะได้ดังนี้ คือ

1.1 พยัญชนะเสียงหยุดหรือกักหรือระเปิด (stop consonants) มี 11 หน่วยเสียง แบ่งเป็นพยัญชนะไม่ก้องเสียงเบา 5 เสียง พยัญชนะไม่ก้องเสียงหนัก 4 เสียง และพยัญชนะก้อง 2 เสียง ซึ่งมีลักษณะและการแจกแจงดังนี้

/p/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะหยุดที่เกิดขึ้นที่ริมฝีปากทั้งสอง ลักษณะเสียงไม่ก้อง ไม่มีลม (unaspirated) ปรากฏได้ทั้งต้นพยางค์ และท้ายพยางค์

ปรากฏต้นพยางค์ เช่น

/piɪŋ^{R₁}/   ลูก แก่ (ผลไม้)

/pit^{R₁}/   น้ำมันที่ได้จากสัตว์

/pat^{R₁}/   ปล่อย ละหัง

/puut^{R₂}/   บุต เน่า

/peew^{R₂}/   คำ

/kapaat^{R₂}/   ฝ่าย

ปรากฏท้ายพยางค์ เช่น

/ciip^{R₁}/   สิบ (เช่น สิบผ้า)

/saap^{R₁}/   สัต

/kooɔp^{R₁}/   คอย

/kachoop^{R₁}/   เท้า ตีน

/chiip^{R₂}/   ชี้มุก

/khreəp^{R₂}/   เรอ

/khɨ̃p^{R₃}/   ตัว ร่างกาย

/raap^{R₃}/   ล้าง (ใช้กับสิ่งของ)

/t/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะหยุดเกิดจากปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก เป็นเสียงไม่ก้อง
ไม่มีลม ปรากฏได้ทั้งพยัญชนะต้นพยางค์และพยัญชนะท้ายพยางค์

ปรากฏต้นพยางค์ เช่น

/tʰi ^R 1/	ตือ
/teʔ ^R 1/	เตะ
/teɛŋ ^R 1/	เต๋ย
/tʰip ^R 1/	ตึง
/teew ^R 1/	ทว
/tooy ^R 2/	ตูก
/kataak ^R 2/	ตั้น (อรัยวะ)
/katɛŋ ^R 2/	ตาง

ปรากฏท้ายพยางค์ เช่น

/khiit ^R 1/	ทิน เท
/reet ^R 1/	ราก
/ʔuut ^R 1/	ตั้นไม้
/chit ^R 1/	แก (ใช้กับคน)
/kawət ^R 2/	ทวัก (ทวักมือ)

$/kaat^{R_2}/$	ใกล้
$/rat^{R_3}/$	คราด (กริยา)
$/mæt^{R_3}/$	ตา

$/c/$ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะหยุด เกิดจากการใช้ลิ้นส่วนกลางกับเพดานแข็งกักลมไว้ แล้วจึงปล่อยให้ลมระเบิดออกมาเป็นเสียงไม่ก้อง เสียงเบา ปรากฏได้ทั้งพยัญชนะต้นพยางค์และท้ายพยางค์

ปรากฏต้นพยางค์ เช่น

$/ci^{R_1}/$	จิ้ม ตะ (ใช้ไม้)
$/ceet^{R_1}/$	เหลา
$/cook^{R_1}/$	รัง
$/ceɛŋ^{R_1}/$	แพวน
$/ceet^{R_2}/$	กวาง
$/caŋ^{R_2}/$	สีต้า
$/coy^{R_2}/$	แผลเขื่อย พูพอง
$/coot^{R_2}/$	อ้วก อาเสียน

ปรากฏท้ายพยางค์ เช่น

$/kic^{R_1}/$	เล็ก ๆ
$/suc^{R_1}/$	ตัวสั้น

/hac ^{R₁} /	กระโดด
/khaac ^{R₁} /	ชวนเกา
/suuc ^{R₂} /	มด
/khamuuc ^{R₂} /	ผี
/chuuc ^{R₃} /	เนื้อ
/luuc ^{R₃} /	ลัก ยโมย
/khaac ^{R₄} /	หก ลั่น

/k/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะหยุด เกิดจากการใช้ลิ้นส่วนหลังกักลมไว้ที่เพดานอ่อน แล้วปล่อยลมให้ระเบิดออกมาเป็นเสียงไม่ก้อง ไม่มีลม ปรากฏเป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นพยางค์และท้ายพยางค์

ปรากฏต้นพยางค์ เช่น

/keh ^{R₁} /	หม้อ
/kic ^{R₁} /	เล็กเล็ก
/kakeet ^{R₁} /	เคียว
/kook ^{R₁} /	คอ แบก (กริยา)
/kaat ^{R₂} /	ใกล้
/kεεw ^{R₂} /	โค้ง งอ

/ket ^{R₂} /	ดำ เตี้ย ตีน
/kɔŋ ^{R₂} /	เขียน
ปรากฏท้ายพยางค์ เช่น	
/chiik ^{R₁} /	ฉีก
/kaʔeek ^{R₁} /	พียง อิง
/sik ^{R₁} /	แป้ง
/chik ^{R₁} /	หยิก
/krook ^{R₂} haay ^{R₁} /	รวงข้าว
/kataak ^{R₂} /	ลั่น
/thaak ^{R₃} /	น้ำ
/khlak ^{R₃} /	ลดลง
/phlook ^{R₃} /	งาย่าง
/kalaak ^{R₄} /	กลืน
/lik ^{R₄} /	ยุ่น

/ʔ/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะหยุดซึ่ง เกิดที่เส้นเสียงเป็นเสียงไม่ก้อง ปรากฏได้ทั้ง
พยัญชนะต้นพยางค์และท้ายพยางค์

ปรากฏต้นพยางค์ เช่น

$/ʔaw^{R_1}/$	เสือ
$/ʔiin^{R_1}/$	ผี
$/ʔuun^{R_1}/$	พ่อ
$/ʔat^{R_1}/$	กลิ่น พกข้าว
$/ʔic^{R_1}/$	อุจจาระ
$/ʔooy^{R_1}/$	ต้นบอน
$/ʔuut^{R_2}/$	น้อย (จำนวน)

ปรากฏท้ายพยางค์ เช่น

$/kakiʔ^{R_1}/$	เงา
$/tiʔ^{R_1}/$	นีน
$/pareʔ^{R_1}/$	ข้างใน
$/kleʔ^{R_1}/$	เกล็ดปลา
$/khleʔ^{R_1}/$	อาย

$/ph-/$ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะหยุดเกิดที่ริมฝีปากทั้งสองข้าง เป็นพยัญชนะไม่ก้อง
มีลม (aspirated) ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นพยางค์เท่านั้น ตัวอย่างเช่น

/phaa ^{R₁} /	ฮิม
/pheew ^{R₂} /	ล้ำม (ล้ำนวนนับ)
/pheem ^{R₂} /	โกรธ
/phuu ^{R₃} /	เธอ ท้ำน
/phih ^{R₃} /	เกลียด
/phet ^{R₃} /	ฟัด (กรียา)

/th-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะหยุด เกิดจากการใช้ปลายลิ้นกักลมไว้ที่ปุ่มเหงือก แล้วปล่อยให้ลมระเบิดออกมา เป็นเสียงไม่ก้อง มีลม ปรากฏเป็นได้เฉพาะพยัญชนะต้นพยางค์

ตัวอย่าง เช่น

/theh ^{R₁} /	ดิน
/thaap ^{R₁} /	ล้ำน ทอ
/thuh ^{R₁} /	นม
/thaam ^{R₂} /	ปู่ (สัตว์)
/thok ^{R₃} /	เรือ
/katheet ^{R₃} /	พริก
/theet ^{R₃} /	ช้

/ch-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะหยุดโดยใช้ลิ้นส่วนกลางกับเพดานแข็ง กักลมไว้ แล้วจึงปล่อยให้ระเบิดออกมาเป็นเสียงไม่ก้อง ฝืดม ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นพยางค์เท่านั้น

ตัวอย่างเช่น

/chi ^R ₁ h /	ตลก (ตลกผ้า)
/chi ^R ₁ t /	แก่ (ใช้กับคน)
/cheem ^R ₁ /	ป้อน
/choo ^R ₁ /	หมา
/chiim ^R ₂ /	นก
/chiin ^R ₂ /	สุก (อาหาร)
/chi ^R ₃ iy /	รูป
/chet ^R ₃ /	รั้ว
/chen ^R ₃ /	เหยียบย่ำ

/kh-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะหยุดเกิดจากการใช้ลิ้นส่วนหลังกักลมไว้ที่เพดานอ่อน แล้วปล่อยให้ลมระเบิดออกมา เป็นเสียงไม่ก้อง ฝืดม ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นพยางค์เท่านั้น

ตัวอย่างเช่น

/khi ^R ₁ h /	รานกิ่งไม้
/khiit ^R ₁ /	ริน เท
/kheen ^R ₁ /	รก

/khiin ^{R₂} /	น้ำเต้า
/kheom ^{R₂} /	หอม
/khiŋ ^{R₃} /	ถือ
/khet ^{R₃} /	เสียบ ป่วย
/khaŋ ^{R₃} /	แข็ง

/b-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะหยุดซึ่งเกิดระเบิดที่ริมฝีปากทั้งสองข้าง เป็นพยัญชนะเสียงก้อง ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นพยางค์เท่านั้น ตัวอย่างคำเช่น

/boot ^{R₁} /	น้อง
/baaŋ ^{R₁} /	บ่วง (สัตว์)
/biŋ ^{R₁} baaŋ ^{R₁} /	แมงมุม
/buuŋ ^{R₁} /	ข้าวเม่า
/baay ^{R₁} /	ไร่
/baaw ^{R₁} /	เบา

/d-/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะหยุดเกิดจากการใช้ลิ้นส่วนหน้ากักลมไว้ที่ปุ่มเหงือกแล้วจึงปล่อยให้ระเบิดออกมา เป็นพยัญชนะเสียงก้อง ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นพยางค์เท่านั้น ตัวอย่างเช่น

/diit ^{R₁} /	ติด
----------------------------------	-----

/dak ^{R₁} /	เขา (สรรพนามบุรุษที่ 3)
/dɔŋ ^{R₁} /	บวบ
/dɔɔt ^{R₁} /	เดินหลบ ๆ เลี่ยง ๆ
/duuŋ ^{R₁} /	มะพร้าว
/deew ^{R₁} /	ครึ่ง
/diw ^{R₁} /	เสือ

1.2 พยัญชนะเสียดแทรก

พยัญชนะเสียดแทรก มี 2 หน่วยเสียง คือ เสียง /s-/ และ /h/ มีลักษณะและการแจกแจงดังนี้

/s-/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรกเกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก เป็นพยัญชนะเสียงไม่ก้อง ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นพยางค์ ตัวอย่างเช่น

/sii ^{R₁} /	ง
/siit ^{R₁} /	เห็ด
/sik ^{R₁} /	แป้ง
/saap ^{R₁} /	สัตว์
/suk ^{R₁} /	ผม
/suc ^{R₁} /	ตัวร้อน

/seem^{R₂}/

คนไทย

/h/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรกเกิดที่เส้นเสียง เป็นพยัญชนะเสียงไม่ก้อง ปรากฏ
เป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นพยางค์และพยัญชนะท้ายพยางค์

ปรากฏต้นพยางค์ ตัวอย่าง เช่น

/hiw^{R₁}/

หิว หิว

/hay^{R₁}/

เห็ด

/hot^{R₁}/

หุดหันเข้า

/hooc^{R₁}/

ตาย

/hac^{R₁}/

กระโดด

/huuy^{R₁}/

เป่า พ่นลมออกมา

ปรากฏท้ายพยางค์ เช่น

/chih^{R₁}/

ตลก (ตลกขำ)

/panih^{R₁}/

ไหน

/keh^{R₁}/

หม้อ

/khih^{R₁}/

รานกิ่งไม้

/phih^{R₃}/

อร่อย

/phih^{R₃}/

เกลียด

/kalah^{R₃}/

หนาม

1.3 พยัญชนะ เสียงนาสิก

พยัญชนะเสียงนาสิก มีทั้งหมด 4 หน่วยเสียง สัตเป็นเสียงก้องทั้งหมด ได้แก่เสียง /m/, /n/, /ɲ/, /ŋ/ มีลักษณะและการแจกแจงดังนี้

/m/ เป็นพยัญชนะนาสิก เกิดจากการกักลมที่ริมฝีปากแล้วปล่อยให้ลมออกทางจมูก เป็นพยัญชนะเสียงก้อง ปรากฏเป็นไตทั้งพยัญชนะต้นพยางค์และพยัญชนะท้ายพยางค์

ปรากฏต้นพยางค์ เช่น

/kamat^{R₁}/

ตี (อริยาระ)

/khamɔ̌k^{R₁}/

เหว้อ

/khamwɔy^{R₁}/

ม้วน (กริยา)

/mew^{R₂}/

ปลา

/mɔy^{R₂}/

หนึ่ง (จำนวน)

/muuy^{R₃} tih^{R₁}/

วันมะรืนนี้

/mɛɛm^{R₃}/

แก้ม

/mɔt^{R₃}/

นัยัตตา

ปรากฏท้ายพยางค์ เช่น

/thɔm^{R₁}/

ลุง-ป่า

/kram^{R₁}/

เข้

/kadam ^{R₁} /	สัง
/kaneem ^{R₂} /	ลำตัน
/kheem ^{R₂} /	หอม
/kachim ^{R₃} /	คน (สำนาม)
/nim ^{R₃} /	ี
/khleem ^{R₃} /	ลอบโย้ตักปลา
/nam ^{R₄} /	หวาน

/n/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก เกิดจากการใช้ปลายลิ้นกักลมไว้ที่ปุ่มเหงือก แล้วปล่อยให้ลมออกทางช่องจมูก เป็นพยัญชนะเสียงก้อง ปรากฏเป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นพยางค์และท้ายพยางค์

ปรากฏต้นพยางค์ เช่น

/nee ^{R₁} /	ี
/kanaa ^{R₁} /	ลูกดอก
/kanaay ^{R₁} /	้าง
/khanuuy ^{R₁} /	ขุ่น
/kanɛŋ ^{R₂} /	ฟางข้าว
/kanɔk ^{R₂} /	ไม้คาน

$/n\dot{n}m^{R_3}/$	ปี
$/k\dot{a}n\dot{s}ek^{R_3}/$	ล้อเสียน
$/k\dot{a}n\dot{i}im^{R_3}/$	แอก (เกวียน)

ปรากฏท้ายพยางค์ เช่น

$/k\dot{h}een^{R_1}/$	ลูก
$/ʔi\dot{i}in^{R_1}/$	ผี
$/phoon^{R_2}/$	สี่ (จำนวน)
$/k\dot{a}loon^{R_2}/$	ละตือ
$/w\dot{o}n^{R_3}/$	วัน
$/k\dot{a}k\dot{h}\dot{n}^{R_3}/$	เมีย

$/n/$ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก เกิดจากการใช้ลิ้นส่วนกลางกับเพดานแข็ง กักลมไว้ แล้วปล่อยให้ลมผ่านออกช่องจมูก เป็นพยัญชนะเสียงก้อง ปรากฏเป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นพยางค์และท้ายพยางค์

ปรากฏต้นพยางค์

$/k\dot{h}a\dot{n}iit^{R_1}/$	ขี้
$/phik^{R_3} \quad niw^{R_1}/$	หลับตา
$/niim^{R_2} \quad naam^{R_3}/$	บุง รุงรัง พันทัน

/kənaay^{R₃}/   บอก เล่า

/kənah^{R₁}/   ถ่าน

/kənaɛ^{R₃}/   กลอย

ปรากฏท้ายพยางค์ เช่น

/mənə^{R₁} maən^{R₁}/   ผัก เลียน

/kanə^{R₁}/   แห

/pən^{R₁}/   ครั้น

/ʔən^{R₁}/   ฉี่ ฉี่

/thaən^{R₁}/   ล่าน ทอ

/ənən^{R₁}/   ข้าว เม่า

/ŋ/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก เกิดจากการใช้ลิ้นส่วนหลังกับเพดานอ่อนกักลมไว้ แล้วจึงปล่อยให้ลมผ่านออกทางช่องจมูก เป็นพยัญชนะเสียงก้อง ปรากฏเป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นพยางค์ และพยัญชนะท้ายพยางค์

ปรากฏต้นพยางค์

/ŋəy^{R₁}/   สีดาง

/ŋəy^{R₁}/   หนัก

/kənɨ^{R₁}/   กลางวัน

/tɔɔn ^{R₁} /	หญ้าคา
/tɔk ^{R₃} /	เย็บมเย็บ
/tɔɔy ^{R₃} /	แหงน เจย

ปรากฏท้ายพยางค์ เช่น

/kliŋ ^{R₁} /	กลิ้ง
/thiŋ ^{R₁} /	เข้า
/tɔɔŋ ^{R₂} /	กลัว
/kason ^{R₂} /	ขันโต
/katɪŋ ^{R₂} /	บาง
/wɛɛŋ ^{R₃} /	ดิบ (ใช้กับอาหาร)
/wiŋ ^{R₃} /	ลิม
/khiŋ ^{R₃} /	ถือ
/kalaan ^{R₄} /	ทราย
/kanaan ^{R₄} /	ลูกบิด

1.4 พยัญชนะอย่างสั้น

พยัญชนะอย่างสั้น มี 1 เสียง คือ /l-/ จัดเป็นพยัญชนะเสียงก้อง มีลักษณะดังนี้

/l-/ เป็นพยัญชนะที่เกิดจากปลายลิ้นกับปุ่มเหงือกกักลมไว้ แล้วจึงปล่อยให้ลมผ่านออกทางด้านข้างของลิ้น สดเป็นพยัญชนะก้อง ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นพยางค์เท่านั้น ตัวอย่างเช่น

/leʔ ^{R₁} /	งอบ
/leek ^{R₁} /	ไก่
/liŋ ^{R₁} /	พี่
/liŋ ^{R₂} /	ลึก
/kaloŋ ^{R₂} /	ละตือ
/kalooŋ ^{R₃} /	ตัว สัตว์ตัวผู้
/kalut ^{R₃} /	ลุ่ม ไข่ปลาคา
/kalaak ^{R₄} /	กลืน
/kalaan ^{R₄} /	ทราย

1.5 พยัญชนะลิ้นร้าว

พยัญชนะลิ้นร้าว มี 1 เสียง คือ /r-/ มีลักษณะดังนี้

/r-/ เป็นพยัญชนะลิ้นร้าวที่เกิดจากการไข้ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือกกักลมไว้แล้วปล่อยให้ลมออกมาเป็นระยะ ๆ อย่างรวดเร็ว เป็นพยัญชนะเสียงก้อง ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นพยางค์ ตัวอย่างเช่น

/roop ^{R₁} /	กอด
/rok ^{R₁} /	ตากคก

/roy^{R₂}/

แมลงวัน

/roy^{R₃}/

จ้อง ดู

/ruut^{R₃}/

รดน้ำ

1.6 พยัญชนะกึ่งสระ

พยัญชนะกึ่งสระ มี 2 หน่วยเสียง คือ /w/, /y/ มีลักษณะและการแจกแจงดังนี้

/w/ เป็นพยัญชนะกึ่งสระที่เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง จัดเป็นพยัญชนะเสียงก้อง ปรากฏเป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นพยางค์และพยัญชนะท้ายพยางค์

ปรากฏต้นพยางค์ เช่น

/wiw^{R₁}/

หอน เวียน

/weet^{R₁}/

ดิบ (ใช้กับผลไม้)

/wok^{R₁}/

ตัก (กรรยา)

/khawit^{R₂}/

เที่ยว เอา

/wət^{R₃}/

ค้น หา

/wok^{R₃}/

ผ้า

ปรากฏท้ายพยางค์

/diw^{R₁}/

เสือ

/deew^{R₁}/

จริง

/tiw ^{R₁} /	เย็บ
/mew ^{R₂} /	ปลา
/pheew ^{R₂} /	สาม (จำนวนนับ)
/sew ^{R₂} /	ตั้ง
/khiaw ^{R₃} /	เขี้ยว

/y/ เป็นพยัญชนะกึ่งสระที่เกิดจากสันส่วนกลางเลื่อนขึ้นไปยังเพดานแข็ง แต่ยังไม่แตะ
 อดเป็นพยัญชนะก้อง ปรากฏเป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นพยางค์ และพยัญชนะท้ายพยางค์

ปรากฏต้นพยางค์ เช่น

/yip ^{R₁} /	หยิบ
/kayaa ^{R₁} /	แมงป่อง
/kayaaŋ ^{R₁} /	เต่า
/kayaay ^{R₂} /	ดม
/kayaak ^{R₂} /	ปลากา
/yœœŋ ^{R₃} /	สูง
/yoʔ ^{R₃} /	ทยอกเขี้ยว

ปรากฏท้ายพยางค์ เช่น

/ɲy ^{R₁} /	หนัก
--------------------------------	------

/katay ^{R₁} /	คั้งบุก
/baay ^{R₁} /	ไ้ร'
/coy ^{R₂} /	แผลเปื่อย พุพอง
/khoy ^{R₂} /	กั้งกำ
/phay ^{R₃} /	พัน (ไข้ผ้าพัน)
/yaay ^{R₃} /	ย่า-ยาย

สรุป พยัญชนะเดี่ยวของภาษาอ่อง

1. จำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะมีทั้งหมด 21 หน่วยเสียง มีสัทลักษณะดังนี้ คือ

1.1 พยัญชนะกัก มี 11 หน่วยเสียง คือ

พยัญชนะกักที่เกิดที่ริมฝีปากทั้งสองมี 3 เสียง คือ /p/, /ph/, /b/

พยัญชนะกักที่เกิดจากปลายลิ้นกับปุ่มเหงือกมี 3 เสียง คือ /t/, /th/, /d/

พยัญชนะกักที่เกิดจากการไข้ลิ้นส่วนกลางกับเพดานแข็งมี 2 เสียง คือ /c/, /ch/

พยัญชนะกักที่เกิดจากการไข้ลิ้นส่วนหลังกับเพดานมี 2 เสียง คือ /k/, /kh/

พยัญชนะกักที่เกิดที่เส้นเสียงมี 1 เสียง คือ เสียง /ʔ/

1.2 พยัญชนะเสียดแทรก เกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก คือ เสียง /s/ และเสียดแทรก

ที่เส้นเสียง คือ เสียง /h/

1.3 พยัญชนะนาสิก มี 4 หน่วยเสียง คือ

พยัญชนะนาสิกเกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง คือ เสียง /m/

พยัญชนะนาสิกเกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก คือ เสียง /n/

พยัญชนะนาสิกเกิดที่ลิ้นส่วนกลางกับเพดานแข็ง คือ เสียง /ŋ/

พยัญชนะนาสิกเกิดที่ลิ้นส่วนหลังกับเพดานอ่อน คือ เสียง /ŋʷ/

1.4 พยัญชนะข้างลิ้น มี 1 เสียง เป็นพยัญชนะเสียงก้อง เกิดจากปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก คือ เสียง /l/

1.5 พยัญชนะร้าว มี 1 เสียง เป็นพยัญชนะเสียงก้อง เกิดจากปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก คือ เสียง /r/

1.6 พยัญชนะกึ่งสระ มี 2 หน่วยเสียง จัดเป็นเสียงก้อง คือ พยัญชนะกึ่งสระที่เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง คือ เสียง /w/ และเกิดที่ลิ้นส่วนกลางกับเพดานแข็ง คือ เสียง /y/

2. การปรากฏของพยัญชนะ

พยัญชนะเดี่ยวทั้ง 21 หน่วยเสียง ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นได้ทั้งหมด

พยัญชนะที่ปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายพยางค์ มีทั้งหมด 12 เสียง คือ /-p/, /-t/, /-c/, /-k/, /-ʔ/, /-h/, /-m/, /-n/, /-ŋ/, /-ŋ/, /-w/, /-y/

2. พยัญชนะควบกล้ำ

พยัญชนะควบกล้ำ หมายถึง พยัญชนะเดี่ยวสองเสียงมาออกเสียงร่วมกัน ทำให้เกิดเสียงพยัญชนะใหม่ขึ้น พยัญชนะควบกล้ำในภาษาช่อง มีจำนวน 11 เสียง คือ

1. /pr/
2. /pɭ/
3. /phr/
4. /phɭ/
5. /kr/
6. /kɭ/
7. /kw/
8. /khr/
9. /khɭ/
10. /khw/
11. /mɭ/

การปรากฏของเสียงพยัญชนะควบกล้ำ

พยัญชนะควบกล้ำทั้ง 11 เสียง สามารถเป็นพยัญชนะต้นได้ทั้งหมด แต่ไม่ปรากฏว่าพยัญชนะควบกล้ำเหล่านี้เป็นพยัญชนะท้ายเลย

ตัวอย่างการปรากฏของพยัญชนะควบกล้ำในภาษาชอง เมื่อเป็นพยัญชนะต้นพยางค์

(1) /pr-/	/prii ^{R₁} /	น้ำขิงก้ำข
	/prii ^{R₁} /	ตะกวอด
	/praŋ ^{R₁} /	ต้นฝรั่ง
	/prak ^{R₁} /	เงิน
	/prɔɔŋ ^{R₁} /	กรอง
	/praap ^{R₁} /	ปราบ ทำให้ลู่ลู่พันธุ
(2) /pl-/	/plak ^{R₁} /	หัก
	/pleʔ ^{R₁} /	ฝอยฝอย
	/pluuk ^{R₁} saa ^{R₁} /	หมั่นกัน
	/plɔk ^{R₁} /	ยกเด็กขึ้นจากเปล
(3) /phr-/	/phrii ^{R₁} /	ลูก ผล
	/phram ^{R₁} /	ห้า (จำนวน)
	/phrɔɔk ^{R₁} /	กระรอก

	$/duu^{R_1} \text{ phraŋ}^{R_1}/$	ฤดูร้อน
	$/phrii^{R_3}/$	ป่า
	$/phrooŋ^{R_3}/$	สีขาว
(4) /phl-/	$/phlic^{R_1}/$	ดับ (ดับไฟ)
	$/phleew^{R_1}/$	ไฟ
	$/suk^{R_1} \text{ phluh}^{R_1}/$	ผมหงอก
	$/phloŋ^{R_1}/$	ชิม
	$/phliŋ^{R_1}/$	ท้องฟ้า
	$/phleem^{R_2}/$	ตาก (สัตว์)
(5) /kr-/	$/kric^{R_1}/$	ตัด (ตัดไม้)
	$/kraak^{R_1}/$	หาว
	$/kraaŋ^{R_1}/$	กึ่ง ก้าน
	$/krat^{R_1}/$	หมา
	$/kruh^{R_1}/$	เป็นก้อนก้อน
(6) /kl-/	$/kliŋ^{R_1}/$	กลิ้ง
	$/klooŋ^{R_1}/$	กระตุก ก้าง

	/kleʔ ^{R₁} /	เกสิด
	/kliaw ^{R₁} /	ตอน สัตว์
	/kloṃ ^{R₁} /	กลม
(7) /kw-/	/kwaat ^{R₁} /	คลาน
	/kwaɑŋ ^{R₁} /	กว้างขวาง
(8) /khr-/	/takhrup ^{R₃} /	ตะครุบ
	/takhraŋ ^{R₃} /	ตัวเหี้ย
	/caŋ ^{R₃} khriw ^{R₃} /	ผีเสื้อ
	/khrœp ^{R₂} /	เรือ
(9) /khl-/	/wok ^{R₃} khluk ^{R₁} /	ผ้าห่ม
	/khlɔʔ ^{R₁} /	หอย
	/khlɿŋ ^{R₁} /	ขัง
	/khleʔ ^{R₁} /	อาบ
	/khlak ^{R₃} /	ลตลง
	/khluum ^{R₂} /	ปลั้ววะ

(10) /khw-/	/khwuua ^{R₁} /	คว ัด
	/khwiaŋ ^{R₁} /	ขวาง
	/khwaa ^{R₁} thaa ^{R₃} /	ขวานด้ามยาว
(11) /ml-/	/mlaa ^{R₃} mət ^{R₃} /	สมตา
	/mlaek ^{R₃} muut ^{R₃} /	หัวเราะเยาะ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

ผลการศึกษาค้นคว้าภาษาของ หมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอมะขาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ผลสรุปดังนี้

1. สัทชนะโครงสร้างของพยางค์

สัทชนะโครงสร้างของพยางค์ในภาษาของ มีอยู่ทั้งหมด 10 สัทชนะ คือ

1.1 'CV^R

1.2 'CCV^R

1.3 'CVC^R

1.4 'CCVC^R

1.5 CV.'CV^R

1.6 CV.'CCV^R

1.7 CV.'CVC^R

1.8 CV.'CCVC^R

1.9 CVC.'CV^R

1.10 CVC.'CVC^R

2. สัทชนะน้ำเสียงและระดับเสียงของภาษาของ

สัทชนะน้ำเสียงในภาษาของ มี 4 สัทชนะ คือ

2.1 R₁ สัทชนะน้ำเสียงปกติ ซึ่งเป็นสัทชนะน้ำเสียงที่ชัดเจน การออกเสียงง่าย

สัทชนะน้ำเสียง R₁ นี้ เกิดในสัทชนะพยางค์ที่มีระดับเสียง เสียงกลาง [ ] และระดับเสียงสูง-ขึ้น [ ] กล่าวคือ

2.1.1 ลักษณะน้ำเสียงปกติกับระดับเสียงกลาง เกิดในพยางค์ที่มีลักษณะต่อไปนี้

2.1.1.1 พยางค์เปิด หรือพยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้น สระเสียงยาว

ไม่มีพยัญชนะท้าย

2.1.1.2 พยางค์ปิด หรือพยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้น สระเสียงยาวหรือ

สระประสม พยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก /-p/, /-t/, /-c/, /-k/ พยัญชนะนาสิก /-m/, /-n/, /-ɲ/, /-ŋ/ และพยัญชนะกึ่งสระ /-w/, /-y/

2.1.1.3 คำหรือพยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้น สระเสียงสั้น และพยัญชนะท้าย

เป็นพยัญชนะนาสิก /-m/, /-n/, /-ɲ/, /-ŋ/ และพยัญชนะกึ่งสระ /-w/, /-y/

2.1.2 ลักษณะน้ำเสียงปกติกับระดับเสียงสูง-ขึ้น เกิดในลักษณะ คือ คำหรือ

พยางค์ที่ประกอบด้วย พยัญชนะต้นสระเสียงสั้น และพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก /-p/, /-t/, /-c/, /-k/, /-ʔ/ และพยัญชนะเสียดแทรก /-h/

2.2 R_2 ลักษณะน้ำเสียงปกติตามด้วยลักษณะน้ำเสียงแบบช่อง เส้นเสียงปิด (voice +

glottal constriction) ซึ่งลักษณะน้ำเสียง R_2 นี้ จะเกิดในพยางค์ที่มีระดับเสียงสูง-ขึ้น-ตก

[ʔ] ซึ่งพยางค์ที่มีระดับเสียงสูง-ขึ้น-ตก จะมีลักษณะ คือ เป็นพยางค์ที่ประกอบด้วย พยัญชนะต้น

สระเสียงสั้นหรือเสียงยาว และพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก /-p/, /-t/, /-c/, /-k/

พยัญชนะนาสิก /-m/, /-n/, /-ɲ/, /-ŋ/ พยัญชนะกึ่งสระ /-w/, /-y/

2.3 R_3 ลักษณะน้ำเสียงต่ำทุ้ม เป็นลักษณะน้ำเสียงในระบบที่ล่อง ซึ่งการออกเสียง

ต้องมีลมควบคู่ออกมาด้วย ลักษณะน้ำเสียง R_3 นี้พยางค์จะมีระดับเสียงต่ำ-ตก [ʔ] ซึ่งลักษณะ

พยางค์จะเป็นดังนี้

2.3.1 พยางค์เปิดหรือพยางค์ที่ประกอบด้วย พยัญชนะต้น สระเสียงยาว

2.3.2 พยางค์ปิดหรือพยางค์ที่ประกอบด้วย พยัญชนะต้น สระเสียงสั้นหรือเสียงยาว

พยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก /-p/, /-t/, /-c/, /-k/ พยัญชนะนาสิก /-m/, /-n/, /-ɲ/, /-ŋ/, /-w/, /-y/ และพยัญชนะกึ่งสระ /-w/, /-y/

2.4 R_u ลักษณะน้ำเสียงต่ำทุ้มตามด้วยการกักของเส้นเสียง (breathy voice + glottal constriction) เป็นลักษณะน้ำเสียงที่เกิดในพยางค์ที่มีระดับเสียงต่ำ-ตก และลักษณะพยางค์ประกอบด้วย พยัญชนะต้นสระเสียงสั้นหรือเสียงยาว และมีพยัญชนะท้าย

3. หน่วยเสียงสระในภาษาชอง

หน่วยเสียงสระในภาษาชองมีทั้งหมด 24 เสียง เป็นสระเดี่ยว 18 เสียง และสระประสม 6 เสียง

สระเดี่ยว 18 เสียง แยกออกเป็น

3.1 สระเสียงสั้น 9 เสียง ซึ่งสระเสียงสั้นทั้ง 9 หน่วยเสียงสามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ สระเสียงสั้น 9 เสียง มีดังนี้

3.1.1 /i/ [i, ḭ]

3.1.2 /e/ [e, ḛ]

3.1.3 /ɛ/ [ɛ, ɛ̰]

3.1.4 /ɨ/ [ɨ, ɨ̰]

3.1.5 /ə/ [ə, ə̰]

3.1.6 /a/ [a, a̰]

3.1.7 /u/ [u, ṵ]

3.1.8 /o/ [o, o̰]

3.1.9 /ɔ/ [ɔ, ɔ̰]

3.2 สระเสียงยาว 9 เสียง ซึ่งสามารถเกิดได้ในทั้งสองระบบ มีดังนี้

3.2.1 /ii/ [ii, iḭ]

3.2.2 /eo/ [ee, eḛ]

3.2.3 /ɛɛ/ [ɛɛ, ɛɛ̰]

3.2.4 /ɨɨ/ [ɨɨ, ɨɨ̰]

3.2.5 /oo/ [oo, oo̰]

3.2.6 /aa/ [aa, ʌa]

3.2.7 /uu/ [uu, uu]

3.2.8 /oo/ [oo, oo]

3.2.9 /oo/ [oo, oo]

สระประสมมี 6 เสียง ซึ่งเกิดทั้งในระบบแรกและระบบที่สอง สระประสมทั้ง 6 เสียง ดังนี้ /ia/, /iə/, /ua/, /iia/, /iia/, /uu/

4. หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาชอง

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาชอง แยกเป็น

4.1 พยัญชนะเดี่ยว มีทั้งหมด 21 หน่วยเสียง

ซึ่งสามารถเป็นพยัญชนะต้นพยางค์ได้ทั้ง 21 เสียง และเป็นพยัญชนะท้ายพยางค์ได้ 12 เสียง มีลักษณะดังนี้

4.1.1 พยัญชนะหยุด 11 เสียง เป็นพยัญชนะหยุดไม่ก้อง (เสียงเบา

5 เสียง คือ /p/, /t/, /c/, /k/, /ʔ/ เป็นพยัญชนะหยุดไม่ก้อง เสียงหนัก 4 เสียง คือ /ph/, /th/, /ch/, /kh/ เป็นพยัญชนะเสียงก้อง 2 เสียง คือ /b/, /d/ ซึ่งทั้งหมดมีฐานกรณ์ ดังนี้

ฐานกรณ์ที่ริมฝีปากทั้งสอง /p/, /ph/, /b/

ฐานกรณ์ที่ปุ่มเหงือก /t/, /th/, /d/

ฐานกรณ์ที่เพดานแข็ง /c/, /ch/

ฐานกรณ์ที่เพดานอ่อน /k/, /kh/

ฐานกรณ์ที่เส้นเสียง /ʔ/

4.1.2 พยัญชนะเสียดแทรก มี 2 เสียง เป็นพยัญชนะเสียงไม่ก้องทั้งสองเสียง

มีฐานกรณ์ คือ

ฐานกรณ์ที่ปุ่มเหงือก คือ /s/

ฐานกรณ์ที่เส้นเสียง คือ /h/

4.1.3 พยัญชนะเสียงนาสิก มี 4 หน่วยเสียง คือ /ม/, /น/, /ง/, /ญ/

เป็นเสียงก้องทั้งหมด มีฐานกรณ์ คือ

ฐานกรณ์ที่ริมฝีปากทั้งสอง /ม/

ฐานกรณ์ที่ปุ่มเหงือก /น/

ฐานกรณ์ที่เพดานแข็ง /ง/

ฐานกรณ์ที่เพดานอ่อน /ญ/

4.1.4 พยัญชนะข้างลิ้น มี 1 เสียง คือ เสียง /ล/ ซึ่งมีฐานกรณ์ที่ปุ่มเหงือก

และจัดเป็นเสียงก้อง

4.1.5 พยัญชนะรัว มี 1 เสียง คือ /ร/ มีฐานกรณ์ที่ปุ่มเหงือก และจัดเป็น

เสียงก้อง

4.1.6 พยัญชนะกึ่งสระ มี 2 เสียง คือ /ว/ และ /ย/ จัดเป็นพยัญชนะเสียงก้อง

มีฐานกรณ์ คือ

ฐานกรณ์ที่ริมฝีปากทั้งสอง คือ เสียง /ว/

ฐานกรณ์ที่เพดานแข็ง คือ เสียง /ย/

พยัญชนะที่กำหนดว่าเป็นพยัญชนะท้ายได้ มี 12 เสียง คือ เสียง /-p/, /-t/, /-c/, /-k/, /-ʔ/, /-h/, /-m/, /-n/, /-ŋ/, /-ŋ/, /-w/, /-y/

4.2 พยัญชนะควบกล้ำ ในภาษาขอมมีทั้งหมด 11 เสียง คือ

/pr-/ , /pl-/ ,

/phr-/ , /phl-/

/kw-/ , /kr-/ , /kl-/

/lhr-/ , /hl-/ , /khw-/

/ml-/

พยัญชนะควบกล้ำทั้ง 11 เสียง สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะต้นพยางค์ได้ทั้งหมด แต่ไม่ปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายพยางค์

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าภาษาของครั้งนี้ทำให้เห็นลักษณะของเสียงสระ พยัญชนะ สัทลักษณะน้ำเสียง และลักษณะโครงสร้างพยางค์ของภาษาของหมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบลตะเคียนทอง อำเภอชะอำ จังหวัดสมุทร ซึ่งลักษณะของภาษาของนี้ใกล้เคียงกับการศึกษาค้นคว้าของ ฮาฟมันน์ (Huffman. 1976 : 575 - 589) ที่ได้ศึกษาสัทลักษณะน้ำเสียงในภาษา 15 ภาษา ในตระกูลมอญ-เขมร และภาษาของก็เป็นหนึ่งในสิบห้าภาษานี้ด้วย ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องสัทลักษณะน้ำเสียง รวมทั้งมีความเห็นสอดคล้องกับการค้นคว้าของ เฮนเดอร์สัน (Henderson. 1952 : 149 - 153) ในเรื่องสัทลักษณะน้ำเสียงและลักษณะโครงสร้างของพยางค์โดยทั่ว ๆ ไปอีกด้วย อีกทั้งมีความเห็นสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ แฟร์ลุส (ลาวดี สิบึงตน อ้างอิงมาจาก Ferlus. 1980) ในเรื่องของการเกิดสัทลักษณะน้ำเสียงในขั้นตอนต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากขบวนการเปลี่ยนแปลงแบบเยอร์มันนิค และขบวนการเปลี่ยนแปลงแบบข่องเส้นเสียงปิด

อย่างไรก็ตาม เรื่องของระดับเสียงและสัทลักษณะน้ำเสียงนี้ อาจวิเคราะห์ได้เป็นสามแบบ คือ

แบบที่ 1 ภาษาขอม มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ (tone) ที่สำคัญ 4 หน่วยเสียง คือ วรรณยุกต์ที่ 1 มีเสียงบ่อบ 2 เสียง คือ เสียงกลาง ระดับ [˥] และสูง-ขึ้น [˨˨˦] วรรณยุกต์ที่ 2 เป็นเสียงสูง-ขึ้น-ตก ประกอบด้วยการกักของเส้นเสียง [˨˨˦] วรรณยุกต์ที่ 3 เป็นเสียงต่ำ-ตก ประกอบด้วยสัทลักษณะน้ำเสียงต่ำทุ้ม [˨˨˦] วรรณยุกต์ที่ 4 เป็นเสียงต่ำ-ตก ประกอบด้วยสัทลักษณะน้ำเสียงต่ำทุ้มและจบลงด้วยการกักของเส้นเสียง [˨˨˦]

แบบที่ 2 สัทลักษณะน้ำเสียง (register) มีความสำคัญทางภาษาคำศัพท์สามารถทำให้ความหมายของคำแตกต่างกัน สัทลักษณะน้ำเสียงแบบแรกเป็นสัทลักษณะน้ำเสียงปกติ มีการออกเสียงชัดเจน (clear voice) และแบบที่สอง สัทลักษณะน้ำเสียงต่ำทุ้ม มีลมควบคู่ (breathy voice) ในการวิเคราะห์แบบนี้ถือว่า เสียงเส้นเสียงกักที่เกิดขึ้นเป็น segment ที่จะต้องสร้างกฎเพื่อที่ว่ามันจะเกิดขึ้นเมื่อใด

แบบที่ 3 วิเคราะห์สัทลักษณะน้ำเสียงและระดับเสียงไปพร้อมกัน โดยใช้การนิยาม สัทสัญลักษณ์ R ว่าเป็นลักษณะร่วมของการทำงานของเส้นเสียงแบบต่าง ๆ กับอัตราการสั่นเส้ก่อนของเส้นเสียงอันมีความสำคัญทางด้านภาษาคำศัพท์เพราะก่อให้เกิดความแตกต่างทางด้านความหมาย

ในการศึกษาค้นคว้าภาษาชองครั้งนี้ ได้ใช้การวิเคราะห์ในแบบที่ 3 เพราะผู้ศึกษาค้นคว้า มีความเห็นว่า การวิเคราะห์แบบที่ 3 นี้ สามารถทำให้เห็นภาพการเกิดลักษณะน้ำเสียงและระดับเสียงได้อย่างชัดเจน (ดูตารางหน้า 41)

อนึ่ง ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เตรียมคำศัพท์ไปใช้ในการทดลอง จำนวน 1,500 คำ เมื่อศึกษาค้นคว้าจริง ๆ ได้คำศัพท์ที่ใช้ในภาษาชอง 1,140 คำ ทั้งนี้เนื่องจากคำศัพท์บางคำ ไม่มีใช้ในภาษาชอง เช่น กะทะ ตะหลิว ช้อน เต่า ฯลฯ อันแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกันทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชน

ฉะนั้น ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทยให้กับเด็กชอง ในกรณีที่เด็กออกเสียงภาษาไทยได้ไม่ชัดเจน เช่น ในเรื่องของเสียงสระที่มีลมควบคู่ ซึ่งในภาษาไทยไม่มีครูจะได้สามารถสอนและแก้ไขได้ นอกจากนี้นักมานุษยวิทยาอาจจะได้อาศัยผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ อ่างอิงและค้นคว้าในเชิงอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

สำหรับการศึกษาและวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษารหัสภาษาชองในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำ
2. ควรจะได้ศึกษาเปรียบเทียบภาษาชองที่พูดอยู่ในท้องถิ่นอื่นในภาคตะวันออกเฉียง

ประเทศไทย

3. สำหรับผู้ที่ศึกษาทางด้านคติชนวิทยา สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นเครื่องมือประกอบการศึกษาค้นคว้าคติชนวิทยาทางด้านมุขปาฐะ

4. แนวทางการพิจารณาลักษณะน้ำเสียงที่ได้ศึกษาค้นคว้ามานี้ น่าจะได้นำไปเป็นแนวทางการพิจารณาภาษาตระกูลมอญ-เขมร ภาษาอื่นต่อ ๆ ไป

บรรณาการ

บรรณานุกรม

- ตรี อมาตยกุล ประวัติเมืองจันทบุรีและอักษรรานุกรมภูมิศาสตร์จังหวัดจันทบุรี พิมพ์แจกเป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นางเฮ้ง อินทรอาญา ณ เมรุวัดกษัตริย์าราม 23 พฤศจิกายน 2500, 81 หน้า
- ธีระพันธ์ วงศ์ไทย และ สิมมี ส. แอร์ส แบบฝึกหัดวิเคราะห์หน่วยเสียง โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2516, 96 หน้า
- ธีระพันธ์ ล.ทองคำ และ เจอร์ เกนีย์ แผนที่ภาษาในประเทศไทย โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่าง ๆ ILTRP กรุงเทพฯ 2520
- ประเสริฐ คั้ววิเศษ พจนานุกรมไทย (ล่วย)-ไทย-อังกฤษ ธีระพันธ์ ล.ทองคำ และ เจอร์ เกนีย์ บรรณาธิการ โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่าง ๆ สถาบันภาษาลูกฟ้าลงกรณมหาวิทยาลัย 1978, 435 หน้า
- ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 4 โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม 2503, 1053 หน้า
- วิไลวรรณ วนิชสุวานนท์ ภาษาแสก โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2519, 124 หน้า
- ศิลปากร, กรม ชีวิตและงานของสุนทรภู่ โรงพิมพ์คุรุสภา 2520, 578 หน้า
- หนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน ฉบับประจำวัน 27 พฤศจิกายน 2513 คอลัมน์ ถามตอบศีกฤทธิ์ปราโมทย์
- Buchanan, Cyrthia D. A Programmed Introduction to Linguistic, Phonetics and Phonemics. Boston, D.C. Health and Company, 1970. 270 p.
- Classification and Index of World's Languages. Department of Anthropology, Indiana University, 1977. 496 p.
- Diffloth, G. "Austro-Asiatic Languages," Encyclopedia Britinica III. p. 480 - 483, New York, 1974.
- Ferlus, Michel. "Formation Des Register et Mutation Consonantiques Daus Les Languages Mon-Khmer," Mon-Khmer Studies VIII. p. 1 - 63, Hawaii, Hawaii University Press, 1978. (แปลโดย ภาวดี ตีฟงตน เป็นเอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้า ซึ่งไม่ได้ตีพิมพ์)

- Gedney, William J. "Yay, A Northern Tai Language in North Vietnam," Indo-Pacific Linguistic Studies Part I. p. 179 - 193, Amsterdam, North Holland Publish Company, 1965.
- Harris, Jimmy G. and Richard B. Noss. Tai Phonetics and Phonology. Languee, Central Institute of English, 1972. 147 p.
- Headley, Robert K. "A Pearic Vocabulary," Mon-Khmer Studies VI. p. 59 - 149, Hawaii, The University Press of Hawaii, 1977.
- Henderson, Eugénie J.A. "The Main Features of Cambodian Pronunciation," Bulletin of the School of Oriental and African Studies. p. 149 - 152, London, XIV, 1952.
- _____. The Topography of Certain Phonetic and Mophological Characteristics of South East Asian Languages. p. 400 - 443, Amsterdam, North Holland Publishing, 1965.
- Huffman, Franklin E. "The Register Problem in Fifteen Mon-Khmer Languages," Austro-Asiatic Studies Part I. Hawaii, the University Press of Hawaii, 1976. 691 p.
- Ladefoged, Peter. Preliminaries to Linguistic Phonatics. Chicago, University of Chicago Press, p. 7 - 31, 1962.
- _____. A Course in Phonetic. New York, Harcourt Brace Jovanovich Press, 1975.
- Martin, Marie. "Remarques Generales Sur Les Dialectes Pear," Asie du Sud-Est et Monde Insulinien. p. 25 - 34, Centre National de la Recherche Scientifique Ecde Pratique des Hantes Etudes-VI Section, 1974.
- Pike, Kenneth L. Phonemics. University of Michigan Press, 1947. 254 p.
- O'Corner, J.D. Phonetic. Hormondsworth, Middlesex, The Penguin Books, Ltd., 1973.
- Seidenfaden, Erik. Anthropological and Ethnological Research Work in Siam. 28 : 15 - 18, The Journal Siam Society, 1935.
- _____. "The Non-Thai People of Thailand," The Thai People Book I. Bangkok, The Siam Society, 1967. 152 p.
- Therapan, L. Thongkum. "The Distribution of the Sounds of Bruu," Mon-Khmer Studies VIII. p. 221 - 235, Hawaii, Hawaii University Press, 1978.

Thomas, David D. "A Survey of Austro-Asiatic and Mon-Khmer Comparative Studies," Mon-Khmer Studies I. p. 149 - 163, Vietnam, The Linguistic Circle of Saigon, 1964.

_____. "A Note on the Branches of Mon-Khmer," Mon-Khmer Studies IV. p. 139 - 140, Illinois, Carbondal Illinois Summer Institute of Linguistic, 1973.

Webber, Karl E. "Ethnographic Notes of the Chong Population in Chanthoburi Province Southeast Thailand," Thailand Research Project Diffusion of Innovation Coast Hinterland-Confinuum Preliminary Report No. 7. Office of Senior Research Fellow of the South Asia Institute of Heidelberg University of German Culture, 1976.

ภาคผนวก

คำอธิบายภาคผนวก

ภาคผนวก เป็นการรวบรวมคำศัพท์ที่มีอยู่ในภาษาไทยของ หมู่บ้านตะเคียนทอง ตำบล ตะเคียนทอง อำเภอมะขาม จังหวัดสุรินทร์ การเรียงลำดับคำในภาคผนวกนี้จะใช้ท้ายและ สระเป็นหลัก กล่าวคือ จะเริ่มจากพยางค์ที่ไม่มีพยัญชนะท้าย (พยางค์เปิด) พยัญชนะท้ายที่เป็น พยัญชนะหยุด พยัญชนะเสียดแทรก พยัญชนะนาสิก และพยัญชนะกึ่งสระ ตามลำดับ สำหรับ การเรียงตามฐานกรณ์ของพยัญชนะในแต่ละลักษณะนั้น จะเริ่มจากกริมฝีปาก และเข้าไปสู่ฐานคอ ส่วนการเรียงลำดับเสียงสระจะเริ่มจากสระหน้า สระกลาง และสระหลังตามลำดับ ซึ่งการ เรียงลำดับจะเป็นดังนี้

เรียงตามลำดับพยัญชนะ

1. /-๑/
2. /-p/
3. /-t/
4. /-c/
4. /-k/
6. /-ʔ/
7. /-h/
8. /-m/
9. /-n/
10. /-ŋ/
11. /-ŋ/
12. /-w/
13. /-y/

เรียงตามเสียงสระ

1. /i/
2. /ii/
3. /e/
4. /ee/
5. /ɛ/
6. /εε/
7. /ɨ/
8. /ɨɨ/
9. /ə/
10. /əə/
11. /a/
12. /aa/
13. /u/
14. /uu/
15. /o/
16. /oo/
17. /ɔ/
18. /ɔɔ/

คำที่ใช้ในภาษาช่อง

พยางค์เปิด

	ช่อง	ไทย
1.	tii ^{R₁}	มีอ
2.	katii ^{R₁}	แปด (จำนวนนับ)
3.	chii ^{R₁}	เหา
4.	chii ^{R₁}	ต้นไทร
5.	prii ^{R₁}	ตะกวด (สัตว์)
6.	phrii ^{R₁}	ลูก ผล
7.	phrii ^{R₃}	ป่า
8.	kahii ^{R₁}	สาก ไม้ตีพรก
9.	ก. sii ^{R₁}	ง
	ข. sii ^{R₁}	สี (color)
10.	dii ^{R₁}	ดี
11.	kalii ^{R₃}	หนอนที่อยู่ตามของสักรก
12.	wii ^{R₃} rii ^{R₃}	หลงป่า
13.	katee ^{R₁}	ผีต เลือก
14.	mee ^{R₃}	แม่
15.	see ^{R₁}	เขือก หวาย

16. kee ^{R₁}	แก ท่าน เธอ (ใช้กับคนที่สูงอายุโลกกว่า)
17. phee ^{R₃}	แพ้ สู้ไม่ได้
18. kakhee ^{R₃}	ตัวไร
19. nee ^{R₁}	อี
20. kane ^{R₁}	เรียงปลา
21. kanee ^{R₁}	ฟัง
22. see ^{R₁}	นา
23. cho ^{R₃} kaphii ^{R₃}	มะเฟือง
24. phii ^{R₁}	คันทา
25. sii ^{R₁}	ชื่อ ชื่อสัตว์
26. chii ^{R₁}	ชื่อ
27. kaphoe ^{R₁}	คสา
28. taa ^{R₁}	ปู่ - ตา
29. pataa ^{R₁}	ยื่นล่าง ข้างล่าง
30. cu ^{R₁} taa ^{R₁}	ใต้ลง ปินลง
31. kataa ^{R₁}	เปิด
32. thit ^{R₃} taa ^{R₁}	ทศใต้

33. tuŋ^{R₁} taa^{R₁} ไช้เปิด
34. pakaa^{R₁} ปาก
35. haa^{R₁} kaa^{R₁} อ้าปาก
36. hup^{R₁} pakaa^{R₁} หุบปาก
37. kruu^{R₁} kaa^{R₁} บ้วน (อมน้ำไว้แล้วบ้วน)
38. phaa^{R₁} อิ่ม
39. kaphaa^{R₁} ตะพานน้ำ
40. chaa^{R₁} กิน (ใช้กับกินอาหารทั่ว ๆ ไป)
41. phlaa^{R₃} ใหม่
42. wok^{R₃} phlaa^{R₃} ผ้าใหม่
43. khlaa^{R₁} ทาง
44. khlaa^{R₃} ร่องโอดโอย
45. ʔaa^{R₁} saa^{R₁} หวังกัน
46. tɔɔ^{R₁} saa^{R₁} ต่อ ติด
47. duu^{R₁} prasaa^{R₁} ฤดูฝน
48. kheen^{R₁} kasaa^{R₁} ลูกเขย ลูกสะใภ้
49. tɛɛŋ^{R₁} kaan^{R₁} kiy^{R₁} mɔŋ^{R₁} saa^{R₁} แต่งงานอยู่ด้วยกัน

50. pluuk^{R₁} saa^{R₁}   พิธีแต่งงาน
51. ceew^{R₁} phaath^{R₁} saa^{R₁}   เดินส่วนกัน
52. maa^{R₃}   ม้า
53. kamaa^{R₁}   เม่น
54. kamaa^{R₃}   เข็มเย็บผ้า
55. kanaa^{R₁}   ลูกดอก
56. kaṇaa^{R₃}   กลอย
57. kamlaa^{R₁}   น้ำ - อ่า
58. kayaa^{R₁}   แมงป่อง
59. waa^{R₁}   ลิง
60. phrii^{R₁} waa^{R₁}   มะเดื่อ
61. katuu^{R₁}   ต้นหญ้า
62. phuu^{R₃}   เรอ แก (ใช้กับคนที่เล่หมอกันหรือต่ำกว่า)
63. kaphuu^{R₃}   อ้อย
64. thuu^{R₁}   ภู เข็ด
65. thuu^{R₃}   หิน
66. chuu^{R₁}   หลาน (ปู่ - ย่า)

67.	phluu ^{R₃}	ท่อนชา
68.	phluu ^{R₃} phuut ^{R₃}	กกชา ชาอ่อน
69.	kamluu ^{R₃}	พจ ต้นพจ
70.	suuc ^{R₂} suu ^{R₁}	มดแดง
71.	haq ^{R₁} nuu ^{R₁}	ผมเกล้า
72.	katoo ^R	ส่งลอน
73.	coo ^{R₁}	หลาน (ทางตา - ยาย)
74. ก.	kakhoo ^{R₁}	ครก
ข.	kakhoo ^{R₁}	ข้าวสาร
75. ก.	moo ^{R₃}	พวก กลุ่ม
ข.	moo ^{R₃}	โม้ (นาม)
76.	kaqoo ^{R₁}	งา
77.	si? ^{R₁} doo ^{R₁}	อีริวอีเห่
78.	kaqaat ^{R₁} radoo ^{R₁}	สมน้ำหน้า
79.	kaloo ^{R₁}	ตะแกรง กระด้ง
80.	poo ^{R₁}	ต้นปอ
81.	thoo ^{R₃}	ฟ้า

82. choo^{R₁} หมา
83. cat^{R₁} khoo^{R₁} ผิดขอ
84. noo^{R₁} โน ปูต
85. loo^{R₁} มาก
86. site^{R₁} เสียงไล่วัว ควาย
87. chuua^{R₁} เสียงไล่ไก่ หมา และอื่น ๆ
88. chuua^{R₃} ชั่ว ตูร้าย
89. guua^{R₃} วัว
90. khwuaa^{R₃} ผัด คั่ว
91. tuua^{R₁} ตัว (ใช้กับสัตว์)
- /-p/
92. mup^{R₁} mip^{R₁} พุดขุบฮีบ พุดจวบฮีบ
93. yip^{R₁} ฮีบ
94. phrip^{R₃} กระพริบ
95. piip^{R₁} เสียงร้องของเสือ
96. ciip^{R₁} ฮีบ (กรียก)
97. thiip^{R₁} ฮีบ

98.	chiip ^{R₂}	ช็อก น้ำชก
99.	haay ^{R₁} khamiip ^{R₃}	ข้าวเหนียว
100.	kakeep ^{R₁}	ขนา บ้านเล็ก ๆ
101.	kanεep ^{R₃}	ไม้ผ่าเสียบปลาอย่าง
102.	kakhsεp ^{R₃}	คับแคบ
103.	khεep ^{R₃}	ปัง
104.	tip ^{R₁}	ฝง
105.	takip ^{R₁}	ไต้ถุน ล่าง
106.	khip ^{R₃}	ตัว ร่างกาย
107.	chip ^{R₁}	พลบค่ำ
108.	thip ^{R₃}	กัก ปิดกัน
109.	krip ^{R₁}	มะเขือ
110.	krip ^{R₁} kroop ^{R₂}	มะเขือเปราะ
111.	kanip ^{R₂}	ผาบ้าน
112.	khanip ^{R₃}	ไม้เล็ก ๆ หรือดินมาทำเป็นที่กันน้ำ
113.	?an ^{R₁} hεep ^{R₁}	ไข่แล้ว

114.	khreəp ^{R₂}	เรือ
115.	thən ^{R₃} həəp ^{R₁}	ใช่แล้ว
116.	tap ^{R₁}	กัด คาบ
117.	chap ^{R₁}	จับ
118.	phap ^{R₃}	พับ
119.	thap ^{R₃}	ทับกัน
120.	krəp ^{R₁}	พับ (กริยา เช่น ไม้ <u>พับ</u> ไม้)
121.	caap ^{R₁}	ล้าง (ใช้เฉพาะล้างหน้า)
122.	praap ^{R₁}	ปราบ ทำให้สูญพันธุ์
123.	kraap ^{R₁}	กราบ
124.	khaap ^{R₃}	หา
125.	kakhaap ^{R₁}	ต้นไม้
126.	khaap ^{R₂}	ค้น
127.	suc ^{R₁} khaap ^{R₂}	มดคันไฟตัวเล็ก ๆ
128.	khlaap ^{R₁}	ปราบ
129.	saap ^{R₁}	ขีด
130.	saap ^{R₂}	ล้วง แฉก

131.	khanaap ^{R₁}	ต้นกล้า
132.	laap ^{R₁}	ทา
133.	raap ^{R₃}	ล้าง (ไปกับสิ่งของและอื่น ๆ)
134.	thaak ^{R₃} kamlaap ^{R₃}	น้ำค้าง
135.	kakup ^{R₁}	คว่ำ
136.	chup ^{R₃}	ชุป ลุ่ม
137.	thup ^{R₃}	ทูป
138.	bup ^{R₁}	บวบ
139.	hup ^{R₁}	หุบ
140.	kuup ^{R₂}	กบ (สัตว์)
141.	khoop ^{R₁}	ขึ้น
142.	phah ^{R₁} khoop ^{R₁}	ปราบมือ
143.	kachoop ^{R₁}	เท้า ตีน
144.	that ^{R₁} choop ^{R₁}	เสียบเท้า
145.	top ^{R₁}	ตบ
146.	kop ^{R₁}	กบไล่ไม้
147.	hop ^{R₁}	กิน (ใช้เฉพาะกินข้าว)

148.	koop ^{R₁}	คอย
149.	boop ^{R₁}	เหวี่ยง
150.	hoop ^{R₁}	หายใจแรง ๆ กอบ หอบ
151.	mooop ^{R₁}	หมอบ พูบ
152.	yay ^{R₁} mooop ^{R₃}	หมอบตำแย
153.	roop ^{R₁}	กอด
154.	kathoop ^{R₃} yooop ^{R₃}	ต้นไม้ยราบ
155.	riap ^{R₁}	เรียง
156.	riap ^{R₁}	เรียง ไม่ขรุขระ
	/-t/	
157.	pit ^{R₁}	ปิด คลุม จุด
158.	bit ^{R₁}	เบี้ยว ปิด
159.	hit ^{R₁}	โรคติด
160.	phit ^{R₃}	พิษ
161.	suc ^{R₁} kanit ^{R₃}	ผิวเล็ก ๆ เป็นหนอง
162.	rit ^{R₁}	รัดรอน เกลา
163.	khawit ^{R₂}	เหี่ยว เลา
164.	luum ^{R₃} wit ^{R₁}	ขออีก
165.	phitt ^{R₁}	กวาด
166.	khiit ^{R₁}	ริน เท

167.	chiit ^{R₃}	เช็ด
168.	diit ^{R₁}	ติด
169.	siit ^{R₁}	เห็น
170.	hiit ^{R₁}	หายไป
171.	caṅ ^{R₁} kriit ^{R₁}	ฉิ่งหรือ
172.	hiit ^{R₁} loṅ ^{R₁}	หายลำบาก
173.	khaṅiit ^{R₁}	ขยี้
174.	kamlet ^{R₃}	พริกไทย
175.	set ^{R₁} mew ^{R₂}	กระต๊องหลังปลา
176.	ceet ^{R₁}	เหลา
177.	ceet ^{R₂}	กราง
178.	kakeet ^{R₁}	เคี้ยว
179.	kheet ^{R₁}	หรี (กริชยา)
180.	chiim ^{R₂} ceet ^{R₁}	นกแก้ว
181.	khaṅeet ^{R₂}	หรี
182.	katheet ^{R₃}	พริก
183.	met ^{R₃} kaṅeet ^{R₂}	ตาบอดตาไล่

184.	khaleet ^{R₁}	เล่มหะ
185.	kamlaaq ^{R₃} kleet ^{R₂}	ใส่แจว
186.	reet ^{R₁}	ราก
187.	weet ^{R₃}	ดิบ (ผลไม้)
188.	kameest ^{R₃}	ขมื่น
189.	kameest ^{R₂}	คับ (เปลือกคับ)
190.	pʰt ^{R₁}	ปิด
191.	pʰt ^{R₁} chok ^{R₃}	น้ำหนม
192.	kit ^{R₁}	ลูก ตีน
193.	?it ^{R₁}	ให้
194.	yuu ^{R₁} ?it ^{R₁}	ส่งให้
195.	kaphit ^{R₃}	ฉั่งตัวเล็ก ๆ
196.	mit ^{R₁}	ส่งสาร
197.	chit ^{R₁}	แก
198.	chim ^{R₃} chit ^{R₁}	คนแก
199.	naa ^{R₃} chim ^{R₃} chit ^{R₁}	คนย่ราคาคนหลงลืม
200.	lit ^{R₁}	เม้ม

201.	kalit ^{R₃}	ไม้เท้า
202.	phət ^{R₃}	พัด (กรรยา)
203.	bay ^{R₁} phət ^{R₃}	พัด (นาม)
204.	kaphət ^{R₃}	หวาย (ใช้ตี)
205.	khluum ^{R₂} thət ^{R₃}	เป็นผิว
206.	khət ^{R₃}	เสียบ
207.	khət ^{R₃} pat ^{R₁}	เย็บทั้ง สัตออก
208.	chət ^{R₃}	จ่า (ใช้กับหลังคาบ้าน)
209.	khlət ^{R₃}	ตัวปลวก
210.	mət ^{R₃}	ตา
211.	mlaak ^{R₃} mət ^{R₃}	สมิตา
212.	phrip ^{R₁} mət ^{R₃}	กระพริบตา
213.	kanət ^{R₃}	สับปะรด
214.	nət ^{R₃} khanam ^{R₁}	นัตถุ้ยา
215.	nət ^{R₃}	ยัด วัสดุให้แน่น
216.	nət ^{R₃}	ขม
217.	lət ^{R₃}	งอก

218.	rət ^{R₃}	คราด (กริยา)
219.	wət ^{R₃}	วัด (กริยา)
220.	wəət ^{R₁}	คลอด ออก เกิด
221.	kəət ^{R₂}	ต่ำ เตี้ย ตื้น
222.	phləət ^{R₁}	รุด ลอกกกให้บาง
223.	thəət ^{R₃}	สี่
224.	kanəət ^{R₃}	คราด (นาม)
225.	ŋəət ^{R₃}	งัด เลื่อน
226.	wəət ^{R₃}	ค้นหา
227.	kawəət ^{R₂}	กวักมือ
228.	khləət ^{R₁}	อาเสียน
229.	pat ^{R₁}	ทิ้ง ปล่อย
230.	kat ^{R₁}	โคน
231.	?at ^{R₁}	พกย้ายจนเขี้ยว
232.	phat ^{R₁}	หาง
233.	kuŋ ^{R₁} khat ^{R₁}	เข็มขัด
234.	that ^{R₁}	เสียบ

235.	kathat ^{R₁}	จาม
236.	mat ^{R₁}	หมด
237.	kamat ^{R₁}	ตี (อวยวะ)
238.	krat ^{R₁}	หนา
239.	hat ^{R₁}	คอก (ความยาว)
240.	paat ^{R₁}	ปาด (ทำให้เสมอกัน)
241.	kapaat ^{R₂}	ฝ้าย
242.	phay ^{R₃} kapaat ^{R₂}	ปั่นฝ้าย
243.	chiim ^{R₂} kacaat ^{R₁}	นกกกระเด็น
244.	kaat ^{R₁}	ปวด
245.	kaat ^{R₂}	ไกล
246.	kraat ^{R₁}	สับ (กริบา เช่น สับमित)
247.	?uut ^{R₁} kraat ^{R₁}	ไม้กวาด
248.	phaat ^{R₃}	ปก (กริบา)
249.	chaat ^{R₃}	แฉ่ (สัตว์)
250.	laat ^{R₃}	วา (ความยาว)
251.	khayaat ^{R₁}	รมฝีปาก

252.	kamaat ^{R₁}	แร่ (นก)
253.	kamaat ^{R₃}	แร่ (สัตว์)
254.	pho ^{R₁} khanaat ^{R₃}	ฐานที่ตั้งเตา
255.	kwaat ^{R₁}	คลาน
256.	mew ^{R₂} kacut ^{R₁}	ปลาแยง
257.	chut ^{R₁}	ตั้ง จุด
258.	khut ^{R₁}	จุด คู่
259.	dut ^{R₁}	ฝน (กริยา เช่น ฝนยา)
260.	kalut ^{R₃}	ลุ่ม (ใช้หาปลา)
261.	kasut ^{R₁}	หลุดลุ่ย
262.	yut ^{R₁}	หยุด
263.	puut ^{R₁}	ผักกูด
264.	puut ^{R₂}	บุตร เน่า เลี้ยว
265.	katuut ^{R₁}	จุก
266.	cuut ^{R₁}	เกี่ยว (กริยา)
267.	khlo ^{R₁} kacuut ^{R₁}	หอยขม
268.	chiim ^{R₂} kacuut ^{R₁}	นกทางเขน

269.	ʔuut ^{R₁}	ต้นไม้
270.	ʔuut ^{R₂}	น้อย (จำนวน)
271.	chiim ^{R₂} kaʔuut ^{R₁}	นกกระจุด
272.	makruut ^{R₁}	มะกรูด
273.	phuut ^{R₁}	อ่อน (ผลไม้)
274.	phuut ^{R₃}	ตัก (เช่น ตักน้ำ)
275.	thuut ^{R₃}	ต้อย (ไข้กับสัตว์)
276.	khuut ^{R₁}	ชุด
277.	duut ^{R₁}	ชุด
278.	huut ^{R₁}	ชุด
279.	ruut ^{R₃}	ชุด
280.	mleek ^{R₃} mluut ^{R₃}	ยิ้มยิ้ม
281.	khanot ^{R₃}	เขื่อน กำแพง
282.	khanot ^{R₃} thuh ^{R₁}	หัวนม
283.	poot ^{R₁}	ฟันไม้
284.	toot ^{R₁}	หัว ศีรษะ
285.	mən ^{R₃} toot ^{R₁}	นิ้วหัวแม่มือ

286.	coot ^{R₂}	อวก อาเซียน
287.	phluu ^{R₃} phoot ^{R₁}	โคนขา ขาด่อน
288.	kathoo ^{R₃} phoot ^{R₃}	ผักข้าวโพด
289.	khoot ^{R₁}	ทะ กัด
290.	wok ^{R₃} khoot ^{R₃}	ผ้ากรอง
291.	khoot ^{R₂}	บุง
292.	khoot ^{R₁} chooy ^{R₂}	ปลายข้าว
293.	boot ^{R₁}	น้อง
294.	nem ^{R₂} tanoot ^{R₁}	ต้นตาล
295.	noot ^{R₁}	แมงกวา แมงโหนด
296.	phliq ^{R₁} tanoot ^{R₁}	จาวตาล
297.	loot ^{R₁}	แก้ง
298.	pot ^{R₁}	โกหก
299.	sot ^{R₁}	สัด สัดขึ้น
300.	hot ^{R₁}	หัดสั้น
301.	poot ^{R₁}	ปวด (อวัยวะ)
302.	poot ^{R₁} haay ^{R₁}	หวัดข้าว

303.	kaphoot ^{R₃}	ปักเป้า
304.	khoot ^{R₁}	ผูก มัด ยอด
305.	doot ^{R₁}	เดินหลบ ๆ เสี่ยง ๆ
306.	kahoot ^{R₃}	ครูด ลาก
307.	moot ^{R₃}	ตัวมอด
308.	kanoot ^{R₁}	อัน อัน
309.	lak ^{R₃} kiiat ^{R₁}	ไม้สำหรับนวดข้าว
	/-c/	
310.	kic ^{R₁}	เส็กเส็ก
311.	?ic ^{R₁}	จูลจาระ
312.	kric ^{R₁}	ตัด (ใช้กับตัดต้นไม้)
313.	lic ^{R₃}	อวัยวะเพศชาย
314.	phic ^{R₃}	นอน
315.	chiim ^{R₂} ric ^{R₁}	นกกกระสิบ
316.	phlic ^{R₃}	ตบ
317.	qec ^{R₃}	หกล้ม
318.	kakhleec ^{R₂}	สิ้นใจ

319.	kheen ^{R₁}	ηεεc ^{R₁}	เด็กทารก
320.	pac ^{R₁}		แตก
321.	hac ^{R₁}		กระโดด
322.	sac ^{R₁}		หนาว สั้น
323.	duu ^{R₁}	sac ^{R₁}	ฤดูหนาว
324.	tiwac ^{R₁}		ขวัญ (ที่อยู่บนศีรษะ)
325.	chiim ^{R₂}	paac ^{R₂}	นกปรอด
326.	day ^{R₁}	chaac ^{R₂}	นอกย่าน ย่านบ้าน
327.	saac ^{R₁}		ราด ล้าง
328.	khaac ^{R₁}		ข่วน เกา
329.	khaac ^{R₄}		ทก ล้ม
330.	laac ^{R₁}		ฟ้าแลบ
331.	suc ^{R₁}		ตัวร้อน
332.	puuc ^{R₁}		ล้าง (ใช้มือล้าง)
333.	chuuc ^{R₃}		เนื้อ
334.	kakhuuc ^{R₃}		ท่อนท่อน
335.	kasuuc ^{R₁}		ผี (อย่างชนิดหัวใหญ่)

336.	suuc ^{R₂}	มด
337.	kawaay ^{R₁} suuc ^{R₂}	หมี
338.	luuc ^{R₁}	อ่อน ปุ่ม
339.	luuc ^{R₃}	สักขโมย
340.	kamuuc ^{R₁}	ตะไค้
341.	kamuuc ^{R₃}	ตำน้ำ
342.	khamuuc ^{R₂}	ผี
343.	meew ^{R₂} kamluuc ^{R₃}	ปลากระสัง
344.	?ooc ^{R₁}	หยิบเอา
345.	hooc ^{R₁}	ตาย
346.	mahooc ^{R₁}	ฆ่า
347.	thaak ^{R₃} chooc ^{R₂}	น้ำลาย
348.	sooc ^{R₁}	ผิด
349.	sooc ^{R₃}	เขาสัตว์
350.	kwoc ^{R₂}	ข้าวมัดและ ๆ
351.	cho ^{R₃} khlooc ^{R₂}	มะนาว
352.	krwak ^{R₂}	ผัก รวง (สักขณะนาม)

353. huac^{R₁} กล้วยปาก
354. kanuac^{R₁} ดอก (นาม)
- /-k/
355. phlik^{R₃} พลิก
356. chiik^{R₁} ฉีก
357. kaniik^{R₁} ยื่น ๆ (ลักษณะนาม)
358. ka[?]eeek^{R₁} พิง อิง
359. ^{R₁}ic ^{R₃}meek เมฆ
360. kheek^{R₃} เขก ตี
361. ma[?]eeek^{R₁} ทำนึ่งอ ๆ มะแงก
362. pheek^{R₃} หัวเราะ
363. chiim^{R₂} kacheek^{R₄} นกเขียง
364. kan[?]eeek^{R₃} ล้อเลียน
365. leeek^{R₁} ไก
366. phaleek^{R₁} พานไข่โกน
367. kaw[?]eeek^{R₃} แก้วง ไกว โหน
368. me[?]eeek^{R₁} week^{R₁} แมงกะซอน

369. tik^{R₁} ฝัง
370. tik^{R₁} mahook^{R₁} นอนกรน
371. cak^{R₁} ?tik^{R₁} สะอึก
372. chik^{R₁} หยิก
373. sik^{R₁} แป้ง
374. khamik^{R₁} เหมื่อ
375. lik^{R₁} ร้าย้าว
376. kalik^{R₁} กินของล้าสั๊ก
377. lik^{R₄} ชุ่่น
378. than^{R₃} krak^{R₁} หน้าอก
379. peok^{R₁} เปิด
380. pak^{R₁} บัก ทิม
381. tak^{R₁} ใหญ่
382. cak^{R₁} ลัก (กริยา เช่น ลักตอก)
383. cak^{R₁} ยิง
384. kathe^{R₁} cak^{R₁} ฟ้าย่า
385. phak^{R₁} เต็ก

386.	thak ^{R₁}	ขาด
387.	thak ^{R₁}	ตัก
388.	chak ^{R₁}	เม็ด เมล็ด
389.	kachak ^{R₃}	เข็น
390.	chak ^{R₁} chaay ^{R₁}	เกลือ
391. ก.	dak ^{R₁}	ตัก (กริยา)
ข.	dak ^{R₁}	เขา (บุรุษที่ 3)
392.	prak ^{R₁}	เงิน
393.	plak ^{R₁}	หัก
394.	phlak ^{R₁}	ต้น ผลัก
395.	kalaan ^{R₃} klak ^{R₁}	ทูนวาก
396.	khlak ^{R₃}	ลดลง
397.	ʔuut ^{R₁} khrak ^{R₃}	ต้นประดู่ดำ
398.	phic ^{R₃} lak ^{R₃}	นอนหลับ
399.	kalak ^{R₃}	ตก หล่น (ใช้กับสิ่งของ)
400.	rak ^{R₃}	รัก
401.	yak ^{R₃}	พริกเทศ

402.	paak ^{R₁}	อื่น ไต่ อื่น
403.	kataak ^{R₁}	ถั่ว
404.	kataak ^{R₂}	ล้น
405.	mæŋ ^{R₁} kaak ^{R₁}	รักแร้
406.	phlaak ^{R₃}	ผ้า (เช่น ผ้าพัน)
407.	kraak ^{R₁}	ทาบ
408.	thaak ^{R₁}	ตีบ (ความยาว)
409.	thaak ^{R₃}	น้ำ
410.	khaleet ^{R₁} thaak ^{R₃}	ตะไคร่น้ำ
411.	huum ^{R₁} thaak ^{R₃}	อาบน้ำ
412.	peək ^{R₁} thaak ^{R₃}	ไข่น้ำ (เปิดน้ำเข้านา)
413.	ruut ^{R₃} thaak ^{R₃}	รดน้ำ
414.	phooŋ ^{R₃} thaak ^{R₃}	ล่าน้ำขึ้นจากบ่อ
415.	baak ^{R₁}	บาก ทำให้เป็นรอย
416.	maak ^{R₁}	หมาก
417.	chiim ^{R₂} kanaak ^{R₂}	นกกา
418.	laak ^{R₃}	แก๊ แกะ

419.	kalaak ^{R₄}	กลีน
420.	kamlaak ^{R₃}	ลัว
421.	chiim ^{R₂} kamlaak ^{R₃}	นกยูง
422.	sii ^{R₁} waak ^{R₁}	งูเห่า
423.	khawaak ^{R₁}	ลอบ
424.	mew ^{R₂} kayaak ^{R₂}	ปลาภา
425.	puk ^{R₁}	เหมีน
426.	suk ^{R₁} cuk ^{R₁}	ผสมจุก
427.	kasuk ^{R₁}	ผสม
428.	nom ^{R₃} cuk ^{R₁}	ขนมสิ้น
429.	luk ^{R₁}	น้ำพริก
430.	kahii ^{R₁} chok ^{R₁} luk ^{R₁}	ไม้ต้ำน้ำพริก
431.	wok ^{R₃} khluk ^{R₁}	ผ้าห่ม
432.	khluk ^{R₁}	ห่ม (กริยา)
433.	chiim ^{R₂} kuuk ^{R₁}	นกอุก
434.	kakruuk ^{R₁}	ตะกร้า
435.	pluuk ^{R₁} saa ^{R₁}	พิธีแต่งงาน

436.	luuk ^{R₁} kaphlœŋ ^{R₁}	ลูกป็น
437.	kaphok ^{R₁}	ตะขอ
438.	kaphok ^{R₃}	กินน้ำสำลัก
439.	thok ^{R₃}	เรือ
440.	ŋih ^{R₁} thok ^{R₃}	ทิศตะวันออก
441.	chok ^{R₁}	หมู
442.	chok ^{R₃}	ชก ต่อย
443.	chaa ^{R₁} khamok ^{R₃}	กินจุ
444.	ŋok ^{R₃}	เยี่ยมเยียน
445.	wok ^{R₃}	ผ้า
446.	choʔ ^{R₃} kook ^{R₁}	มะตาด
447.	kadook ^{R₁}	เกราะไข่แขวนคอควายหรือไข่ตี
448.	cook ^{R₁}	วัง
449.	khlook ^{R₁}	โหลก
450.	tok ^{R₁}	ถอน
451.	ciŋ ^{R₁} cɔk ^{R₁}	ฉิ่ง ฉก
452.	chɔk ^{R₁}	เจาะ ไข่

453. kaŋet^{R₂} krok^{R₁} ผิดสติท
454. khamok^{R₁} โข (กริยา)
455. ʔuʉŋ^{R₁} yaa^{R₁} khamok^{R₁} พ่อตา - พ่อผัว
456. mee^{R₃} yaa^{R₁} khamok^{R₁} แม่ยาย - แม่ผัว
457. khaŋok^{R₁} ขอ (ใช้หาปลา)
458. rok^{R₁} คางคก
459. wok^{R₁} ตัก (ใช้กับตักอาหาร)
460. plok^{R₁} ยกเด็กขึ้นจากเปล
461. phlok^{R₁} ฮิม
462. took^{R₁} ชาย
463. cɔok^{R₁} จอก (พียงน้ำ)
464. ก. kɔok^{R₁} คอ
- ข. kɔok^{R₁} แบก หาม
465. ʔɔok^{R₁} ออก
466. ʔɔok^{R₁} kabooy^{R₁} เต้าปูน
467. phook^{R₃} พอก โปะ
468. kaphook^{R₃} กลวง ฐ โพรง

469.	cho [?] ^{R₃}	phook ^{R₃}	มะไฟ
470.	chook ^{R₁}		เต่า โขลก
471.	plook ^{R₂}		โคลน
472.	phlook ^{R₃}		งาข้าง
473.	phrook ^{R₁}		กระรอก
474.	krook ^{R₂}	haay ^{R₁}	รวงข้าว
475.	mook ^{R₁}		หมอก
476.	khanook ^{R₂}		ไม้คาน
477.	cho [?] ^{R₃}	sook ^{R₂}	มะม่วง
478.	look ^{R₁}		ลาก ไม้ตำข้าว
479.	look ^{R₃}		ถลอก
480.	kamlook ^{R₃}	tip ^{R₁}	สะบัก กระตูด้านข้าง
481.	khoo ^{R₁}	look ^{R₁}	ครกตำน้ำพริก
482.	kamlook ^{R₃}		เค็ม
483.	rook ^{R₃}		ชุก ช้อน
484.	chiim ^{R₂}	rook ^{R₁}	นกกระยาง
485.	khayook ^{R₁}		เขียง

502.	plɛʔ ^{R₁}	เป็นฝอยฝอย
503.	kɛʔ ^{R₁}	ผสมสุก ผสมแกละ
504.	khooʔ ^{R₁} kɛʔ ^{R₁}	มัดผมให้เป็นลูก
505.	phriʔ ^{R₁}	หวาน โปรย
506.	cəʔ ^{R₁}	เฉอะ พบ
507.	paʔ ^{R₁}	ปะ ชุ่น
508.	caʔ ^{R₁}	ถาก (เช่น ถากไม้)
509.	phaʔ ^{R₁}	ตบ (ใช้มือ)
510.	khaʔ ^{R₁}	รู้ ทราบ
511.	khlaʔ ^{R₁}	คายออก
512.	kamaʔ ^{R₃}	ฝน (นาม)
513.	muʔ ^{R₁} maʔ ^{R₁}	มูมมาม
514.	kanaʔ ^{R₁}	กะจ้อน (สัตว์ชนิดหนึ่งคล้ายกระแตหรือกระรอก)
515.	kayaʔ ^{R₁}	อิง
516.	kalaʔ ^{R₁}	ใบ
517.	kamlaʔ ^{R₁}	มะระ
518.	cuʔ ^{R₁}	สง

/-h/

535.	tih ^{R₁}		โหน	
536.	?iin ^{R₁}	mooy ^{R₃}	?ih ^{R₁}	มีเท่าไร
537.	?iin ^{R₁}	reey ^{R₃}	?ih ^{R₁}	ไม่มีแรง
538.	phih ^{R₃}		อร่อย	
539.	chih ^{R₁}		ตาก ผิง	
540.	kakhih ^{R₃}		ผอม	
541.	mih ^{R₁}		ใคร	
542.	panih ^{R₁}		ไหน	
543.	ceew ^{R₁}	panih ^{R₁}	ไปไหน	
544.	theh ^{R₁}		ดิน	
545.	sii ^{R₁}	lom ^{R₃}	theh ^{R₁}	งูดิน
546.	keh ^{R₁}		หม้อ	
547.	kathey ^{R₃}	keh ^{R₁}	ฝาหม้อ	
548.	phéh ^{R₃}		แพะ (สัตว์)	
549.	kathéh ^{R₁}		เกวียน	
550.	ก๑ ^{R₁}	kathéh ^{R₁}	ล้อเกวียน	

551.	chiim ^{R₂} kleh ^{R₁}	นกเขาชวา
552.	phih ^{R₃}	เกลียด
553.	khih ^{R₃}	ราน ขึ้นไปรานกิ่งไม้
554.	rih ^{R₁}	ร้องเพลง
555.	klih ^{R₁}	แห้งผาก
556.	phak ^{R₁}	แห้ง
557.	chanah ^{R₃}	ย่นะ
558.	khah ^{R₁}	ถ้ำ
559.	kalah ^{R₃}	หนาม
560.	prah ^{R₁}	ประพรมน้ำ
561.	kamah ^{R₁}	ควน เขม่า
562.	kalah ^{R₁}	ดิน ดันรน
563.	phuh ^{R₁}	เดือด
564.	phuh ^{R₁} wok ^{R₃}	ชกผ้า
565.	phuh ^{R₁}	หงอก ขาว เทา
566.	suk ^{R₁} phuh ^{R₁}	ผมหงอก
567.	thuh ^{R₁}	นม

568.	khanot ^{R₃} thuh ^{R₁}	หัวนม
569.	kathuh ^{R₁}	ข้าวตอก
570.	guh ^{R₁}	กัม
571.	guh ^{R₁} toot ^{R₁}	คำหับ กัมศีรษะลงต่ำ
572.	luh ^{R₁}	เปีย ยู่
573.	phoh ^{R₁}	ฐานไขสำหรับวางหม้อ
574.	see ^{R₁} kapoh ^{R₁}	ต้าย
575.	toh ^{R₁}	ถอด
576.	phoh ^{R₁}	ซี่เก้า
577.	khoh ^{R₁}	เคาะ ให้ออก
578.	kheen ^{R₁} phloh ^{R₁}	ลูกแฝด
579.	choh ^{R₁}	ริด ฐานออกเล็ก ๆ น้อย ๆ
580.	thaak ^{R₃} choh ^{R₁}	ทางน้ำไหล ลำธาร
581.	hoh ^{R₁}	ปลิว
582.	liη ^{R₁} kamloh ^{R₁}	พี่ชาย
583.	boot ^{R₁} kamloh ^{R₁}	น้องชาย
584.	kamloh ^{R₁}	หนุ่มหนุ่ม

585.	coo ^{R₁}	kamloh ^{R₁}	หลานชาย		
586.	mat ^{R₁}	?ih ^{R₁}	doo ^{R₁}	hoh ^{R₁}	ยังไม่หมด
	/-m/				
587.	kathim ^{R₃}		กระเทียม		
588.	chiim ^{R₂}		นก		
589.	kaniim ^{R₃}		แอกเกวียน		
590.	cheem ^{R₁}		ป้อน		
591.	sii ^{R₁}	cheem ^{R₁}	งูเห่าล้อม		
592.	pheem ^{R₂}		โกรธ		
593.	phleem ^{R₂}		ทาก		
594.	kaneem ^{R₂}		ต้น ลำต้น		
595.	tem ^{R₁}		เต็ม		
596.	msem ^{R₃}		แก้ม		
597.	khleem ^{R₃}		ลอบ (ไข้ดักปลา)		
598.	seem ^{R₂}		คนไทย		
599.	kachim ^{R₃}		คน		
600.	thim ^{R₃}		หูง ทำอาหาร		

601.	nim ^{R₃}	ปี
602.	kataak ^{R₁} nim ^{R₃}	ส้วด้า
603.	๗๖๗ ^{R₁} nim ^{R₃}	ส้วด้อ
604.	kacœm ^{R₁}	คิ้ว
605.	khœm ^{R₂}	หอม (กลิ่น)
606.	khuy ^{R₁} khœm ^{R₂}	ช่ยมต
607.	kam ^{R₁}	กำ (สักขณะนาม)
608.	cho ^{R₃} kam ^{R₁}	ระกำ
609.	kam ^{R₁} tii ^{R₁}	กำหมัด
610.	kadam ^{R₁}	สั่ง (to order)
611.	kram ^{R₁}	แย
612.	cham ^{R₃}	ฮ้า
163.	tham ^{R₃}	ถ้า
614.	yam ^{R₃}	ยฮ้า
615.	khaŋaam ^{R₂}	แกลบ
616.	ŋaam ^{R₄}	หวาน
617.	nom ^{R₃} ŋaam ^{R₄}	ขนมปลากริม

618.	majaam ^{R₃}	ตัวผึ้ง
619.	buk ^{R₁} majaam ^{R₃}	รังผึ้ง
620.	mahaam ^{R₁}	เลือด
621.	sen ^{R₁} mahaam ^{R₁}	เส้นเลือด
622.	?at ^{R₁} mahaam ^{R₁}	กลั้นหายใจ
623.	mət ^{R₁} mahaam ^{R₁}	หายใจ
624.	yaam ^{R₃}	ร้องไห้
625.	kayaam ^{R₂}	นิ้วมือ
626.	makhaam ^{R₁}	มะขาม
627.	thaam ^{R₂}	ปู (สัตว์)
628.	thaam ^{R₁}	ถาม ชัก
629.	ɣih ^{R₁} phlam ^{R₃}	คัสตะวันตก
630.	phlam ^{R₁}	ห้ำ (สำนวนหับ)
631.	khanam ^{R₁}	ยา (ยาสุมไพธ)
632.	pum ^{R₂}	ปุม ปม ตุ่ม
633.	cum ^{R₁}	อุบ ลุ่ม
634.	phum ^{R₂}	ตต

635.	chum ^{R₂}		เกาวัลย์	
636.	khluum ^{R₂}		ปลั้ววะ	
637.	kadum ^{R₁}		ลูกกระดุม	
638.	kasum ^{R₁}		ดวงดาว	
639.	see ^{R₁}	sum ^{R₁}	หว่ายโล่ม (ลูกกินได้)	
640.	huum ^{R₃}	thaak ^{R₃}	อาบน้ำ	
641.	kalii ^{R₃}	suum ^{R₁}	ด้วง	
642.	luum ^{R₃}		ขอ	
643.	khom ^{R₃}		กอ พุ่ม	
644.	nom ^{R₃}		ขนม	
645.	mayom ^{R₁}		มะยม	
646.	kataak ^{R₁}	khroom ^{R₁}	ฝักกระเสียบ	
647.	chiim ^{R₂}	khan ^{R₁}	lom ^{R₃}	นกแอนดอม
648.	tom ^{R₁}		ต้ม	
649.	com ^{R₁}		จม	
650.	?om ^{R₁}		อม	
651.	thom ^{R₁}		ลุง - ป้า	

652.	klɔm ^{R₁}	กลม
653.	ɕih ^{R₁} ɲɔm ^{R₂} ɲɔm ^{R₂}	หมั้ว หมั้ว ส้ว ส้ว
654.	siam ^{R₁}	เสียม
655.	kataak ^{R₁} riam	ตัวพ
	/-n/	
656.	klin ^{R₁}	กลืน
657.	?iin ^{R₁}	ฉ
658.	cam ^{R₁} ?iin ^{R₁}	จำได้
659.	waaŋ ^{R₁} ?iin ^{R₁}	อยากได้ต้องการ
660.	khiin ^{R₂}	น้ำเต้า
661.	chiin ^{R₂}	ลูก (อาหาร)
662.	keen ^{R₂}	สั้น
663.	ceen ^{R₂}	มา
664.	kheen ^{R₁}	ลูก
665.	kæət ^{R₁} kheen ^{R₁}	ตลอดลูก
666.	luh ^{R₁} kheen ^{R₂}	แห้งลูก
667.	chiim ^{R₂} seen ^{R₁}	ค้างคาว

668.	pen ^{R₁}	เป็น
669.	kadɛn ^{R₁}	กระเด็น
670.	lɛɛn ^{R₁}	แหลน
671.	khɛɛn ^{R₁}	แวน
672.	bɛɛn ^{R₁}	แบน
673.	pɛɛn ^{R₁}	เครื่องมือปักขนมจีน
674.	khɪn ^{R₁}	สัตว์ตัวเมีย
675.	kakhɪn ^{R₃}	เมีย
676.	wət ^{R₃} kakhɪn ^{R₁}	เอาเมีย
677.	liŋ ^{R₁} cam ^{R₁} khɪn ^{R₁}	ฟ้ลาว
678.	chən ^{R₃}	เหยียบย่ำ
679.	tɔŋ ^{R₁} thən ^{R₃}	ตรงนั้น
680.	kathən ^{R₃}	น่อง
681.	kanew ^{R₂} lən ^{R₃}	งอแง โยเย
682.	kɪy ^{R₁} lən ^{R₃}	ฟ้าร้อง
683.	wən ^{R₃}	วัน
684.	roy ^{R₃} mən ^{R₃}	แดงไทย

685.	pha ^{R₁} ʔəən	เผชิญ
686.	kathəən ^{R₃}	ซ้อนซ้อนกัน
687.	khamo ^{R₁} kəən ^{R₁}	เตาหุงข้าวแบบก้อนดิน
688.	kayəən ^{R₃}	ขย่ม เขย่า
689.	ceen ^{R₂} ʔan ^{R₁}	ท้า ท้าทาย
690.	ceen ^{R₂} ʔan ^{R₁}	เดินมา
691.	wan ^{R₃} ʔan ^{R₁}	วันนี้
692.	kaən ^{R₁} ʔan ^{R₁}	เดือนนี้
693.	nim ^{R₃} ʔan ^{R₁}	ปีนี้
694.	toŋ ^{R₁} ʔan ^{R₁}	ผี ผี
695.	pan ^{R₁}	ปั้น
696.	chan ^{R₁}	ฉัน (ใช้กับคนที่เสมอกันหรือต่ำกว่า)
697.	phrii ^{R₃} man ^{R₁}	ลูกไม้ฝ้ายางเหนียวใช้ทำภาว
698.	paan ^{R₁}	ปาน
699.	kataan ^{R₁}	ขวานด้ามยาวใช้ถากไม้
700.	kaan ^{R₁}	งาน
701.	thoo ^{R₃} kaan ^{R₁}	ทำงาน

702.	teeŋ ^{R₁}	kaan ^{R₁}	แต่งงาน
703.	haan ^{R₁}		หนอนตัวเอี้ยว ๆ เส็ก ๆ
704.	laan ^{R₃}		โกรน ลั่น
705.	lun ^{R₃}		ต้นคลุ้มไต่กอเสื่อ
706.	yaa ^{R₁}	nuun ^{R₁}	ยาจุนไขสีพัน
707.	toon ^{R₁}		อ้วยวะเพ่หญิง
708.	yoo ^{R₃}	toon ^{R₁}	การร่วมประเวณี
709.	kracoon ^{R₁}		กระโจน
710.	khon ^{R₃}		ชั้นคลัก
711.	chon ^{R₃}		เชียง
712.	nom ^{R₃}	khoon ^{R₁}	ขนมต้ม
713.	kaphoon ^{R₃}		กลอง
714.	phoon ^{R₂}		สี่ (จำนวนนับ)
715.	khloom ^{R₁}		คนเขมร
716.	kaloon ^{R₂}		ละตือ
717.	pamoon ^{R₃}		ข้างหลัง ด้านหลัง
718.	noon ^{R₁}		ก้มหลัง

719.	yoon ^{R₃}	โยน
720.	pon ^{R₁}	ปน ผสม
721.	con ^{R₁}	จน
722.	plon ^{R₁}	ปล้น
723.	thoon ^{R₂}	ถูก
724.	khoon ^{R₂}	หนู (สัตว์)
725.	katuu ^{R₁} ฏวอน ^{R₁}	หญ้าคา
726.	ฏวอน ^{R₁} leek ^{R₁}	หงอนของไก่
727.	suuan ^{R₁}	ล้วน
	/ ๘ /	
728.	kasuk ^{R₁} ฏεก ^{R₁}	ผสมอีก
729.	paɲ ^{R₁}	ควั่น
730.	ʔaɲ ^{R₁}	ฉี่ ฉี่
731.	kanɲ ^{R₁}	แห (ใช้หาปลา)
732.	mew ^{R₂} kraɲ ^{R₁}	ปลาหมอ
733.	thaɲ ^{R₁}	ล้วน ทอ
734.	khlaɲ ^{R₁}	เหล่า

735.	tuuŋ ^{R₁}	ตอกหลัก
736.	ʔuuŋ ^{R₁}	พ่อ
737.	buuŋ ^{R₁}	ข้าวเม่า
738.	mew ^{R₂} kaluuŋ ^{R₁}	ปลาหลด
739.	muuŋ ^{R₁} maauŋ ^{R₁}	ผักเสี้ยน
740.	dak ^{R₁} ʔooŋ ^{R₁}	ขวางทาง
741.	rook ^{R₁} ʔooŋ ^{R₁}	ขุกข่อน (สิ่งของ)
/-ŋ/		
742.	kliŋ ^{R₁}	กลิ้ง
743.	mew ^{R₂} kachiŋ ^{R₁}	ปลากระชัง
744.	kuŋ ^{R₁} kiŋ ^{R₁}	กางเกง
745.	sawiŋ ^{R₁}	สร้าง
746.	phiŋ ^{R₃} phoŋ ^{R₃}	ตัวบึ้ง
747.	piŋ ^{R₁}	ลูก แก้ว (ผลไม้)
748.	thiŋ ^{R₁}	เข้า
749.	kadiŋ ^{R₁}	ข่า
750.	phiŋ ^{R₁}	เบ็ด

751.	lom ^{R₃} phiin ^{R₁}	คันเบ็ด
752.	caŋ ^{R₂} kaliŋ ^{R₁} thiin ^{R₂}	ตาปีดป้อ
753.	wiin ^{R₃}	หลง สิม
754.	wiin ^{R₃} rii ^{R₃}	หลงป่า
755.	priin ^{R₁}	น้ำพันท้าย
756.	phrii ^{R₃} phriin ^{R₃}	ลูกหว้า
757.	leen ^{R₃}	เล่น
758.	yaam ^{R₃} teŋ ^{R₂}	ฉิวก้อย
759.	cheŋ ^{R₂}	ไหมตัด
760.	khomheŋ ^{R₁}	ข่มเหง
761.	meŋ ^{R₁}	ตัวแมง แมลง
762.	teŋ ^{R₁}	ซ้าย
763.	katseŋ ^{R₁}	ไม้สีกเสียบข้างปลา
764.	ceŋ ^{R₁}	แหวน
765.	takseŋ ^{R₁}	ข้อศอก
766.	chiim ^{R₂} takheŋ ^{R₁}	นกเงือก
767.	chaay ^{R₁} kheŋ ^{R₃}	ย้ายคาบ้าน

768.	beeŋ ^{R₃}	แบ่งปัน แจก
769.	suk ^{R₁} meeŋ ^{R₃}	หมวด เศรษฐ
770.	kaneŋ ^{R₃}	ไม้ระแนง
771.	kameŋ ^{R₃}	บ้า ไหล่
772.	kaleŋ ^{R₃}	ลาวคำว
773.	coo ^{R₁} kaleŋ ^{R₃}	หลานสาว
774.	mew ^{R₂} kaleŋ ^{R₃}	ปลาตุก
775.	khleeŋ ^{R₂}	กลางคืน
776.	weeŋ ^{R₃}	ดิบ (ใช้กับอาหารที่ยังทำไม่สุก)
777.	katɛŋ ^{R₂}	บาง
778.	ʔɛŋ ^{R₁} ʔaŋ ^{R₁}	ตั้งอย่าง
779.	paɛŋ ^{R₁}	ข้างบน
780.	kaɛŋ ^{R₁}	กระดิ่งไข้อยวนตอควาย
781.	thit ^{R₃} dɛŋ ^{R₁}	ทิศเหนือ
782.	ktɛ ^{R₁} dɛŋ ^{R₁}	ลูกชิ้น ต้น
783.	khɛŋ ^{R₃}	ถือ
784.	thiŋ ^{R₃}	น้ำหนองจากแผล

785.	thiŋ ^{R₂}	หน่อไม้
786.	ŋiap ^{R₁} chɛŋ ^{R₁}	เจียบล้งต
787.	phlɛŋ ^{R₁}	ท้องฟ้า
788.	khliŋ ^{R₁}	ฮัง
789.	khliŋ ^{R₃}	เล้า
790.	hɛŋ ^{R₁}	หัง ฮัน
791.	kanɛŋ ^{R₂}	ฟางข้าว
792.	liŋ ^{R₁}	พี
793.	liŋ ^{R₂}	ล็ก
794.	kaphlœŋ ^{R₁}	อิน
795.	kamœŋ ^{R₂}	คาง
796.	ŋi? ^{R₁} yœŋ ^{R₁}	ตอนสาย
797.	yœŋ ^{R₃}	ฮัง
798.	caŋ ^{R₂}	ล้งดำ
799.	phrii ^{R₁} praŋ ^{R₁}	ผลฝรั่ง
800.	duu ^{R₁} phraŋ ^{R₁}	ฤดูแล้ง
801.	phaŋ ^{R₁}	ร่อง (ร่องกระดาน)

802.	kaphaŋ ^{R₂}	คะเกิดแผล
803.	phaŋ ^{R₃}	บุบ ฟังทะลาย
804.	kaphaŋ ^{R₃}	หนอง ปีง
805.	khaŋ ^{R₃}	แข็ง
806.	chaŋ ^{R₃}	ย่าง
807.	chaŋ ^{R₃} toŋ ^{R₁}	เล่าบ้าน
808.	mew ^{R₂} kalaŋ ^{R₁}	ปลากด
809.	takhraŋ ^{R₃}	ตัวเหี้ย
810.	saŋ ^{R₁}	ไต้ยีน
811.	haŋ ^{R₁} nuu ^{R₁}	ผมแกะละ
812.	kiy ^{R₁} hiŋ ^{R₁} haŋ ^{R₁}	นั่งยองโย่งหยก
813.	paan ^{R₁}	ดอกไม้
814.	kaan ^{R₁}	เดือน (a month)
815.	kakaan ^{R₁}	ดวงจันทร์
816.	phaan ^{R₃}	ตอนเช้า
817.	chiim ^{R₂} kachaan ^{R₃}	นกกิ้งโศตลง
818.	khaan ^{R₁}	ริม ขอบ ช้าง

819.	khlaaŋ ^{R₂}	เหยี่ยว
820.	biŋ ^{R₁} baan ^{R₁}	แมงมุม
821.	baan ^{R₁}	บ้าง (สัตว์)
822.	wok ^{R₃} daan ^{R₁}	ผ้าเก่า
823.	kraan ^{R₁}	กิ่ง ก้าน
824.	kwaan ^{R₁}	กว้าง กว้างขวาง
825.	cat ^{R₁} maan ^{R₃}	เสียน
826.	kanaan ^{R₄}	ลูกบิด
827.	kalaan ^{R₃}	ช
828.	kalaan ^{R₄}	ทราย
829.	kamlaan ^{R₁}	แสงแดด
830.	kamlaan ^{R₃}	ไล่ ล่า
831.	raan ^{R₃}	ห้าม
832.	waan ^{R₃}	วาง
833.	chiim ^{R₂} kwaan ^{R₃}	นกกระหวะ
834.	kayaan ^{R₁}	เต่า
835.	yaan ^{R₃}	ชะนี

836.	chim ^{R₃}	puŋ ^{R₁}	ฉีก ดั้งครรภ
837.	tuŋ ^{R₁}		ไซ
838.	katuŋ ^{R₂}		พักเขี้ยว
839.	cuŋ ^{R₁}		ที่รวมน้ำไหล เหว
840.	ʔic ^{R₁}	phuŋ ^{R₁}	ส่วนที่เป็นตบไตใส่หู
841.	phuŋ ^{R₂}		แดงโม
842.	khuŋ ^{R₃}		ท้อ ง พง
843.	moŋ ^{R₃}	khuŋ ^{R₃}	ศับไป กระต๊อบ คลาน
844.	kaat ^{R₁}	khuŋ ^{R₃}	ปวดท้อ ง
845.	khuŋ ^{R₃}	boŋ ^{R₁}	ท้อ ง เสียว
846.	buŋ ^{R₁}		ตัวบุง
847.	kahuŋ ^{R₁}		มะละกอ
848.	kathuŋ ^{R₃}	haay ^{R₁}	ตำข้าว
849.	duuŋ ^{R₁}		มะพร้าว
850.	thaaŋ ^{R₁}	duuŋ ^{R₁}	กาบมะพร้าว
851.	paʔ ^{R₁}	duuŋ ^{R₁}	กะลามะพร้าว
852.	kaduŋ ^{R₁}		บ่อ

853.	mew ^{R₂}	kamluun ^{R₁}	ปลากระลุ่ม	
854.	yok ^{R₃}	kayun ^{R₁}	ไหว	
855.	kathon ^{R₃}		กระต่าย (สัตว์)	
856.	phrii ^{R₁}	kathon ^{R₃}	ต้นเร่ว	
857.	khon ^{R₂}		ยาว (ความยาว)	
858.	poon ^{R₁}		เปล	
859.	koon ^{R₁}		โกง ชีโกง	
860.	kat ^{R₁}	cut ^{R₁}	ปอน ^{R₁}	นั่งยองยอง
861.	coon ^{R₁}		ตลิ่ง ริมแม่น้ำ	
862.	phoon ^{R₁}		ลำน้ำ ตักน้ำขึ้นจากบ่อ	
863.	waa ^{R₁}	phat ^{R₁}	khoon ^{R₂}	ค่าง
864.	phroon ^{R₃}		สีขาว	
865.	kakhoo ^{R₁}	phroon ^{R₃}	ข้าวสาร	
866.	kathoon ^{R₃}		ชะนาง	
867.	loon ^{R₃}		ขนา ที่ปักเล็ก ๆ	
868.	klon ^{R₁}	loon ^{R₃}	กระตูกสันหลัง	
869.	kalon ^{R₁}		รางข้าวหมู	

870.	ton ^{R₁}	บ้าน
871.	kon ^{R₂}	เขียด
872.	thon ^{R₁}	ด้าม (handle)
873.	thon ^{R₃}	ช่องใส่ปลา
874.	son ^{R₁}	เพลง
875.	plon ^{R₁}	ข้าวหุงสุกแล้ว
876.	don ^{R₁}	บวม
877.	lon ^{R₁}	หลง สิม
878.	?uut ^{R₁} khalon ^{R₁}	ไม้กะบก
879.	kron ^{R₁}	ตรง
880.	thoy ^{R₁} son ^{R₁}	ขับไล่
881.	klon ^{R₁} thuy ^{R₃}	กิ่งก้อ
882.	khayon ^{R₁}	ตัวลิง
883.	katon ^{R₁}	หก (จำนวนนับ)
884.	ton ^{R₂}	กสิ่ว
885.	?uut ^{R₁} ton ^{R₁}	ไม้ประดู่ลาย
886.	roy ^{R₃} ton ^{R₁}	แดงกวา

887.	kwɔŋ ^{R₁}	กำไลเท้า
888.	?wɔŋ ^{R₁}	ตัวต่อ
889.	?wɔŋ ^{R₃}	ละออง ฝุ่น
890.	phiŋ ^{R₁} phɔŋ ^{R₃}	ตัวบึ้ง (อู๋ตามรุ)
891.	thɔŋ ^{R₃}	ทองคำ
892.	khɔŋ ^{R₁}	สิ่งของ
893.	khɔŋ ^{R₃}	หม้อ
894.	klɔŋ ^{R₁} ?akhɔŋ ^{R₁}	หน้าแข้ง
895.	klɔŋ ^{R₁}	กระดูก ก้าง
896.	klɔŋ ^{R₁} taat ^{R₁}	กระดูกซี่โครง
897.	klɔŋ ^{R₁} mew ^{R₂}	ก้างปลา
898.	khoo ^{R₁} klɔŋ ^{R₁}	ข้าวกลิ้ง
899.	khloŋ ^{R₁}	คลอง แม่น้ำ
900.	khloŋ ^{R₂}	ขนไม้ต้นใหญ่
901.	prɔŋ ^{R₁}	กรอง
902.	kabɔŋ ^{R₁}	คอก รั้วบ้าน
903.	see ^{R₁} kabɔŋ ^{R₁}	หาวยโป่งไส้สกล้าน

904.	ดวอญ ^{R₁}	หมักดอง
905.	kadวอญ ^{R₁}	ไม้สังฟางข้าว
906.	ธวอญ ^{R₁}	รำ (to dance)
907.	kasวอญ ^{R₂}	บันได
908.	kahวอญ ^{R₁}	เหล็ก
909.	suuc ^{R₂} mahวอญ ^{R₁}	มดตะนอย
910.	มวอญ ^{R₃}	มอง ดู
911.	นวอญ ^{R₃}	ภูเขา
912.	waa ^{R₁} นวอญ ^{R₃}	สิ่งจุน
913.	ลวอญ ^{R₁}	กล้วย
914.	thaaญ ^{R₁} ลวอญ ^{R₁}	กาบกล้วย
915.	kathวอญ ^{R₃} ลวอญ ^{R₁}	หัวปลี
916.	khalวอญ ^{R₁}	เดินข้าม ข้าม
917.	ลวอญ ^{R₁} thok ^{R₃}	อาศัยเรือข้าม
918.	kalวอญ ^{R₁}	สัตว์ตัวผู้
919.	sii ^{R₁} kalวอญ ^{R₁}	หญิง
920.	kalวอญ ^{R₃}	ผ้า

921.	kamloong ^{R₃}		ปลาไหล	
922.	roong ^{R₃}		ตะขาบ	
923.	kabiang ^{R₁}		พาลบ้าน	
924.	siaŋ ^{R₁}		เสียง	
925.	khwiang ^{R₁}		ขว้าง	
926.	li ⁺ ŋ ^{R₁}		ลีเหลือง	
927.	buaŋ ^{R₁}		บัว	
928.	phuuaŋ ^{R₃}		พวง (สักขะนาม)	
929.	chiim ^{R₂}	phat ^{R₁}	phuuaŋ ^{R₃}	นกแข่งแข่ง
	/-w/			
930.	piw ^{R₂}		ปลิง	
931.	tiw ^{R₁}		เห็บ	
932.	thiw ^{R₁}		จิ้ง	
933.	chiw ^{R₃}		แกง	
934.	la [?] ^{R₁}	whiw ^{R₃}	ฉีกทุกชนิด	
935.	thim ^{R₃}	chiw ^{R₃}	ทำแกง	
936.	diw ^{R₁}		เสือ	

937.	caŋ ^{R₃} khriw ^{R₁}	ผีเสื้อ
938.	ก. hiw ^{R₁}	หิว ถือ
	ข. hiw ^{R₁}	หิว กระจาย
939.	wiw ^{R₁}	หมุน เวียน
940.	phic ^{R₃} niw ^{R₁}	หสบตา
941.	mew ^{R₂}	ปลา
942.	khanew ^{R₂}	เด็ก
943.	peew ^{R₂}	คำ ตอนคำคำ
944.	teew ^{R₁}	ขวา
945.	ceew ^{R₁}	ไป
946.	keew ^{R₁}	เท่า หอน
947.	pheew ^{R₂}	สาม (จำนวนนับ)
948.	theew ^{R₁}	ชน (กริยา เช่น ไก่ชน)
949.	kheew ^{R₂}	อู๋ ร้องเรียก
950.	cho? ^{R₃} phleew ^{R₂}	ลูกมะฮัก
951.	phleew ^{R₁}	ไฟ
952.	phic ^{R₃} phleew ^{R₁}	ดับไฟ

953.	^{R₁} ?uut	^{R₁} phleew	พิน
954.	^{R₁} deew		ฉริง
955.	^{R₁} kaneew		เคียวสำหรับเกี่ยวข้าว
956.	^{R₁} kaleew		ไหม
957.	^{R₁} heew		แหว สี่รวมน้ำ
958.	^{R₂} kew		โค้ง งอ
959.	^{R₂} sew		ดั่ง
960.	^{R₁} phlew		อย่า (ขู่ ห้าม)
961.	^{R₃} msee		แมว
962.	^{R₁} taak	^{R₁} kapaw	ถั่วเม็ดกลม ๆ ลาย ๆ
963.	^{R₁} ?aw		เสื่อ
964.	^{R₃} ?aw		เงว (ในกระถก)
965.	^{R₂} chiim	^{R₁} kawaw	นกดุเหว่า
966.	^{R₃} kaphaw		พักทอง
967.	^{R₁} kheen	^{R₃} phaw	ลูกคนผู้ต้อ้ง
968.	^{R₃} thaw		มือเท้าสะเอว
969.	^{R₁} la?	^{R₃} kaphraw	ใบกะเพรา

970.	kraw ^{R₂}	จิ้งเหลน
971.	baw ^{R₁}	เบา
972.	kadaw ^{R₁}	สะเตา (ต้นไม้)
973.	kapaaw ^{R₁}	ควาย
974.	cat ^{R₁} daaw ^{R₁}	มีดดาบ
975.	kraaw ^{R₂}	กึ่งหลวง
976.	leej ^{R₁} thaaw ^{R₁}	เล่นเข้าทรง
977.	kliiaw ^{R₁}	ตอ (ตอปลัดขี)
978.	niiaaw ^{R₁}	เหนียว
979.	khiiaaw ^{R₃}	เขี้ยว
980.	thawan ^{R₁} khiiaaw ^{R₁}	ใบย่านาง
	/-y/	
981.	kky ^{R₁}	นั่ง
982.	chlim ^{R₂} makky ^{R₂}	นกเขาไฟ
983.	kky ^{R₁} lon ^{R₃}	ฟ้าร้อง
984.	katty ^{R₁}	ชัน (นาม)
985.	hty ^{R₁}	อน

986.	chiiy ^{R₃}	จูบ
987.	khiiy ^{R₃} toŋ ^{R₁}	รถบ้าน
988.	phay ^{R₃}	บัน (บันฝ้าย)
989.	they ^{R₃}	ทูน รางของไถบนที่สูง
990.	they ^{R₃} toot ^{R₁}	ทูนของบนศีรษะ
991.	kathoy ^{R₃} keʔ ^{R₁}	ฝ่าหม้อ
992.	chey ^{R₃}	ยัน ไม้สำหรับมาเรือหรือตุ๊กข้าว
993.	khoy ^{R₂}	คม
994.	ŋoy ^{R₃}	สีแดง
995.	røy ^{R₃}	จ้องดู
996.	køy ^{R₁}	พูน ร่อง
997.	phøy ^{R₃}	คล้อง
998.	thøy ^{R₃}	สันเท้า
999.	kathøy ^{R₃}	แมงเม่า
1000.	katuu ^{R₁} kroøy ^{R₁}	หญ้าเจ้าชู้
1001.	ŋøy ^{R₃}	งอบ แหงน
1002.	khanyoy ^{R₁}	หมอน

1003.	həey ^{R₁}	แล้ว
1004.	hiit ^{R₁} həey ^{R₁}	ค้อยยังชั่ว หายแล้ว
1005.	katay ^{R₁}	ทันบก
1006.	ʔic ^{R₁} tay ^{R₁}	ชั้ไต
1007.	phay ^{R₃}	พัน ไช้ฝ้างพัน
1008.	kakhay ^{R₁}	ไม้สำหรับคดข้าว
1009.	kakray ^{R₁}	ที่หนีบหมาก
1010.	ɲai ^{R₁}	หนัก
1011.	ɲay ^{R₄}	ไกล
1012.	kanay ^{R₂}	เดือย (เดือยโก)
1013.	say ^{R₁}	ไล่
1014.	kasay ^{R₂}	ร่องครวญคราง
1015.	hay ^{R₁}	เผ็ด
1016.	paay ^{R₂} tii ^{R₁}	ฝ่ามือ
1017.	tok ^{R₁} caay ^{R₁}	ตกใจ
1018.	siia ^{R₁} caay ^{R₁}	เสียใจ เศร้าใจ
1019.	ʔay ^{R₁}	โอน้ำ

1020.	kaay ^{R₁}	ขานรับ
1021.	kakaay ^{R₁}	อัย เย็บ
1022.	?aw ^{R₁} kaay ^{R₁}	เสื่อชั้นนอก
1023.	pakaay ^{R₂}	ข้างนอก
1024.	phaay ^{R₄}	ล่อง (จำนวนนับ)
1025.	kathaay ^{R₃}	กระชุง
1026.	kachaay ^{R₃}	เก้า (จำนวนนับ)
1027.	chak ^{R₁} chaay ^{R₁}	อัยเก็ล
1028.	khaay ^{R₂}	อัยกลาก
1029.	cho? ^{R₃} khaay ^{R₄}	มะกอก
1030.	sii ^{R₁} kraay ^{R₁}	งูทับคลา
1031.	baay ^{R₁}	ไร
1032.	ni? ^{R₁} baay ^{R₁}	ตอนบ้าย
1033.	ก. kadaay ^{R₁}	พื้นบ้าน
	ข. kadaay ^{R₁}	กลาง
1034.	kheen ^{R₁} kadaay ^{R₁}	ลูกศรกลาง
1035.	khamaay ^{R₁}	ม้าย (พ้อม้าย แหม่ม้าย)

1036.	kanaay ^{R₁}	ข้าง
1037.	khanaay ^{R₃}	ทะนาน
1038.	kanaay ^{R₃}	ตอบ
1039.	naay ^{R₃}	หน้า
1040.	panaay ^{R₃}	ข้างหน้า ด้านหน้า
1041.	naay ^{R₄}	ไกล
1042.	haay ^{R₁}	ข้าวเปลือก
1043.	krook ^{R₂} haay ^{R₁}	รวงข้าว
1044.	kathun ^{R₃} haay ^{R₁}	คำข้าว
1045.	cuut ^{R₁} haay ^{R₁}	เกี่ยวข้าว
1046.	khoom ^{R₃} haay ^{R₁}	มัดข้าว
1047.	chin ^{R₁} chan ^{R₁} haay ^{R₁}	ตอข้าว
1048.	poot ^{R₁} haay ^{R₁}	นวดข้าว
1049.	lin ^{R₁} kahaay ^{R₁}	พี่เขย - พี่สะใภ้
1050.	boot ^{R₁} kahaay ^{R₁}	น้องเขย - น้องสะใภ้
1051.	laay ^{R₃}	ลวตลาย ดอกตวง
1052.	klaay ^R	ละลาย

1053.	kalaay ^{R₄}	หลวง
1054.	raay ^{R₃}	รับ (สำหรับรับ)
1055.	waay ^{R₃}	ไป (ไปไม่หรือหาย)
1056.	kawaay ^{R₃}	เคียว
1057.	day ^{R₁} waay ^{R₃}	วัง
1058.	waay ^{R₃} suuc ^{R₁}	หมัดว้าย
1059.	yaay ^{R₃}	ย่า : ยาย
1060.	kayaay ^{R₃}	บอก เล่า
1061.	kayaay ^{R₂}	ลม อากาศ
1062.	khias ^{R₁}	ไป (กริยา)
1063.	yaom ^{R₃} kui ^{R₂}	ควาย
1064.	phuy ^{R₁}	ขาม
1065.	phuy ^{R₃}	เมา
1066.	nam ^{R₃} phuy ^{R₃}	ยาเบื่อ
1067.	klou ^{R₁} thuy ^{R₃}	กิ่งทิว
1068.	kachuy ^{R₃}	ก้น ชุก
1069.	thiin ^{R₁} kachuy ^{R₃}	ก้นโค้ง

1070.	phuut ^{R₃}	kachuy ^{R₂}	พุดินทา
1071.	khuy ^{R₂}		พังพอน
1072.	khuy ^{R₂}	khœm ^{R₂}	ชะมด
1073.	khamuy ^{R₃}		อีไคล
1074.	khanuy ^{R₁}		ขุ่น
1075.	luy ^{R₃}		แหลม
1076.	luy ^{R₄}		ไล่เตอน
1077.	men ^{R₁}	luy ^{R₃}	แมลงหรี
1078.	ruy ^{R₃}		ยัง เป็นอู๋
1079.	kuuy ^{R₁}		กวน คน
1080.	phuuy ^{R₁}		เผา
1081.	thuuy ^{R₁}		ต้ม
1082.	thuuy ^{R₂}		ตัวแตน
1083.	kabuuy ^{R₁}		หลังคาบ้าน
1084.	huuy ^{R₁}		เป่า ฟัน
1085.	muuy ^{R₃}		วันมะรันตี
1086.	muuy ^{R₃}	tiih ^{R₁}	วันมะ เรืองตี

1087.	mæek ^{R₃} muuy ^{R₃}	ค้อนขยับ
1088.	kanuuy ^{R₃}	เจ็ด (จำนวน)
1089.	kamluuy ^{R₃}	ตัวสั้น
1090.	moy ^{R₃}	หนึ่ง
1091.	pooy ^{R₁}	ดำ ตูดำ
1092.	cooy ^{R₁}	โจร ขะโมย (นาม)
1093.	kakooy ^{R₁}	สำหรับ
1094.	kooy ^{R₁}	โกน
1095.	?ooy ^{R₁}	ต้นบอน
1096.	haay ^{R₁} phooy ^{R₁}	ข้าวเจ้า
1097.	chooy ^{R₁}	ปลูก
1098.	chooy ^{R₂}	ยอดไม้
1099.	khoot ^{R₁} chooy ^{R₂}	ปลายข้าว
1100.	gi ^{R₁} kathyoy ^{R₁}	ตอนเที่ยง
1101.	khooy ^{R₁}	พื้ (นาม)
1102.	muuy ^{R₁} khooy ^{R₁}	ยั้งพื้ คราบพื้
1103.	khooy ^{R₂}	กิ่งกำ

1104.	takrooy ^{R₂}	เสวียน
1105.	mew ^{R₂} klooy ^{R₂}	ปลาช่อน
1106.	kabooy ^{R₁}	ปูน
1107.	วอก ^{R₁} kabooy ^{R₁}	เต้าปูน
1108.	luk ^{R₁} khamooy ^{R₁}	เกลือ
1109.	toot ^{R₁} tanooy ^{R₃}	หัวเข้า
1110.	ky ^{R₁} til ^{R₁} toot ^{R₁} tanooy ^{R₃}	นั่งกอดเข้า นั่งชันเข้า
1111.	phic ^{R₃} canooy ^{R₁}	ท่าตาเล็กตาน้อย ตาจะหลับมิหลับ
1112.	looy ^{R₁}	ว่ายน้
1113.	kalooy ^{R₃}	ร่วงโรย หล่น (ใช้กับพืช)
1114.	kayooy ^{R₁}	แขวน ห้อย
1115.	kayooy ^{R₃}	คาบ
1116.	roy ^{R₃}	แมลงวัน
1117.	kheen ^{R₁} tooy ^{R₂}	สุกคนหัวปี
1118.	ceen ^{R₁} tooy ^{R₂}	มาก่อน
1119.	cooy ^{R₁}	โก (กริยา)
1120.	cooy ^{R₂}	แผลพพอง

1121.	khlaa ^{R₁}	thaak ^{R₃}	cooy ^{R₂}	ทางน้ำไหล
1122.	kakooy ^{R₁}			น้ำตาลอ้อย
1123.	ceen ^{R₂}	kaphooy ^{R₃}		มาทิงส์
1124.	phlooy ^{R₁}			พลอย
1125.	plin ^{R₁}	plooy ^{R₂}		พื้งห้อย
1126.	thooy ^{R₁}			ชบโล่
1127.	khooy ^{R₃}			ค้อยค้อย
1128.	men ^{R₁}	klooy ^{R₂}		แมงคาเรือง
1129.	khamooy ^{R₁}			ม้วน (กริยา)
1130.	kanooy ^{R₂}			กระตองเต่า
1131.	khoochooy ^{R₁}			คอหอย ลูกกระตือก
1132.	sooy ^{R₁}			สายสร้อย
1133.	looy ^{R₃}			ลอย
1134.	moy ^{R₃}	rooy ^{R₃}		พื้งร้อย
1135.	phuuay ^{R₃}			เชือกล้ามควาย
1136.	duuy ^{R₁}			ด้ามคันโกนา
1137.	krabuuy ^{R₁}			กะลามะพร้าวมีด้ามถือใช้ตักน้ำ

1138. ruuay^{R₃} รววย
1139. lifay^{R₁} เล็ย
1140. pitay^{R₁} เป็ย ยบ